

AZ OROSHÁZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
INGYENES LAPJA

Orosházi HARANGSZÓ

X. évfolyam 4. szám · 2003. advent–karácsony

Kereszt az adventben, karácsonykor?

A város legforgalmasabb része még akkor is, ha csak háromfelé ágazik a közlekedés „T”-alakban. Gyalogosan, vagy kerékpárral bővül a közlekedés irányának lehetősége. Piacra sietve, piacról a város szíve felé haladva látni: ott áll egy kereszt. Négyoldalú alapzatának függőleges oldalain felirat olvasható: „Áldott karácsonyt”. A kereszt tövében vízszintesen pedig az emberi lélekhez akarnak szólni, akik felállították adventben a keresztet.

Nem furcsa ez? Éppen azért jó, mert furcsa. Megszoktuk már az adventi jelképeket, a koszorút, a gyertyákat, sőt haszontalan, s olcsó bővíti csináltunk belőlük. S most a város egyik legforgalmasabb helyén magasodik egy kereszt a maga 5 méterével – kereszt adventben. Magasodik a kereszt, hogy a megszokás adventi jelképei ne vásárlási lázra ösztökéljenek bennünket, hanem szellemi elmélyülésre vagy emelkedettségre, mi is emberi lényünk rendeltetése. A kereszt vertikális és horizontális. Magasba szökő, ég felé törő, azaz vertikális. Horizontális, azaz a szélességre is utal. Magas és széles.

A kereszt az ember: mert bennünk sok minden keresztelkedik. A test és a lélek, az ösztönök és az értelem, az önzésünk és a közösségigényünk – az ember a keresztelkedések lényege.

A kereszt adventben! Még nincs rajta a corpus, a test. Most készülünk az Úr Jézus Krisztus születésnapjának megünneplésére. Isten Fia még nem hozta meg nagy döntését, hogy visszajöjjen elrendezni ennek a beteg, elkorcsosult világnak a sorsát, a mi sorsunkat. Egyelőre

előttünk a kereszt. Üresen. De talán így is figyelmeztet az általános emberire: hogy nem a bevásárlás a lényegünk. Lelkünk ne legyen piaclelek. Piaci légy, piaci lélek.

Furcsa várakozás üli meg a lelkeket. Egyesek azzal számolnak, hogy megrogálják ezt a keresztet. Vannak, akik szinte már várják, hogy bizonyos emberek ártanak a keresztnek ott, a piac közeli sarkon. Hiszen volt már ilyesmire példa. Lehet, hogy mikorra ez az újság az Olvasók kezébe kerül, már nem is áll a kereszt, mert ha már Krisztust nem is lehet megfeszíteni, kereszteteket még lehet törölni vagy rongálni. De az is lehet, hogy ott áll majd az ünnepi időszak végéig. Kár, szellemi kár lenne kezet emelni a keresztre. Akárhogyan állították is oda, nagy szellemi kár lenne bántani egy általános, univerzális vallási jelképet, amely az ellentétek keresztelkedésében álló embert jelképezi.

Ha valaki kezet emel a keresztre, akkor az emberre emel kezet. Még egyszer: mert a kereszt az ember jelképe, ősi vallási jelkép, nemcsak a kereszténységé. Intelligensebb, okosabb, bölcsőbb lenne nem emelni kezet a keresztre. Sajnos sokszor előfordul – kezet emelni, emberre. Pedig az embernek nem kezet emelnie, hanem kezet fognia kellene. Összefognia. Elemi erővel szemben, tomboló gonoszszal szemben, bűnözőkkel, életrontókkal, hamissákkal, hazugokkal, tolvajokkal és sikkasztókkal szemben.

A kereszt figyelmeztet, hogy felfelé is nézzünk és oldalra is. Istenre is figyeljünk, s embertársainkra is! Figyelem, a keresztnek nemcsak jobb vagy baloldala van, hanem mind a kettő! A kereszt két

vízszintes irányú szára ölelésre emlékeztető karok lehetnének. A kereszt ősi jelkép: aki ránéz, annak azt mondja: állj meg itt felemelt fejjel, azaz Isten felé irányított gondolkodással és ölelésre tárt karokkal. Ha ölelésre tárom a karomat, akkor nem tudom kezelni a fegyvert. Széttárt karokkal nem lehet fegyverrel célozni. Jó lenne, ha a kereszt a tiszta szeretet ölelésére tanítana. Ölelésre és nem ölésre!

Adventi kereszt – majd lesz rajta corpus, test is... rajta lesz, mert így kellett lennie. Hogy ne maradjon általános, hanem legyen specifikus. Nézz fel Istenre, a csillagokon is túl, az ötágún is túl – Istenre. S tárd ki karodat őszinte szeretettel baráti és testvéri ölelésre! Ez a kereszt. Horizontális és vertikális.

A kereszt az adventben mégsem furcsa. A betlehemi jászlat is fából készítették, a keresztet is, a jászolban ott volt a kereszt, hiszen a kereszt nélkül jelentését és jelentőségét veszítette volna a jászol, azaz Krisztus bölcsője.

Hátha majd sokan megállnak az adventi kereszt tövében, és fejet hajtva lélekben felnéznek Istenre és elgondolkoznak életük értelmén, hogy a hajsza helyett szeretet, testvéri, felebaráti kellene.

Áldott legyen ez a kereszt az Atyának, a Fiúnak, a Szentléleknek a nevében, hogy áldást adjon: mindazoknak, akik rápillantanak, s elgondolkoznak létük igazi értelmén. Ámen!

Ha mégis ledöntik a keresztet: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.” [Lk 23,34]

RIBÁR JÁNOS

**ISTENTŐL ÁLDOTT KARÁCSONYT ÉS
BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁNUNK MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK!**

Józan advent: áldott karácsony

Lekció: 1Kor 4,1–5

Kedves Testvéreim
az Úr Jézus Krisztusban!

Látjuk-e az igazi Jézust szentimentalizmus és romantika nélkül? Az egyházi esztendő adventi időszakában érzékeljük-e a karácsonyi ünnep lényegét fenyegető veszélyt? Ilyenkor mindkettőnek nagy a kísértése: szentimentális és romantikus elemek keverednek a legdurvább piaci materializmussal, és megszületik az emberi lélek egyik legvisszataszítóbb torzója: a giccskarácsony. 1–5 gyertyás adventi koszorú kapható minden mennyiségben, karácsonyi kerti törpét tessék, s íme, itt a digitális karácsonyfadísz... Megszületett a szentimentális és romantikus giccskarácsony, izléstelen kellékeivel: kucsmás, szegény és bárgyú pásztorok, csillogó, pufók angyalok, gonosz-krapusz Heródes, bájos háromkirályok, betlehemi istállószalma, – és mindennek ipari változata megvásárolható az utcai placcon.

Szentimentalizmus és romantika nélkül – az igazi Jézust lássuk!

Szentimentalizmus: nagyfokú érzélgősség, ami lehetőzt irodalmi irányzat a 18–19. században. Lehetett meghatódni Goethe Wertherjétől, de Günther Grass hagymapincéjének ötlete óta mesterséges még az érzelem is, e felújított modern formájában pedig piaci giccs. Grass írta a „Bádogdob” című regényében, hogy könnyekre, érzelmekre képtelen emberek számára hagymát szolgálnak fel egy pincéhelyiségben, hogy legalább attól sírjanak műkönyveket. Adventkor és karácsonykor szentimentális bővlik tömege a piacon. Hogy még „szebb” legyen a karácsony... „Szeressük egymást, gyerekek.”

Romantikus: andalító, mint a naplemente. Lány zene, mákos bejgli és melegség, mert olyan szép és festői minden. A gyökeréről levágott fenyőfa kivégzése el sem jut az értelemig, vagy esetleg a műfogsor mellett jó a műfenyő.

Akár így, akár úgy, itt az ideje, „viszsa” az igazi karácsonyhoz, e kifícamodott, eltorzított, üzletté tett, vásári bohóckodással varázsolt pogány és globális karácsony helyett. Itt lenne az ideje, hogy soha többet ne higgyünk – karácsony ügyében sem – a reklámőrület szellemében élő médiának: se szentimentális, se romantikus, se érzélgős, se búbajos trükkjeinek. Mindez csak a karácsony igazi lényegétől csalogat el, messze az igazi Jézustól, és esetleg csodálkozha-

tunk majd a széles úton tülekedők tömegében, hogy elvesztettük az igazi tájékozódásunkat.

Szentimentalizmus és romantika nélkül – az igazi Jézust látjuk? Mert a karácsony még csak nem is a szeretet ünnepe, hanem Isten érkezése a Názáreti Jézus Krisztusban! El ne vonják a figyelmünket a kellékek, a szentnek feltüntetett árucikkek! S nem is a gyökerétől megfosztott fenyőfa a lényeg, még csak a műfenyő sem segítség – az igazi Jézust lássuk!

Advent harmadik vasárnapján (és az egyházi esztendő bármelyik időszakában) az ige, a Szentírás segítségével – az imádság eszközt nem feledve – keressük az igazi Jézust. Azt a Jézust, aki nem pusztán egy tehetetlen kisgyermek, romantikus bocik szentimentális istállóságában, hanem az élő Isten érkezése. Most ennek az igének a segítségével keressük az igazi Jézust, hogy igazi karácsonyunk, vagy bármikor, igazi ünnepünk lehessen. Mert ha – a Szentlélek által – megérkezik életünkbe az igazi, élő Jézus, annál nagyobb és igazibb ünnep nem képzelhető el.

Koncentráljunk a felolvasott igénk, hogy az igazi Jézust lássuk meg: kétszer is elhangzik az Úr Jézustól egy – a karácsonyi szentimentalizmust és romantikát leromboló, de feltűnő – furcsa, páratlan kijelentés! „Én és az Atya egy vagyunk!” Majd egy kis idő, illetve pár sor múlva a semmivel sem kevesebbet tartalmazó mondat: „Az Atya énben van, és én az Atyában.” Kétdimenziós megjegyzés:

Először: Jézus igénye a szó legszorosabb értelmében páratlan! Az Isten (!) – a mindenséget teremtő, fenntartó, gondviselő, felfoghatatlan, érzékelhetetlen, fenséges, láthatatlan Isten – és közte levő kapcsolat bensőségességét fejezi ilyen röviden, frappánsan, eredeti módon. „Én és az Atya egy vagyunk!” „Az Atya énben van, és én az Atyában.” Ez a közvetlenség, áttételek nélküli páratlan. Mindenki más Istenről, esetleg – kivételesen szent pillanatokban – Istennel beszél. Vallásalapítók és teológusok, misztikusok és nagy imádkozók, szentek és kevésbé szentek, ihletett pillanatokban Istenről, és még ihletettebb pillanatokban Istennel beszéltek. De Jézus Istennel beszél.

Másodsor: páratlanul új (sajnos csak nekünk elkoptatott, megszokott), hogy Istent a legközvetlenebb módon „atyának” nevezi. Még előttünk is világos a jelenség: az atyák és fiak szoros kapcsolata,

mind lélektani, mind biológiai értelemben. S itt Jézus a kinyilatkoztatás szent atmoszférájában mondja ki: „atya”. Igazi adventi üzenet, de érvényes bármikor: Jézusnak köszönhetően mi is így szólíthatjuk a fenséges Istent!

Mert ki ez a Jézus? Most ne a sztorira koncentráljunk, hanem Jézus lényére, akinek azt kellett mondania, hogy „én és az Atya egy vagyunk”, és azt is, hogy „az Atya énben van, és én az Atyában.” Miért kellett ezt mondania? Érted-e már?

Ha lelki értelemben elégszer rácsodálkozunk az ember Jézusnak erre a kijelentésére, kezdjük érzékelni, hogy az Atya és az Ő kapcsolata olyan, mint az izzó égitest, a Nap (melynek közelébe sem mehetünk) és a simogató napsugár! Hogy olyan kapcsolatról van szó, mint a tűz és az otthonunk melege között – az első feltételezi a másodikat, és a második az elsőből fakad, szétválaszthatatlanul. Tűz nélkül nincs meleg, de nem tűzben élünk, hanem az átélhető melegben! Az izzó Napnak közelébe sem mehetünk, de sugara nélkül az Északi-sarknál is hidegebb lenne itt, nálunk. S az Isten teremtette világban eszünkbe sem jutna a Nap és a napsugár közé különbséget tenni – csak azt tudjuk, hogy az optimális közelségtől függ az életünk. A megfelelő napközelségtől: ha ennél közelebb lenne Földünk a Naphoz, megégnénk, ha ennél messzebb, akkor pedig megfagynánk. Jézus Krisztus számunkra a megfelelő – és ezért éltető – istenközelség. Az életet biztosító közelség.

Ebben az igeszakaszban Krisztus optimális (a legkedvezőbb) közelségre hozza hozzánk a felfoghatatlan, a megragadhatatlan, a mindenható, élő Istent. Érdeklünkben! Mert istenvágyunk van! Mert szükségünk van Istenre! Sőt még az istenvágy teremtette vákuum is létezik. Mindenkinek van istene! Ezt látta meg zseniálisan Luther, amikor Nagykátéjában – az első parancsolat összefüggésében – kijelentette: „Mi az Isten? Felelet: Isten az, akitől az ember minden jót vár... egyedül a szív bizodalma és hite alkot Istent, vagy hamis Istent... amire a szíved hagyod és bízod, valójában az a te istened.” S ugyanezt igazolja a valláslelektan is: az ember szívében nagy istenvágy van. Csak az a rettenetes kísértés, ha nem Jézusra figyelünk, ha nem rá hallgatunk, mert akkor bálványistent teremtünk magunknak. Sőt akkor bálványistenek egész hadát teremtjük.

Amikor azt hallottuk, hogy Jézus így szólt: „én és az Atya egy vagyunk” és „az Atya énbennem van, és én az Atyában”, akkor a számunkra felfogható, megszívlelhető módon az egy igaz Isten áll előttünk – emberi formában! Jézus beszélt Istentől, Istennel, de Istenként. Emberi formában! Jézusban Isten testté lett. (Inkarnáció = a szó közepén levő „kar” szótagból lett a magyar karácsony.) Jézusban Isten jött emberi formában közénk, hogy átkaroljon, hogy ne legyünk kiszolgáltatva szubjektív istenvágyunknak, s ne belőlünk fakadó bálványistenek rabszolgái és végül áldozatai legyünk.

Mert az embernek szüksége van Istenre. S ha nem az igazi, egyetlen, élő Istenrel kerül kapcsolatba, akkor istenszüksége miatt bálványistént teremt szívével. Nemcsak muzsikaszó nélkül nem lehet élni, de Isten nélkül sem. S ahogy van rossz minőségű muzsika, sajnos léteznek a szívünk teremtette bálványistenek is. Mind időben, mind témában messze vezetne, ha egy teljes tanulmányt akarnánk felvázolni a bálványistenek gazdag, de nem gazdagító, hanem megszegényítő valóságáról. Lásd, mit mondott Luther: amitől a szíved függ, az a te istened. Amiben bízol, vagy ami miatt hajtod, űzöd magadat, az a te istened!

Talán a pénz? Mert könnyen hiszed, hogy pénzért mindent lehet. S a pénzisten oltárán áldozza fel magát az ember, ott mutatja be az életáldozatot, vagyis a házában nincs egy pillanatnyi nyugalma sem. Ugye, milyen kegyetlen ez a pénzisten? Minél jobban hajszoljuk, annál inkább délibáb. Kecseget, de sosem elégíti ki. S van még neki démoni trükkje is: soha nem elég. Mindegy, hogy mennyi van: soha nem elég. Kispénzű emberek szomorú és lapos tévedése: milliomosként boldog lennének. S lásd, halld a hírekben: még a milliomosok is adót csálnak,

lopnak, mert elégedetlenek azzal, amijük van. Ettől harsog időnként a média. Mert ez a bálványisten ilyen.

De lehet hatalomisten, ösztönisten, én-isten, élvezetisten... a sornak nincs vége, csak kár az időért, ha már így is megérthettük a bálványok démonikus vonását. Sosem elég az eleinte édesnek tűnő gyümölcsceikből, s végül az életáldozat egyenlő a temetővel. Mert a bálványisten becsap, mint a délibáb, vagy a kancsalul festett ég, kielégületlenül hagy, úrt és ürességet teremt, és az ember már csak akkor jön rá, amikor életének java részét ezek miatt feláldozta. Talán a házasságát, családját, baráti, emberi kapcsolatait, és általa önmagát. Mert mindegyik bálványisten áldozatot követel, bármelyiket vizsgálhatom, ezt találok: az ember kifosztja, kizsigereli, megöli, elemésztí önmagát a bálványistene miatt. Van, amelyik bálványisten látványosan áldoz fel: az alkoholisten segít eltalálni az autósoknak nagy sebességgel az útszéli fát. De tetszés szerint lehetne az illusztrációkat sorolni. El ezekkel a gyilkos bálványistenekkel!

Az igazi Jézust lássuk és hallgassuk! Benne – emberi formában – az egyetlen igazi Isten mutatkozik be nekünk, aki nem kifoszt, nem kizsigerel, nem a halálunkat akarja. Megáldani, feltölteni, megerősíteni, megszentelni, megsegíteni, éltetni, felüdíteni akar, szent tartalommal a lelkünket fel akarja tölteni.

Az igazi Jézust lássuk és hallgassuk: akiben Isten érkezett a világba. Jézus nem egy különleges ember a különleges emberek között. Isten – emberi alakban – belépett az embervilágba. Jézusban nem egy vallási zseni született a világra, hanem Isten választotta ezt a furcsa, majdnem érthetetlen emberi módot, hogy szent önmagát az ember számára elérhetővé, hallhatóvá, megragadhatóvá (nagy-pénteken pedig megfeszíthetővé) tegye.

A felolvasott történetben a helyzet nagyon komoly. Jézus környezetében gyilkos indulatok lobbannak fel. Felháborodásukban köveket keresnek: „ember létedre Istenné teszed magad.” Pedig fordítva van: Isten – Isten létére – emberré tette magát. Az elvakult indulat nem segíti a szívet a megértésben. Gyűjtik a köveket, mert ha Jézusnak igaza van (egy az Atyával), akkor az ő összes vallási elképzelésük romokban hever. Akkor félreértették az Ótestamentumot, Mózeszt és a tízparancsolatot! Ha Jézusnak igaza van, akkor mindent félreértettek. Akkor végtelen tévhitben élnek, és az igaz Isten helyett vallásos lélekkel megteremtett bálványistenük van. Pedig Jézus tettei igazolják őt, hogy Istenként cselekszik emberi formában. Egy másik alkalommal pontosan azt kellene megvizsgálni, hogy Jézus tetteit senki más nem tudja még csak utánozni sem. Mert azok Isten tettei. Azokra a tettekre csak Jézus képes, mert benne az Atya, és Ő az Atyában! Hogy újra indulatok lobognak fel a történetben? Így volt ez, és lesz is mindig. A történelem során is. Ellenségei vakon gyűlölik. Ma is. Mert Jézus ellenségeinek más az atyjuk.

Jézusban itt az Isten köztünk! Ezt látni, felfedezni, átélni: ez az igazi advent és karácsony, ekkor született meg a mi szívünkben is, Ő, akit a mindenség nem fogadhat be, de akinek mégis helye van a szívünkben! „És ott sokan hittek benne!” És most? Itt? Te?

Lila oltárterítő advent idején: önvizsgálat bűnbánattal! Mi elfogadjuk-e Jézus Istent, szentimentalizmus és romantika teremtette piaci giccs nélkül? Az igazi Jézust, aki az Atyával egy, mert ő az Atyában, és az Atya Őbenne, hogy mi pedig Benne, Vele, Általa... megváltottjai lehessünk. Ámen!

RIBÁR JÁNOS

Elmélkedés korunk nyavalyáiról

Jegyzetek egy adventi igehirdetés margójára

Óriási ellentmondás figyelhető meg korunkban: az elidegenedett, érzelmen kívüli (érzelmeit rejtő és szégyellő), manipulált embertömeg különös igénye a sekélyes giccsre. A giccsre, ami egyfajta különös, olcsó szentimentalizmuspótlék, amibe ma lépten-nyomon beleütközünk: akár az irodalomnak nem is nevezhető kurzmalereket, akár az alföldirobi vagy macskássyizolda jellegű alságos festészetet, vagy a negédes, mindenütt harsogó lagzilajcsi és zambójimmy melódiákat tekintjük. Soha ilyen mértékben nem akar-

tak az emberek individuumok, egyéniségek lenni, soha ilyen keserves igyekezettel nem próbálták „megvalósítani magukat”, ugyanakkor soha ilyen mértékben nem voltak manipulálhatók, mások által befolyásolhatók.

Beleértve fogyasztási szokásait, hiszen állandóan mások elvárásainak igyekezik megfelelni az emberek többsége: a barátok, kollégák, netán a tévé és az újságok reklámjai elmondják, megszabják, mi a „trendi”, azaz a divatos és követhető, akár életvitelről, akár árucikkről

van szó. S mindezt te is elérheted, megveheted, hazaviheted, utánozhatod!

A manipulált ember nem döntheti el, hogy mi a sikk, és mi nem az, mi az, ami eladható, s mi az, ami nem, mert úgymond avitt. A manipulált ember nem rendelkezik saját élete felett.

Jézus Krisztusra nem vevő korunk ateizmusból ki sem józanodott, s máris szekularizált embere. Róla azt sugallják, hogy Ő egy letűnt kor alakja, csupán egy történelmi figura. Jobbik esetben az Isten Fiának mondják, akiben az ősök hittek,

de nekik Ő már nem felel meg. Ők inkább hisznek a váltóban, mint a Megváltóban.

Holott – furcsa módon – éppen az Isten Fiát lehetne úgy hirdetni, hogy az Igazi és az Élő. E két szóval, amivel oly sok terméket és szolgáltatást hirdetnek világszerte. Mégsem kell az emberek többségének. S hogy miért nem? Talán azért, mert az izlésformáló diktátorok prüszkölnek, akár ördög a tömjénfüsttől, ha Jézus nevét hallják.

Jézus születésének ünnepe giccskarácsonnyá silányodott ugyan, mégis óriási biznissz számukra, ezt ne feledjük. De semmi több! A gondolat-Heródések szerint minden kiirtandó, ami ennél többre tartja a karácsonyt.

S hová is érkezik a Megváltó? Nem csak a betlehemi istállóba, hanem közénk, akik sükké váltunk a csecsemősírásra, mert talán azt meg sem halljuk a marhák bőgésétől. Közénk, akiknek környezete inkább Augeias istállójára hasonlít, mintsem az Üdvözítő jászának helyt adó kenyérmezei helyre. S nem csak környezetünkben növekszik az entrópia, a rendezetlenség, nőnek a „szabadsági fokok”, hanem bensőnkben is. Rendet kell tennünk, szűkebb és tágabb értelemben vett környezetünkben, s ki kell takarítani szívünket, hogy méltón fogadhassuk a Megváltó érkezését – csak így fogadhatjuk be Őt. Hiába zörget szíved ajtaján, ha odabent nagy a békétlenség, a zaj, meg sem hallod, s a Békesség Hercege kinnreked.

A Fiú az, aki az Atyát emberközébe, premier plánba hozta. A reinkarnáció azért történt meg, hogy felismerjük: Isten többé nem egy titokzatos, rejtőzködő, megfoghatatlan istenség csupán, hanem az egyedüli éltető és élhető Isten, aki által nekünk is életünk van. Akivel bármikor személyes és közvetlen kapcsolatba léphetünk, s aki feltétel nélkül szeret minket. Az Atya azért küldte közénk, s azért áldozta fel értünk, bűneinkért az Ő egyszülött Fiát, hogy demonstrálja: van élet a halál után, sőt, akkor kezdődik az igazi, érdekektől és kötöttségektől mentes élet.

Antoine de Saint-Exupéry azt írja, hogy a halál sohasem haszontalan, „... mert a többi ember megszépül tőle, és tisztább tekintettel, tágabb lélekkel él tovább”. Ha ez igaz ránk, földi halandókra, mennyivel inkább igaz Jézus Krisztus kereszthalálára, ami által megszépülünk, ami által tekintetünk tisztább, lelkünk tágabb lesz.

Fogadd hát be Te is Őt. Ha szomjas vagy, igyál! Ha szívedben ott van a Teremtő által beléd oltott istenvágy, ne holmi szomjat nem oltó, csupán azt fokozó pótlékot végy magadhoz, hanem az Igazi Él-tető, a szomjot egyedül oltó forrás vizét.

Vagy beéred a pótlékkal, hogy el-emésszen a gyótró és egyre fokozódó szomjúság?

Dr. SZERDAHELYI PÉTER

Eljövendő és jelen valóság

Isten országáról advent tükrében

„Amikor a farizeusok megkérdezték Jézustól, hogy mikor jön el az Isten országa, így válaszolt nekik: »Az Isten országa nem úgy jön el, hogy az ember jelekből következtethetne rá. Azt sem mondhatják: Íme, itt, vagy íme, ott van! – Mert az Isten országa közöttetek van!« A tanítványoknak pedig ezt mondta: »Jönnek majd napok, amikor szeretnétek akár egyetlen egyet is látni az Emberfiának napjai közül, de nem láttok. Ha ezt mondják majd nektek: Íme, ott, vagy íme, itt van, ne menjetek oda, és ne fussatok utána! Mert ahogyan a villám cikázik, és az ég aljától az ég aljáig egyszerre villan fel és fénylik, úgy jön el az Emberfia is az 6 napján. Előbb azonban még sokat kell neki szenvednie és megvetetnie ettől a nemzedéktől. És amint Noé napjaiban történt, úgy lesz az Emberfia napjaiban is: ettek, ittak, házasodtak, férjhez mentek, egészen addig a napig, amíg Noé be nem ment a bárkába. Azután jött az özönvíz, és elpusztított mindenkit. Éppen úgy lesz, mint ahogy Lót napjaiban történt: ettek, ittak, adtak, vettek, ültettek, építettek; de amely napon Lót kiment Szodomából, tűz és kénkö esett az égből, és elpusztított mindenkit. Ugyanígy lesz azon a napon is, amelyen az Emberfia megjelenik. Aki azon a napon a háztetőn lesz, a holmija pedig a házban, ne jöjjön le, hogy elvigye, és aki a mezőn lesz, az se forduljon vissza. Emlékezzetek Lót feleségére! Aki meg akarja tartani az életét, elveszti, aki pedig elveszti, megtartja azt. Mondom nektek: azon az éjszakán ketten lesznek egy ágyban, az egyik felvételik, a másik pedig ott hagyatik. Két asszony örül ugyanott, az egyik felvételik, a másik pedig ott hagyatik. (Ketten lesznek a mezőn, az egyik felvételik, a másik ott hagyatik.)« Azok pedig ezt kérdezték tőle: »Hol, Uram?« Ő pedig így felelt: »Ahol a tetem, oda gyűlnek a saskeselyűk is.«” [Lk 17,20-37]

Advent, ismét itt egy advent. Milyen gyorsan elszaladt ez az egyházi év is! Életünk homokóráján is egyre csak peregnék a szemek... Advent – milyen szépen csengő szó ez és milyen páratlanul kedves a tartalma, hiszen egy pozitív várákozást jelöl. Mégis több ez, mint áhítózás gyönyörű, idillikus napokra. Várákozás arra, hogy az Úr Jézus maga jön el

és teremtsen harmóniát, büntől mentes kapcsolatokat, tiszta örömet. Jóleső érzés kerít hatalmába, mert jelzi, talán ebben az évben is lesz pár nap, amikor legalább egy kis időre minden rendben lévőnek tűnik. Azok a jelek, amik ilyenkor körülöttnk vannak, magunk által létrehozottak, és mégis túlmutatnak a megszokott valóságon: minden szebb a hétköznapiánál. S talán pont az ilyen ünnepi hangulatú, csillogóbb napok során vágyódnak arra, hogy bárcsak eljönne már Krisztus uralma, amikor semmi sem fogja beárnyékolni boldogságunkat, rend lesz körülöttnk, nem cseppen ürom az örömből. Azt hiszem, hogy ekkor sokunknak még inkább észébe jut Isten országa, a tökéletes és büntelen hely, amit egyszer elhoz majd Isten Fia. A farizeusok, akik körbeállták az Úr Jézust, láttak tíz leprást megtisztulni. Az Úr Jézus egy szavára gyógyíthatatlan betegek lettek egészségesek: micsoda jel ez, mekkora bizonyíték! Hiszen ha ilyesmi megtörténhet, akkor hamarosan itt lesz Isten országa! Jézus nem emberi logika szerint, hanem isteni bölcsesség által válaszol a kérdésre: nem a mikor kérdését kell feszegetni, nem arra kell összpontosítanunk, hogy megfigyeljük környezetünket, nem obszervatóriummal kell alakítani az életünket. Krisztus visszajövetele nem hasonlítható ahhoz, ahogyan a háromkirályok rátaláltak a jászolba fektetett kisdéd Jézusra. Az Atya titka a visszajövetel ideje, de azt már most tudhatjuk, hogy Isten országa nem földi körülményekből leolvasható, társadalmi-politikai viszonyok között észrevehető, vagy nem csak eljövendő valóság, hanem egyben már most jelenvaló lelki valóság.

A farizeusok biztosak voltak abban, hogy bekerülnek majd az Isten országába. Ők is egyértelmű választ kaptak, akik nem Benne látták a Megígértet. Az Úr Jézus válasza különös és nagyon elgondolkodtató: Isten országa közöttetek, benne van! Nem a messzibe kell kémlelni, elég csak közelre fókuszálni: itt van, előttetek áll! Amikor megvalljátok a hiteteket: az ajkatokon van. Amikor Krisztusra néztek: közöttetek van! Csak rá kellene eszmélni, komolyan kellene ezt venni!

Bizonyára nem csak velem történt meg, hogy kerestem valamit: hol, van a szemüvegem? Hát ott van a homlokodon! Isten országa már itt van közöttünk az igében, a szentségekben. Krisztusban közöttünk, akár bennünk is. Itt van Isten országa a szemünk előtt: itt valahányszor

egyvalaki közülünk hallgatja és megtartja az ígét, valahányszor bármelyikünk tapasztalja a bűnököt bocsátó Krisztus szeretetét... Itt van közöttünk az Isten országa: valóságosan!

Alacsony termetem révén sokszor tapasztaltam már, hogy átnéztek fölöttem. Valaki keresett engem, de magasabbra nézett, nem úgy és nem ott keresett, ahol álltam, pedig közel voltam hozzá, csak a tömegben, vagy közösségben ő távolabbra tekintett, és a magasságkülönbség miatt eszébe sem jutott letekinteni. Milyen szörnyű, hogy mi gyakran lekicsinyelljük Krisztus valódi jelenlétét! Nem vesszük észre, pedig itt van előttünk. Büszkén előre nézünk, a messzibe... másfajta és talán jobb jeleket akarnánk, mint a beszélő, cselekvő, értünk élő Krisztust. Minden adventkor gyertyafényes csöndes estétől várjuk, hogy jobban lássuk a Krisztust, érezzük országát, pedig az egész egyházi esztendőben velünk járja az utat. Mekkorra baj lenne, ha csak ekkor döbbenénk rá, hogy mellettünk áll, ígérte szerint.

A tanítványok is választ kapnak. Rájuk, akik itt a földi körülmények között csak csendes megvallói és képviselői lehetnek Krisztusnak, még sok szenvedés és megpróbáltatás vár. Ők azok, akik – meglehet – most magától értődőnek veszik Jézus jelenlétét. Bár kevés dicsőség, sok leplezettség, titok van Krisztus körül, érteni és hinni kell őt, de majd akkor, amikor újra visszajön, azt semmivel sem lehet összetéveszteni. Mindenkinek nyilvánvaló: mindenki látni fogja eljöttét, akár a villámlást, vagy Noé kortársai a hömpölygő áradatot és Lót felesége a vakító fényt. Akkor készülni, kapkodni, bánni a hitetlenséget, vakságot már nem lehet! Akkor majd kitűnik mindenkiről, hogyan készült arra a második visszajövetelre, mennyire volt tisztában azzal, hogy bármikor útra készen kell lennie.

Noé napjaiban, vagy a példában szereplő asszonyok életében minden úgy történt, ahogyan mostanság. Földi feladataikat tették, dolgoztak, ment minden a maga kerékvágásában, terveztek és a holnapra gondolva házasodtak, szántottak, vetettek, gabonát őröltek. De nem is ez jelenti a bajt, hanem az, hogy túlságosan belemerültek ezekben, a maguk életének mentésébe, saját sorsuk építésébe, nem számoltak azzal, hogy bármikor jöhet Krisztus, aki előtt meg kell állni! Úgy beletemetkeztek a munkába, és annyira élvezték a földi örömeiket, hogy nem maradt hely szívükben a várakozásra, arra a pillanatra, amikor Jézus keresi majd őket! Pedig megtehették volna. Nem is kell feszülten figyelniük a horizontot, csak türelmesen, szívbeli csendes reménységgel élni. Hiszen mindketten dolgoztak. Az a bizonyos asszony is munkája közben véteik fel a mezőről. A hasonló gondolko-

Az elveszettek elutasítása

A keresztyén ember tudja, hogy Isten szemében nincs egy igaz ember sem. Ennek ellenére mégis megkülönböztetik az embereket aszerint, hogy tisztességesen éltek-e, vagy sem. E megkülönböztetésre a világi jogban szükség van, de Isten népének nem így kellene gondolkoznia. Nem emberi mérték szerint kellene megítélni az embereket, hanem Isten mértéke szerint. Ha egymáshoz méricskéljük magunkat, akkor a saját szemünkben igazakká válhatunk, de ezzel csupán önmagunkat csapjuk be. A bibliai tékozló fiú bátyja is így gondolkodott. Ahelyett, hogy örült volna a megtérő öccsének, megharagudott az atyja örömén. Efféle gondolkodás módnak súlyos következményei lehetnek. Álljon itt erre egy egyháztörténeti példa.

Az 5. század elején a Római Birodalom megtépázták a népvándorlás hullámai. Előretolt bástyája, Britannia olyan luxussá vált, amit a birodalom többé nem engedhetett meg magának, ezért onnan kivonták a római légiókat. E provinciában abban az időben britonok laktak, akik akkor már keresztyének voltak, de önmagukat nem tudták megvédeni a kontinensről beáramló, teljesen pogány angolszászoktól. Ezek csapatai raboltak, fosztogattak és gyilkolták a britonokat. A hódítók eltörölték a brit keresztyénséget. Erről sajnos a britonok is tehettek. Egyáltalán nem akarták megtéríteni a hódító pogányokat. Az angolszászok megölték a férfiakat, nőket, gyermekeket, felégették otthonaikat és elvették földjeiket. Az őslakók nem akarták, hogy az angolszászok megtérjenek, hiszen akkor együtt kellett volna tölteniük velük az egész örökkévalóságot! Belenyugodtak, hogy az angol-

szászok a kárhozatba jutnak. Ennek az lett a következménye, hogy a keresztyénség teljesen eltűnt az országból. Jó pár századnak kellett eltelnie ahhoz, hogy Britannia újra keresztyén legyen.

Ma Magyarországon mi is hasonló helyzetben vagyunk. El lehet mondani, hogy a keresztyének általában civilizáltabbak, mint nem keresztyén társaik. Ez különösen érvényes ránk, evangélikusokra. A civilizáltság azonban nem tehet felsőbbrendűvé. Ha életkörülményeink jobbak és viselkedésünk is kulturáltabb másokénál, akkor sem ez tesz igazzá Isten előtt. Nekünk is Krisztushoz kell térnünk, és mások számára is csak az egyéni megtérés lehet az egyedüli kiút. Nagyon sok olyan ember van, akik külsőképpen is elveszetteknek látszanak, és akiknek szükségük van Krisztusra. Ilyenek a rendszerváltás vesztesei, az ő lábuk alól kicsúszott a talaj. Ezt a réteget – melynek egy része a cigányság – többmillióra lehet becsülni. A cigánysággal kapcsolatosan Szeverényi János országos missziós lelkész programbeszédében azt mondta, hogy aki gyűlöli őket és el tudja nélkülük képzelni az üdvösséget, nem nevezhető Krisztus követőjének. Ahhoz, hogy megmaradjon Magyarországon a keresztyénség, meg kell változnia a gondolkodás módnak. Isten missziójában részt kell vennünk. Lehet, hogy nem lesznek látványos sikerek. Még ha azok, akikhez küldöttünk, nem is fogadják be az evangéliumot, mi magunk akkor is megváltozunk, betöltve küldetésünket. Isten hűségére támaszkodva megmaradhatunk. Továbbadhatjuk az üdvösséget adó evangéliumot.

LACZKI JÁNOS

dásúak és életvitelűek között is van különbség. Van, ami szemmel nem látható, de az Úr Jézus tudja, mit rejt valójában a benső. Házastársak esetére is igaz ez! Jaj, ha mindent megosztanak egymással, de a szívük nem egyformán dobog!

A farizeusok Jézusnak egy elvi, személyes érintettség nélkül való kérdést tettek fel, de ő gyakorlati és a személyes érintettség húrjait pengető választ adott. Nem engedi nekünk sem, hogy Isten országával kapcsolatosan hipotetikus útra terelődjenek gondolataink. Isten országa már most elérhető, tapasztalható, megélhető valóság: de egyedül az Úr Jézusban. Akinek van szeme és füle ennek meglátására és meghallására, azt nem ér-

heti váratlanul, amikor visszajön, mert nap mint nap kész elé állni. De aki nem tárja ki a szívét, és nem Őt akarja igazán, az készületlen lesz, és bár hiába akarta megmenteni az életét, Nélküle veszíti el.

Segítsen bennünket a mostani advent abban, hogy elgondolkodjunk a múlt időben kapott lehetőségeinken, felülbíráljuk Isten országával kapcsolatos nézeteinket, és beletekintsünk szívünk mélyére. Legyen alkalom arra a következő napokban, hogy megválaszoljuk magunknak a legdöntőbbet: látjuk-e Jézus Krisztust közöttünk, tapasztaljuk-e önmagunkban és miként érhetne bennünket, ha újra visszajönné?

LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN

„Morzsák” Piliscsabáról

Ezekben a didergős napokban – emberi szokás szerint – szívesen és vágyakozva gondolunk az augusztusi melegre, amit viszont akkor ugyancsak nehezen viseltünk el. Néhányunknak megadatott a gyülekezetből, hogy augusztus végén – immár hagyományosan – a minden évben Piliscsabán megrendezett csendeshéten vehessünk részt. Szervezését az EKE (Evangélikusok Közössége az Evangéliumért) végzi évről évre. Valóban nagyon meleg volt az időjárás, de nemcsak külsőleg, hanem a szívet-lelket átjáró, felforrósító üzenetek, a Lélek ereje által megszólaló szolgálatok, figyelmeztetések is segítettek, hogy ha lehet, kissé még kényelmetlenebbül érezzük magunkat. Ezt azonban az Úr felénk áradó végzetlen szeretetének jeleként vettük mindnyájan.

A címben szereplő „morzsák” megnevezés onnan ered, hogy amikor Jézus megvendégelte az ötezer embert, utána még 12 tele kosárral szedtek össze maradékot. A csendesheteken az a szokás, hogy a végén mindenki közread néhány „morzsát” abból, ami az egész héten elhangzó szolgálatokból legjobban megindította a szívét. Tehát ilyen „morzsák” következnek most a fent említett csendeshét áldásaiból.

A reggeli áhítatok témája az Istennek odaszánt élet volt, a Róm 12,1–2 alapján.

Odaszánt fül [Ézs 50,4–5]

Ha el tudjuk mondani, hogy „az én uram az Úr”, akkor számíthatunk rá, hogy minden reggel felserkenti a fülünket, hogy mint tanítvány hallgathassuk Őt. Akarok-e tanítvány lenni egyáltalán?

Mi mindnyájan süketnek születünk, vagyis nem úgy születünk, hogy értjük Isten dolgait. Számunkra Isten nyelve elfelejtett nyelv, nem ismert és legtöbbször kedvünk sincs rá, hogy akarjuk megismerni. Nem akarunk megtérni, inkább alszunk, nem akarjuk, hogy Isten elérje a szívünket. A Gecsemánában is milyen jót aludtak a tanítványok!

Baj van a hallásunkkal. Sokszor érezzük, hogy emberek állnak előttünk, valami felülről való üzenetet kellene átadni, de nincs mit átadni, mert előzőleg nem hallgattuk Őt, mint tanítvány. Ha engedjük, hogy Ő szóljon, megtapasztaljuk, hogy szavának hatalma van. Szavával teremtetted a világot, ezért lehetetlen, hogy számára valami is lehetetlen legyen!

Oda kell szánni a fülünket az Úrnak, mindjárt másként hallgatunk és hallunk embereket, mint előtte.

Odaszánt szív [Jn 21,15–17]

A mi szívünk ajtajának nyitva kell lennie. Isten is adott nekünk egy nyitott ajtót: Jézus Krisztust.

Sokan nem jutnak el oda, hogy örvendező életet éljenek, mert mindig arra várnak, hogy Isten milyen lépést akar még tenni. Jó hír: már mindent megtett, minden megtörtént a Golgotán, Te következő lépni!

Sajnos sokszor mindenféleképp el van torlaszolva a szívünk ajtaja, és nem tudjuk lebontani, elhordani az akadályokat. Újabb jó hír: kérhetjük Istentől, hogy Ő tegye szabaddá a szívünkhez vezető utat.

Sok hívó embernek megosztott, kettős szíve, „is-is szíve” van. Egy kicsit ide is, meg oda is hajlik. Az ilyen megosztottságnak a vége halál, mert a megosztott szív egyre nagyobb területet ad a hazugság atyjának és egyre kevésbé érti az Urat.

Ha nem kóstoljuk meg a hit áldásait, azért csakis magunkat hibáztathatjuk. Annyi apró megtapasztalás van már az életünkben, és az Úr joggal várja, hogy merjük végre rábizni magunkat.

Péter biztos volt a hitében, ez volt a baj! Ha önmagára épít a hit, megszegyenül, az Úr Jézus Krisztusra kell építenie.

Ha a kishitűséget annak nevezzük, a kétszívűséget annak nevezzük, ha bevalljuk az Úrnak és vállaljuk, hogy milyenek vagyunk: Jézusnál van megoldás! Ő majd átalakít minket.

Ha odaszánt a szívünk, ezt nem mások mérik, ezt mi tudhatjuk és válaszolhatunk az Úrnak: Te tudod Uram, hogy botladozva, de szeretlek Téged.

Az odaszánt értelem [Ef 4,17–24]

Nagyon fontos, hogy ez is oda legyen számván Istennek.

Az Ige a fülünkön keresztül hatol be. Akinek van füle, hallja, mit mond a Lélek. A szív a mi belső hallásunk. Amikor végre „meghalljuk”, amit Isten mond, az a szívünket találja el, az értelmünkig hatol és cselekvésre készítet.

A Biblia nem médiumokon keresztül íródott, hanem a próféták értelmét felhasználva íratta le Isten az ő Szent Lelke által.

Az Úr várja, hogy megnyissuk az értelmünket, hogy Ő taníthasson értelemre. A miszticizmus azt akarja, hogy megüresítsük magunkat, és ne vegyük észre, ki veszi birtokba az értelmünket és ki tör be oda. Az érzélem megcsal. Az értelmesek pedig fénylenek, mint az ég csillagai.

Az értelem nem tud semleges maradni, ahogyan nem tud az maradni a vasre-

szelék sem. Nem mondhatja, hogy nem vonzódik egyik patkóvéghez sem. Az egyik magához fogja szippantani. Így van ez a mi értelmünkkel is. Valahova elkötelez bennünket, de nem mindegy, hogy hova.

A pogányok értelme – szellemi értelemben – megsötétedett. Bűnbán, Istentől elszakadva élnek. Az emberek tévelyegnek, elhagyják Istent, aztán oda jutnak, ahová a mai világ. Jézus Krisztuson kívül nincs erkölcs.

Az ember keresi az örömet. Ha Isten nem lakik benne, akkor nem találja, és a testhez folyamodik, onnan szerzi be azt. Aki viszont ebből a vízből iszik, mindig megszomjazik. Az ember nem hiszi el, hogy Istentől többet, jobbat kap. Élő vizet, melytől soha többé meg nem szomjazik!

Az odaszánt nyelv [Jak 3,1–12]

Ez a kimeneti csatornánk, amely a szívből szól. Csodálatos ajándék a nyelv, a beszéd. Minden kiárad belőlünk, ami bennünk van, a szívnek teljességéből szól a száj. A beszéded is elárul téged!

Világméretű a beszéd hatalma, különösen a média által. Egyetlen szó lángba boríthat országokat, az egész világot.

„Ti az ördög atyjának gyermekei vagytok.” Jézusnak tökéletesen igaza van. Ha nem volna igaza, békeség lenne a szívekben, a családokban, az országokban! Sajnos „nem tudjátok minémű lélek lakik bennetek”!

Ki vagyok én? Kiderül a beszédedből! „Viperák fajzatai, hogyan szólhatnátok jót gonosz létekre?” Méreg van az ajkunkon. Megrémisztő diagnózis! Azt gondolom, hogy nem vagyok ilyenek!

A szavak megmérgezik a kapcsolatot, aztán pedig egy életen keresztül nem tudjuk megbocsátani ezeket.

Pletyka. Nem lehet jóvátenni! Egy aszszony egy faluban csúnya pletykát terjesztett. Nagy baj lett belőle. Megbánta és elment a lelkészéhez, megkérdezte, hogyan tehetné ezt jóvá. Azt mondta a lelkész: Eredj haza, vágd le a fekete tyúkot, azután menj fel a toronyba és szórd szét a tollat. Majd pedig próbáld meg a szétszóródott tollat összeszedni. Lehetetlen. Ilyen a pletyka is, olyan károkat okozunk vele, melyet soha többé nem lehet jóvátenni!

Tátott szájjal esszük a hazugságot, mert jobban szeretjük a hazugságot, mint a világosságot. Picassótól származik a mondás: „Az életem célja, hogy a hazugságot igazságnak adjam el.” Ez sikerült is

neki! Hányan csodáltak, csodálják még ma is?

Hol a szabadság a nyelv bűneire? Az oltárról vett parázs [Ézs 6,1–8], vagyis az Úr Jézus Krisztus vére alá kell kerülnie, mert irtózatossá hatalom, ölünk vele!

Az odaszánt szem [Lk 11,33–36]

Eddig személyiségünk ki- és bemene-ti csatornáiról volt szó. A szem mindket-tő. A szem rendkívüli dolog, csodálatos érzékszervünk, amellyel szemlélhetjük Isten szép, teremtett világát.

Azonban ez is, mint a többi érzékszerve-ünk és egész testünk, ez is megromlott. A bűn eszköze, ha nincs odaszánva Isten-nek.

Iszonyú méreteket ölt az, ami ma a szemünk elé tárul: tévé, videó, számítógép stb. Az ember visszaél a szemével: olyasmit kell látnia, ami egyáltalán nem tartozik rá, ami káros, ami rombol. Vala-mi óriási szakadás van, a törvény lábba tiprása: kiélni, megélni mindent, ami a szemem elé tárul. Pedig aki lábbal tiporja a tízparancsolatot, átok lesz azon.

Megtérés után egészen megváltozik a szem, a tekintet! Gondoljunk Jézus irgal-masszemeire!

„Én vagyok a világ világossága.” Az Ővéi az Ő csillagai. Betlehemi csillagok-nak kellene lennünk. Úgy vezetni embe-reket Jézushoz, ahogy a betlehemi csillag vezette a bölcséket.

Az esti evangelizációs szolgálatokban az tárult szemünk elé, hogy a különböző helyzetben lévő szolgák hogyan várták uruk visszaérkezését. Vagyis: ma ki, ho-gyan várakozik az Úr Jézus visszajöve-telére.

Boldog szolga [Mt 24,43–47]

Boldog szolga az, aki igyekszik végre-hajtani az Úr akaratát. Nem a szolgálat és a munka eredményétől függ a boldogság. A boldogság forrása a hűség, hogy szol-gálhatok, nem pedig a gyümölcs! Ő sok-kal jobban elvégezze mindent, de minket, kicsiny szolgálókat akarja használni.

Nem az a boldog szolga, aki tökéletes teljesítményre képes, hanem akinek a szolgálatát az Úr kiegészíti. Bízunk ma-gunkat az Úrra, Ő majd kiegészíti a szol-gálatunkat, hogy az teljes legyen. Mindig csak Vele teljes!

Boldog az a szolga, aki olyan bölcs, hogy számol az ura visszajövetelével. A bölcs ember számol Jézus visszajövetelével. Lehet, hogy késik ezzel, lehet, hogy halogatja az Úr a visszajövetelt, mert még lehetőséget akar adni a megtérésre. De vissza fog jönni. Számolunk vele, hogy minden bűnt megítél?

Síró szolga [Mt 24,48–51]

Síránkozó szolga – az örök elégedet-len. Tele van ilyen emberekkel a világ.

Semminek nem tud örülni, mindennek utána teszi: „Igen, de...” Jaj, nehogy vala-ki meglássa, mennyim van, mi minde-nem van! A hitetlenek élete.

Síró szolga – önmagát sajnálja, hogy mennyi minden jótól elmarad, nem a bű-nei miatt sír. Sirató szolga, aki siratja, bán-ja a bűneit, Isten előtt való bűnbánattal.

Nem merünk örvendezni, azonnal magyarázkodunk. Nem tudunk igazán hálásak lenni. Ha Isten szerinti célkitű-zéssel rendelkezünk, akkor tudunk bol-dog szolgák lenni, és nem siránkozni. Megtapasztalhatjuk mindennapjainkban a hétköznapi gyövelmet.

Balga keresztyén [Mt 25,1–5]

A bolond szüzek nem vittek maguk-al olajat. Nem az ő ügyességük szabta meg, hogy bolond vagy bölcs a viselke-désük, hanem az Istenhez való viszonyuk. A bolondok nem vittek olajat. Tehát nem azért bolondok, mert nem vittek ola-jat, hanem bolondok, mert nem várták a Vőlegényt.

Egyformán néznek ki, az okos és a bal-ga keresztyénről a nehézségben derül ki, hogy mi a különbség, mint a homokra és a kősziklára épített ház esetében, mikor megérkezik a vihar. Egyformának tűn-nek, mégis közülük öt nem várta igazán az ura jövetelét. A hit az, ha valami nem is úgy történik, ahogy elgondoltuk, akkor is készen legyünk, hűségesek legyünk Ő-hozzá.

A balga keresztyén gondatlan: „majd kialakul valahogy”, „ráérek még, majd beszerzem az olajat később”, vagyis: „rá-érek még a megtéréssel” – így fontolgatja a dolgokat magában, pedig „ímé, itt a kel-lemetes idő” – nem lehet bármikor meg-térni, csak amikor Isten lehetőséget ad.

A balga keresztyén feledékeny, nem okul a korábbi példából. Láthatta már, ha nem készül fel a szokásos mellett a rend-kívüli is, baj lehet belőle. „Engem nem érhet utol” – gondolja, pedig nagy árat fi-zethetünk ezért a magatartásért.

A balga keresztyén felelőtlen, nem ve-szi komolyan, hogy csak az Úrnak szol-gáljon, egyedül és kizárólag. A legjobban, legkörültekintőbben kell készülnie, min-dig jobban készülni, mint addig.

Okos keresztyén [Mt 25,1–13]

Jézus jön felénk az emberekben és az okos keresztyén, az okos szolga tudja, hogy semmije nincs, amivel szolgálnia kell az embereknek, mert minden az ő Uráé.

Az okos szolgának mindig van olaja. Olaj = hit, Szentlélek, szeretet, türelem, ir-galom, egyszóval mindaz, amire szüksé-gé van az Úr munkájában szorgoskodó-nak, és amit az Úr adni akar a szolgálathoz. Szüntelenül, folyamatosan kérünk kell az olajat!

Hogyan lehet a korszoba tölteni az ola-jat? Jézus, aki mindenkor ad. Az alábbi lé-pések segíthetnek:

Olyan egységben kell lenni Vele, ahogy az Ige mondja: „maradjatok én-bennem, és én tibennetek”, mint a magzat a méhben. Valóságosan vegyen körül Jé-zus személye. Imádságos lelkület, külön-leges, megszűnés nélküli kapcsolat Jé-zussal, ez határozza meg életünket. Ve-gyük komolyan a Biblia olvasását, tanul-mányozását, az imádkozó életet. Amit az Ige mond, tegyük meg.

Jézus, a Király vissza fog jönni! Aki-nek van olaja, azt nem fogja meglepetés érni – az okos keresztyén várja a Vőle-gény jöttét, és bizonyos az eljövételben.

Nem elég, hogy ismerjük Jézust! Ő kell, hogy ismerjen minket! Ha majd ilyen ítélet hangzik el: „Nem ismerlek titeket!” – késő lesz bármiféle magyarázkodás, mentegetőzés: „ott voltunk a templom-ban”, „együtt ettünk”, „egy utcában taní-tottunk” stb. A kegyetlen és visszavonha-tatlan valóság Jézus szava: „Nem ismer-lek titeket!”

Hangzik a figyelmeztetés: jön vissza Jézus! Aki készen van, bemegy, aki nincs, nem megy be a menyegzői vacsorára, az örök üdvösségre. Ilyen egyszerű!

Az Úr áldja meg minden olvasó szá-mára a közreadott „morzsákat”, és adja meg az elcsendesedést az olvasottak fe-llett, tegyen késszé minden szívet, hogy „meghallja” a szeretetből fakadó figyel-meztetéseket. A legfontosabbat pedig ne mulassza el egyetlen szeretett, drága fele-barátom sem: őszinte kitárulkozás Isten előtt úgy, ahogy most ebben a pillanatban van a szíve, gondolata. Egyetlen őszinte vallomást sem hagy az Úr Jézus megvá-laszolatlanul, és ne feledje senki sem, a hall-gatás és a nem válaszolás is válasz!

HAJDÚ MÁRIA

Evangélikus Élet

Felhívjuk a Testvérek figyelmét Evan-gélikus Egyházunk hetilapjára, az Evangélikus Életre, amely az utóbbi években felnőtt a kor színvonalához, és értékes hetilappá lett. Szeretettel javasoljuk, hogy a templomi terjesztés mellett megbízhatóbb az előfizetés, amit a Hivatalunkon keresztül is lehet intézni. Fontos, hogy a hetilap segít-ségével figyelemmel kísérhessük az evangélikusok országos családjának eseményeit is, hogy a sírókkal együtt sírhassunk, az örülőkkel együtt örül-hessünk, ahogyan az apostol is tanít minket (Róm 12,15). Kérjük, hogy mi-nél többen fizessenek elő a hetilapra!

Karácsony a Szikháton

Ami történt, régen történt. Decemberben a Szikhát vidéke, ahol a tanya volt, hófehér subát húzott magára. A tanya az 1940-es nagy árvíz után épült, a Fehér iskolától alig százötven méterre (az iskola azóta, már régen eltűnt, akárcsak a tanya). Középen a kisvasút és a kövesút Cinkusra vezetett tovább, ahol a híres iskola épülete még ma is áll.

Ahogy hűvösödnek a napok, s közeleg a szenteste ünnepe, egyre gyakrabban jutnak eszembe a régi, tanyasi, csendes esték. A tanya és környéke november végén már puha, fehér csendbe takarózott. Kéménye eregette a füstöt, mintha csak úgy lassan pipálgatott volna, csak azért, hogy füstkarikák díszítsék a szikrázó napsütésben csillogó tájat. Tündéri volt minden, mintha egy meseország kapuján léptünk volna be. Itt-ott kis tanyák a nagy fehér pusztaságban, úgy sorakoztak, mint valami meseszigetek, melyek őrizték a régi világ emlékeit, hangulatát és persze a küzdelmes életet is.

Mi már akkor messze laktunk onnan, de a nagy ünnepekre hazamentünk, s a család a szikháti tanyán ünnepelt. Vonattal érkezünk Orosházára, füstös, pöfögő gőzmozdony húzta a kocsisort. Délutánra állt az idő, mire az állomásra beért a vonat. A nap olyan narancssárgás volt.

Nagyapa az állomáson lovas szánnal várt. A szánt húzó paci, Csinibaba türelmetlen volt, első lábával kaparta a havat, s rázta fejét, rajta a zabostarisnyával, amit valószínű, már megunt, s inkább indult volna. Felpakoltunk mindent a szánra, mi is elhelyezkedtünk, a nagy bárányborsubákat magunkra terítettük. Csinibaba fejről lekerült az abrakostarisnya, nagyapa megigazította a hámat, helyére került a zabla, felült ő is a bakra, s szólt a lovacsának:

–No, gyüa!

Elindultunk. Csinibabán a csengős hám zenélni kezdett. Mi figyeltük a zenét. A gyerekek a csengő dallamára énekeltek, vidáman és nevetve. Előbb lassan:

*Csing-ling-ling, meg-jöt-tek,
csing-ling-ling, meg-jöt-tek.*

Aztán szaporázta a lépteket a lovacska, mintha azt mondta volna:

*Csing-csing-csing csodaszép,
örüljünk ide-kint.*

Lassan kiértünk a városból a mezei útra, s előttünk a látvány, amit a vonatból is megcsodáltunk. Mindent betakart a fe-

hér nyugalom, s az áhítatos csend hangulata, csak Csinibaba muzsikált, ahogy lépkedett. A gyerekek a városi latyak után mindenre rácsodálkoztak. A csengő csak énekelt Csinibaba nyakán.

*Csing-ling-ling ka-rá-csony,
csing-ling-ling hó-bár-sony.*

Aztán váltott a dallam:

*Csing-csing-csing,
csitt-csitt-csitt,
Ö-rül-jünk egy ki-csit.*

–Ott van már! Ott a tanya – kiabáltunk egyszerre örömmel.

Így aztán mire megérkeztünk, már mindenki énekelt Csinibaba csengőmuzsikájára. Vidám dal töltötte be a lelkünket. Befordultunk az udvarra, a takaros kis ház elé.

*Megjöttünk csing-ling-ling
Hídeg van idekint.*

Lekaszálódottunk, s innen már dúdoltuk a dalt, hírül adva érkezésünket.

*Csin-gi-ling karácsony
Magsült a kalácsom.
Szánkózni csodájó
De bent vár nagyanyó.
Nagyanyó kalácsa,
Az ünnep varázsa.*

A magas akácokon varjak lesekedtek valami táplálék után. A ház körüli tujákon, a vastag hó alatti ágakon menedéket találtak a fekete rigók és a cinkék. A képmény vidáman pöfékelt, és édes illatok áradtak ki a konyhából. A finom süteményillat, a fonott kalács és a rétesek illata töltött be mindent.

A szobában kellemes meleg, a búbos kemence ontotta az otthon lágy ölelését, ami olyan csodálatos hangulatú volt, illatában keveredett a vanília- és porcukor aromája és nagy meg nagyapó szorgoskodása.

Az udvaron még ugrándozott örömben a nagy bozontos kutyánk, Fickó.

Miután egy picit melegeedtünk a meleg konyhában, s megkóstoltuk az illatos kalácsot egy csésze meleg kakaóval öblögetve, elindultunk felfedezni az itteni világot. Nagyapa közben takarót terített a paci hátára, hogy meg ne fázzon, aztán bevezette az istállóba, s a kötőfékkel a jászol elé kötötte.

Örültek jöttünknek a tehenek is. Vidá-

man csapkodtak a farkukkal ide-oda. Mindenhova bekukkantottunk, riadtan rebbentek szét a tyúkok, a harcias kakasok pedig mérgesen kerülgettek bennünket, mert úgy érezték, zavarjuk köreiket. Aztán lassan esteledett, bementünk a házba. Az asztalon már csalogatott a vacsora.

A gyerekek már fészkelődtek: – Hát nem jön a Jézuska? – kérdezték. Nagyapa huncutul mosolygott, s néha kiment az udvarra, hogy valami hírt szerezzen. Aztán szólt, hogy még egy kicsit várni kell, éjfélkor megérkezik.

Eljött az éjfél, s ekkor volt ám nagy meglepetés. Felöltöztünk. Kint vastagon hullott a hó. Kezünkben viharlámpa, hogy lássunk. A tehenistállóba mentünk. Ott is meleg volt, a jószágok meletget ontottak testükből. És ekkor megtörtént a csoda.

Az istálló legbenső sarkában világított egy lámpácska, alatta bölcső, s benne a kisded éppen úgy, mint egykoron Betlehemben. Körötte ott volt a sok ajándék.

Örültünk nagyon, mert ilyet azóta sem láttunk. Egy időcskét még eltöltöttünk az istállóban. Majd csengőszót hallottunk valahonnan a ház felől.

– Hát ez mi? – kérdezte Csaba.

– Mi lenne? – csodálkozott nagyapó. – Hív a csengettyű a szobába!

Aztán mindent bevittünk. S az újabb csoda: a szobában ott állt a kicsi, de csillogó karácsonyfa. Körbeültük és énekelünk nagyon sokáig. A búbos kemence ontotta a meleget, kint nagy pelyhekben hullott a hó. Énekelünk még sokáig, aztán sorra elaludtunk a karácsonyfa körüli szőnyegen, s tehenek és diványon. Áradt a fény, átölelt bennünket. Akkor úgy éreztük, boldogok voltunk.

Ezt a karácsonyt soha nem felejttem. Ezért is meséltem el, hogy tovább éljen ez a mesés ünnep, amelyből áradt a szeretet fénye.

KÁROLYI FÜLÖP BÉLA

Figyelem! Közhírré tételik!

ÚTMUTATÓ a Biblia rendszeres olvasásához, valamint a 2004-es EVANGÉLIKUS NAPTÁR kapható istentisztelet után a déli kijáratnál az iratterjesztésben (kezeli Hajdú Mária testvérünk, akinek köszönjük precíz szolgálatát), valamint hétköznap délelőttönként a Hivatalban (Thék E. u. 2.). Mindkét kiadvány roppant hasznos, szeretettel ajánljuk a Testvérek figyelmébe.

Kunst Irén

(1869–1934)

Életére visszatekintve, önéletrajzát ezekkel a szavakkal kezdte: „Ha visszagondolok életemre, nem győzöm eléggé Isten bölcs előrelátását, atyai jóságát és megváltó kegyelmét dicsérni. Ő vezérelte életemet, ingyen kegyelemből magához vont, megtartott és elválasztott szolgálataira a pogányok között.” Ez az ő élete hitvallása.

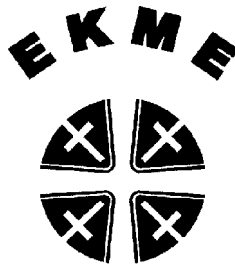
Kunst Irén 1869. december 21-én született Königsbergben. Atyja kereskedő volt. Édesanyja svéd származású, jó családból való, aki leányát már kicsi korában felajánlotta Istennek. Egyetlen gyermek volt. Szülei szigorúan, de sok gyengédséggel nevelték. Gyermekkori imádságai és a vasárnap megszentelése a szülői hajléktól kezdve végigkísérte életében. Szülei útjai elváltak. Édesanyja Magyarországra jött 11 éves kisleányával. Mint családi nevelő kereste kenyerét. Kisleányát Debrecenben, majd Budapesten járatta iskolába. Budapesten a Veres Pálné utcai Nőképzőben tanult.

Lelki harca korán kezdődött. Mindig szeretett volna jó kislány lenni. Nagyon félt a pokoltól. Sokat foglalkozott gondolatban Istennel. Már 13 éves korában rettettenes aggodalommal töltötték el bűnei, úgyhogy minden kedve elment a gyermekek módjára való játszadozástól. 14 éves korában konfirmált. A konfirmációi órák kedves emlékei maradtak, de az igazi lelki békességet nem találta meg. A konfirmációi oltár előtt olyan sírás fogta el bűnei súlya miatt, hogy az egyházi megkérdezte, rosszul van-e talán, mert nem tudta megérteni, miért sír. Lelkében ott volt a „valami után való vágy”. De nem tudta, mire is van igazán szüksége. Gyakran elment a lelkészi hivatalba, ahol a neki oly kedves Doleschall Sándor lelkész meg-megkérdezte tőle: „Hogy vagy?” De, mint maga panaszolja, soha sem kérdezte: „Kislányom, van-e békesség, követed-e az Úr Jézust” Neki pedig erre lett volna szüksége. De nem volt, aki segített volna rajta. Nem ismert senkit, aki igazán követte volna az Urat. 17 éves korában lelki küzdelmei olyan nagyok lettek, hogy minden elsötétült előtte.

Már abba akarta hagyni a keresést, hiszen úgyszincs senki, aki követné az Urat. Ilyen kérdései voltak: Vajon Isten meghallgatja-e imáinkat? Krisztus valóban Isten Fia-e? Vannak-e igazán hívó lelkek, mint a Bibliában olvassuk?

18 éves korában édesanyja angol nyelvre kezdte taníttatni. Ez az angol származású tanárnő vitte el a Hold utcai

Skót Misszióba. Gyakran lelki beszélgetést kezdett vele. Akkoriban azonban így gondolkodott: „Úgyszincs értelme lelki dolgokról beszélni! Ez nála is bizonyosan csak szóbeszéd, talán ő sem követi igazán az Urat.” Addig hívogatta őt azonban a Hold utcába, míg a végén egyszer mégis elment. De ettől kezdve 16 éven át, mint maga írja, nem volt egyetlen vasárnap sem, amikor ne ment volna el. „Íme, szívem hullámai elcsendesedtek. Eltűnt a sötétség és Krisztus ragyogott fel lelkemben.” Egy alkalommal, ta- karítás közben a padlóra esett bibliajelző került a kezébe. Ez az ige állott rajta: „Igaz beszéd ez és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött a világra, hogy megtartsa a bűnösöket, akik közül első vagyok én.” [1Tim 1,15] „Mint a villám futotta át lelke- met – írja –, hogy »a bűnösöket megtartsa, akik közül első vagyok én.« Tehát Jézus az én

Megváltóm, meghalt az én bűneimért. Vég- telen boldogság töltötte el lelkemet. Hiszen ed- dig is tudtam, hogy Jézus a Megváltó, de most el tudtam hinni, hogy az én Megtartóm, hogy Jézus drága vére énérettem folyt, az én bűnei- met hordozta a keresztnél, és hogy Isten meg- váltott gyermeke vagyok az Ő ingyen kegyel- méből. És életemet néki szenteltem.”

Élete megváltozott. Édesanyja ellen- kezett: „Micsoda dolog, hogy egy fiatal leány mindig bibliaórákra szaladgál, mindennap ol- vassa a Bibliát és térden állva imádkozik?” Később azonban, amikor ezt nagynénje is szóvá tette, azt mondta: „Hadd menjen, mióta oda jár, megváltozott.”

Jelentkezett a szolgálatra való elhívás is: további lelki fejlődésének fontosabb ál- lomása, amikor megtapasztalja és megis- meri, hogy Jézus nemcsak bűnbocsátó, hanem büntől meg is szabadító Úr. Szük- séges, hogy önmagunkat halálba adjuk, saját akaratumkat egészen feláldozzuk, és egészen az Úr Lelkének vezetésére biz- zuk magunkat. „Krisztus az én életem és ha- lálom – mondja –, saját ember voltom megha- lása az én nyereségem. Így kapok én mindig többet Krisztustól.” Sok gyümölcs csak ak-

kor terem, ha a búzaszem meghal. Áldott szolgálatának is ez a csodálatos titka. Misszionálni csak ezzel a lélekkel lehet!

A szolgálatra való elhivatásakor lelké- ben felébred a forró vágy: a pogányokat elvezetni az Élet vizének kútforrásához. Ő Afrikára gondolt. Egy vízkeresztű ün- nepen azonban az Úr Lelke gondolatban Kínába vitte. Először tiltakozott a régi műveltségű, ferdeszemű, copfos kínaiak ellen. Ez a belső ellenkezés ugyan eltart- tott egy ideig, de a végén mégis azt tudta mondani: ha mégis használni akarsz, ak- kor küldj, ahová akarsz. A misszióra való készülési gondolata megedzette a külön- böző életharcokban, sőt ezeket egyenesen a később rá várókra való felkészülésnek tekintette. Édesanyját megoperálták, majdnem teljesen megvakult. A róla való gondviselés késleltette, hogy az elhívást valóra is váltsa. Addig is azonban min- den alkalmat megragadott a szolgálatra. Vasárnapi iskolát vezetett. Gyűjtött a misszióra. Belekapcsolódott a Kékkereszt alkoholelles munkájába. Már most ki- tűnt nagy aktivitása. Míg mások ismerős családokból szedték össze a gyermeke- ket, ő az utcáról hozta be. Míg a Kékke- reszt összejövetelein csak elméletben fog- lalkoztak az iszákosok mentésével, ő mindnyájuk meglepetésére összeszedett 5-6 alkoholistát, és bevezette őket az al- kalmakra. Végre eljött a misszióba indu- lás ideje is. Édesanyja gondozását az Úr vállalta. Rövid betegség után, 1903. feb- ruár 3-án meghalt.

A döntő lépést Brown kínai misszio- nárius budapesti látogatása hozta. Neki elmondta, hogy őt is Kínába hívta az Úr, de nem tudja, hogyan jusson ki. A misz- szionárius megadta a német Liebenzelli Misszió címét, és odairányította. Jelent- kezett is. Azonban csak késő ősszel jött a válasz, hogy mehet. 1904. május 14-én végre megkapta az engedélyt: mehet Kí- nába. Előbb hazajött Liebenzelleből. Elad- ta mindenét. Ugyanezen év szeptemberé- ben azután elindult Kínába. Amikor meg- pillantotta az első kínaiakat, undor fogta el. Kész lett volna visszafordulni. „Akkor hirtelen megjelent előttem Krisztus a tövisko- ronával, és szívemben ezt súgta: »Nékem még más juhaim is vannak, azokat is elő kell hoz- nom és hallgatni fogják az én szómat.« Ekkor eltűnt az undor és félelem szívemből, és az ő szeretete töltött be. Szeretni tudtam ezeket a piszkos kínaiakat, és ez a szeretet, hála az Úr- nak, nem szűnt meg.” Olthatatlan missziói tűz lobogott szívében.

BREBOVSZKY GYULA

(Fenti részletet a „Magyarhoni Evangélikus Misszionáriusok” című kötetből közöltük - Szerk.: Brebovszky Gyula, Piliscsaba, FÉBÉ, 2003, Ára: 500 Ft)

A Liebenzelli Misszió küldöttei

Avagy itt az ideje a megtérésnek

A Liebenzelli Misszió fiatal küldöttei – Gyöngyvér és Edgár Luz – jártak nálunk 2003. november 6-án, csütörtök délután 4 órai kezdettel. A német eredetű missziói vállalkozás követői Ecuadorban szolgálnak, immáron 4 éve, spanyol nyelven, és nekünk erről adtak nagyon érdekes, vetített képes beszámolót a gyülekezeti teremben. Nem sorolom fel a spanyol neveket, ahol szolgálatukat végzik testvéreink, de örömteli élmény volt hallgatni a beszámolót mindennapjaikról, az ottani gyülekezeti életéről.

A misszióban az a szép és meghatározó, hogy a gyülekezetek megtért életű, Krisztusnak átadott lelkű emberekből állnak, akik tudják, hogy kinek és kiben hisznek, és akik tisztában vannak a küldetésükkel is. Ezek az emberek mentesek a felszínes és felületes, külsőséges és csak alkalmi vallásosságtól, ezek az emberek az evangélium hirdetésének a hatására valóban megtérnek Jézus Krisztushoz, valóban el-

fogadják Tőle bűneik bocsánatát, és valóban megindulnak azon az úton, amit Krisztus követésének nevezünk.

Ezekben a gyülekezetekben állandó növekedés figyelhető meg, méghozzá mennyiségi és minőségi. Mennyiségi, hiszen a gyülekezet létszáma időről időre nagyobb lesz, és minőségi, mert a már gyülekezethez tartozók hitükben növekednek, lelkiségükben erősödnek.

Mindez akkor válik számunkra élményszerű valósággá, ha rádöbbenünk a mi itthoni helyzetünkre, hogy se mennyiségileg (többen lennénk a templomban), se minőségileg (intenzívebb hittel szolgálnánk Krisztusnak) nem (nagyon) éljük át a gyarapodást. Inkább a megfáradtság, a közömbösség, az unalom a jellemzőnk, mintha nem ismernénk a megtérés élményét, vagy mintha már régen elfelejtettük volna.

Ezért van szükségünk újra és újra szembesülnünk valóban élő hitű testvé-

rekkel, gyülekezetekkel, még ha azok a Föld másik részén vannak is, de elhozzák hírvéleményüket nekünk is, a hozzánk ellátogató misszionáriusok.

Végighallgatva a liebenzelli szolgálatát, néhány kérdés gyülekezetünkre nézve is megfogalmazódik. Ki sem merjük mondani ezeket a kérdéseket, melyek az élő hitet, az élő hitűeket keresik, akik nem a gyülekezetből, hanem a gyülekezetért akarnak élni. Akik valóban Jézus Krisztust szeretnék követni. Akik a templomi és a gyülekezeti alkalmakon a lelki táplálkozás, tisztálkodás érdekében vesznek részt, és azért, hogy a hitben növekedjenek, s nemcsak alkalmi látogatók, a pillanatnyi hangulatuk függvényében.

Köszönettel emlékezünk vissza a liebenzelli szolgálatára, annak bemutatására, és a befejező ígérethirdetésre is, amely a fára is felmászó Zákéusról szólt.

RIBÁR JÁNOS

Tüzek

Gyermeke-istentiszteleten hangzott el a kérdés: „Mitől beteg ma olyan sok ember?” (Nem testi, hanem lelki értelemben.) Németh Karcika válasza: „A hidegtől”. Mennyire igaza van! Fázunk, megfázunk – lelki értelemben. Hiányzik a tűz, a melegség. Annak idején az ifiben tette fel volt kántorunk, Széll Éva a kérdést: „Ég-e ma gyülekezetünkben a Lélek tüze?”. Valaki ezt felelte: „Legfeljebb őrlángon”. Ami épp csak ahhoz elég, hogy ne fagyjunk meg – tesztem hozzá.

*„Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
hogy melegeződne az emberek.*

...

*Dalolna forró láng az égig róla
s kézen fogná mindenki földijét.”*

A téli, adventi időszak sötétje és külső hidege különösen alkalmas arra, hogy

csöndességben befelé forduljunk. Hogy különösen is nyitottá váljunk befelé, lelkünk mélye felé, és fölfelé, Isten felé. És ezáltal egyre nyitottabbá válhassunk egymás felé is.

*„Ismeritek a vidám rőzselángot
S ropogását a vályog tűzhelyen?
A nyílt arcokat, a nyájas világot,
Hol tréfa és dal önként megerem?”*

Felejtenék el a TV-t! Inkább gyűjtanánk gyertyát és körülülneknék. Egymáshoz közelebb húzódva hallgatni a csöndet, és csak akkor megtörni, ha érdemes. De így lehet átélni azt is, hogy az Úristen olykor különösen tartalmas, inspiráló beszélgetésekkel, barátságokkal tud megajándékozni. Sok-sok keresztyén otthona válhatna ilyen hívogató szigetté, lelki felüdülést, elmélyülést szolgáló zuggá az

adventi időszakban. Elég is lenne csak egymással törődnünk. A világ valószínűleg forogna tovább magától.

Akármi vegye is körül az életünket, és akármennyire meghatározzon is bennünket, mégis: mindezekben belül sokkal nagyobb szabadságunk van, mint gondolnánk. Lehetnek körülöttünk fenyegető emberi és természeti hatalmak, szoríthatnak anyagi gondok, akkor is: érhet minket rossz, hatalmunkban áll arra jóval válaszolni. Honnan vegyünk erőt, kedvet ehhez? A magunk életén keresztül érdemes felfedezni Isten szeretetének bőséges forrásait.

De ehhez keresni kell. Kitartóan, valódi kíváncsisággal, lelki szomjúsággal. És aki keres, az talál – maga Jézus ígérte ezt. Ehhez a kereséshez alkalmas az adventi csendesség.

NAGY ERVIN

Három szempont a keresztyénekhez illő beszédhez

1. Ha valakiről pozitív gondolatod támad, mondd meg neki!
2. Ha valakinek kritikát mondasz – mert olykor erre is szükség van –, azt feltétlenül kövesse legalább pár bátorító, dicsérő szó!
3. Harmadik személyről soha ne mondj rosszat!

KLAUS DOUGLASS nyomán

Orgonánkat Komornik Benedek készítette

Gimnazista koromban (az 1950-es évek második felében) egyszeres én is beszálltam orgonát fújatni, az idősödő, lábát fájlaló harangozó, Madarász Mihály bácsi helyett. Büszke voltam arra, hogy segíthetek a kántor Tóth Laci bácsinak, aki szépen zengő hangon szólaltatta meg a hangszerek királyát. Szívesen és örömmel nyomtam a pedált, úgy éreztem, szórakozásnak tartott kis feladatom hozzájárul az istentisztelet ünnepélyesebbé tételéhez.

Ifjúkoromban soha nem gondolkodtam azon, kik játszhattak ezen a hangszeren és mióta áll ez a díszes orgona templomunkban. Úgy hittem, mióta felépítették a templomot, az orgona mindig ennek tartozéka volt. Aztán a Veres József-féle könyvből megtudtam, hogy a hangszer 1832-ben készült el, a templom déli toldalékának megépítése utáni időkben. Az is teljesen bizonyos, hogy már előzőleg is volt templomunknak egy kisebb orgonája, az 1786-ban elkészült kelet-nyugati főhajóban, mégpedig az utóbbi karzatán. Miután egyházközségünknek csak 1818-tól vannak jegyzőkönyvei és az 1830-as évek elejének krónikája is hiányos, nincs meg a levelezés sem, más forrásokból kellett bővebben utánanéznii az orgonaügynek.

Még szerencse, hogy az 1800-as évek elején is akadt néhány írástudó ember a faluban, bár nyomda Békés megye egész területén még nem létezett. Élt itt egy Skolka Sámuel nevű tanító, aki vette a fáradságot és egy általa 1813-ban megalkotott írásművet eljuttatott Skolka András újverbászi lelkésznek, aki igazított rajta és Prágába küldte. Itt a Hesperus nevű német nyelvű folyóiratban 1815 január-februárjában látott napvilágot a mű. A *Békés megyei Orosháza topográfia* címmel. (Mikor 1988-ban a budapesti Soós István ezt az ismeretlen dolgozatot publikálta, kisebb bombaként hatott a helytörténet szakmában). Skolka említi, hogy Petrisch József evangélikus tanító, aki korábban Modorban és a csallóközi Somorján volt tanító, illetve orgonista, mind a mai napig szorgalmasan ellátja feladatát. Petrisch az 1780-as évektől volt Orosházán, s bizonyára kollégái között (Folkusházy László, Mihálik János, Pintér József stb.) kell keresnünk az első orosházi orgonistákat. Fenti újságban Skolka Sámuel azt írja önmagáról, hogy Mezőberényben és Pozsonyban elvégezte filozófiai és teológiai tanulmányait, majd Komárom református gyülekezetébe hívták meg másodorgonistának. Aztán így folytatja: „*Elméleti*

és gyakorlati zenészként és főleg orgonistaként a szarvasi Kristóffy iskolaigazgató úrral és a csabai Pospisich iskolaigazgató úrral az elsők közé tartozik a megyében. Az utóbbi kettő már sikeres kísérleteket tett saját zeneművek alkotására. Mindkettőjüknek kár, hogy kedvenc foglalkozásukhoz nem volt nagyobb hatáskörük.” Ugyanitt írja, hogy az 1784–1808-ig itt tanító Mihálik János egy nagytisztű, szörnyen erős énekhangú ember volt, a nép kedvence, mert a nép „*a torok erőssége után ítél és a tanítók értékét a templomokban és az iskolákban pusztán ennek alapján méri le.*”

A másik forrás az orgonakutatáshoz egyházközségünk levéltárában található *Az Orosházi Evangélikai Szent Ekklesiának költségeit és kiadásait jegyző és számoló könyve. Anno 1827–1865.*

A kézzel írt, nagyméretű kötetet az egyházközség mindenkorai kurátora (gondnoka) vezette a tárgyév március idusától a következő év hasonló időszakaig. Az 1827-es esztendőben még a régi orgonáról szól a történet, Sós Mihály orgonanyomó fizetését (10 rénes forint) valamint a neki járó búzabeli konvenció helyett adott pénz kifizetéséről vallanak a jegyzőkönyv sorai. 1827-ben az „*orgona reperáláshoz megkivántató drótokért fizetődött 1 rénes forint 6 krajcár*”, míg 1830 januárjában „*az orgona fuvóhoz egy szál szíjjért fizetődött 30 kr.*”

Az 1830–31-es kurátori évben indult el a templom déli szárnyának építése, és ez időben megtették az első lépéseket az új orgona beszerzésére.

A pénztárkönyv szerint Szigethy János és Mikolay István nagytisztelutú urak vezetésével igyekeztek a lehető legjobban és legkörültekintőbben szétnézni. Ennek érdekében elmentek Nagyváradra, Hódmezővásárhelyre, Békéscsabára, leveleztek Bécsbe, Pestre, Szegedre, Szarvasra, Nagyváradra. Ilyen bejegyzések vannak például: „*1830. jul. 14. Vásárhelyi uton, midőn az orgonát ment nézni a deputatio, elkelt 56 kr.*” Vagy „*1830. jul. 24. Váradra Lányi Tiszt. Urhoz küldött levélért az orgona dolgába. 1830. aug. 10. A Bétsi orgona művésznek hozzánk írt levélért fizetődött 1 Rft. 10 kr.*”

A templom déli szárnyát, az orgonát is magában foglaló karzattal együtt Czizler Antal gyulai építőmester készítette. S itt a kiadások között találtunk egy értékes feljegyzést 1830. december 3-ai dátummal, miszerint „*Komornik Benedek N. Váradai Orgona Művésznek, midőn az új orgonánk elkészítését magára vállalta, adódott előpénz 1000 Rft.*”

Az 1830–31-es feljegyzések között szerepel, hogy „*a templom bővítésére és az új orgonára ezen kurátori esztendőben 969 Rf. 58 kr.*” kiadása volt az egyházközségnek.

Az 1831–32-es évben felgyorsult az orgona végleges elkészítése, bár a kegyetlen kolera hónapokra késleltette a munkálatokat. 1831. május végén az orosházi küldöttség megtekintette az orgonakészítő munkáját Nagyváradon, újabb 1000 forintot is fizettek, majd az 1831. október 22-i bejegyzés szerint „*az Orgonának N. Váradról lett elhozatala mellett tett uti költség térszen 25 Rf. 28 kr.*”

Az iratokból úgy látszik, hogy az új orgona már 1831 karácsonyán megszólt, ugyanis az év december 20-án „*Szarvasi kántor ur Chovan Zsigmond Urnak, az új orgona megvizsgálásáért adott az Ekkla kurátora az előljáróság engedelmével honoráriumot 25 Rf.*” Szintén azon a napon „*a 3 orgona művész legényeknek, az Előljáróság rendelete szerint adódott ajándék, kinek kinek per 12 Rf. 30 kr., összesen a hármuknak 37 Rf. 30 kr.*”

Veres József 1832-re teszi az orgona végleges elkészítését, amit a pénztárkönyvből megtudunk, hogy az orgona aranyozása valóban nem fejeződött be. 1832. május 1-jén „*a piktorért N. Váradra járó Deputatusok elköltöttek az uton 20 Rf. 27 kr.*” Jött is a festő, mert május 21-én már egy igen komoly pénzt fizettek a bevégzett munkáért. „*Az Orgona aranyozásért és a chorus festésért fizetődött a N. Váradai piktornak 780 Rft.*”, majd ugyanitt „*Szekáts Mihálynének a piktorok körül való szakátskodásért és quartélyért 12 Rft.*”

Végezetül Dunaiszky Lőrincről. Az *Orosháza történetében* (1965) tévesen azt írják róla, hogy ő készítette az orgonát. Ezt a rossz adatot sajnos többen átvették. Dunaiszkyval valóban kapcsolatban állt az egyház „*az orgona dolgában*”, ő volt aki megalkotta „*az orgonán való metszéseket*”, de még arra sem találunk adalékot, hogy az orgonaházat ő készítette volna, valószínűleg csak a díszítéseket, esetleg az anyagfigurákat. Az 1832-ben átadott koleraemlékmű viszont biztosan Dunaiszky műhelyében készült, hiszen „*a mustrát levélben le küldötte a végett, hogy mitsodás betűket vessen a kőbe.*”

KOSZORÚS OSZKÁR

Ausztráliában jártam

Mottó:

„Járjatok be minden földet,
melyet Isten megteremtett...”

A Nemzetközi Magnézium Társaság (SDRM, Párizs) „10. Nemzetközi Magnézium Kongresszusát” Ausztrália Queensland államának Cairns városában rendezték meg 2003. szeptember 7–11-ig. Erre – mint a Magyar Magnézium Társaság örökös tiszteletbeli elnökét és a Kongresszus Tudományos Bizottságának tagját – meghívtak és vendégül láttak, azaz nem kellett 1100 dollár regisztrációs díjat fizetnem. Csak a repülőjegyet, ami szintén nem kevés pénz. Velem utazott egy PhD (doktorandusz) hallgató, aki egy saját kutatásáról szóló, míg én három magnéziumos dolgozatomat vittem el.

Szeptember 4-én (csütörtök) késő délután indult a repülő Budapest–London–Hongkong–Brisbane–Cairns útvonalon. Három átszállás és 26 órás légi út után 6-án (szombat) délben érkezünk meg. A 600 utast befogadó repülőn az ülések előtt (előző ülés háttámláján) egy kb. 13×18 cm-es képernyő volt. Ezen 6 műsor közül válogathattunk, illetve térképen követhettük a mini repülő által húzott vonalon gépünk útját. Ötpercenként angol és kínai szöveg mutatta a repülési magasságot, sebességet, külső (–60 °C-os) hőmérsékletet, szélereősséget (40–180 km/h) stb. Hosszú volt az út, többszöri étkezéssel.

Megérkezve a repülőtéren várt vitéz Szabó Béla (aki új barátom lett) és vitt az autójával a város főterén lévő Crocodile Hotelba. Ami furcsa volt, hogy Ausztráliában, a miénkkel ellenkezőleg, balra hajts van az utakon, s a gyalogosok is erre vannak „beállva”. Este Béla a Yacht Clubjukba vitt bennünket, ahol a speciális, tengeri halakból való vacsorával vendégtelt meg. Az egészet egy, a tenger fölé nyúló teraszon fogyasztottuk el, gyönyörködve a mellettünk horgonyzó, mintegy száz, kisebb-nagyobb jachtban. Felettünk villogott a világítótorony lámpája, misztikusává téve az éjszakát.

Vasárnap ismerkedtem a város trópusi növényekkel (pálmák, mangó- és narancsfák stb.) teli, négysávos utcáival, ligeteivel és a tengerparttal. A kongresszus a Korall-tenger partján, a szállodámtól 300 méterre lévő Radisson Hotelben volt. Ez az 5 csillagos szálloda négyzet alakban vette körül a mintegy 1 hektáros „udvart”, melyen úszómedence és vászontetős, 150 fős ebédlő volt, a pálmák és egyéb trópusi növények dzsungelében. A

fogadáson és az ebédnél svédasztalos étkezés volt. A választék zöme halból és más tengeri állatokból (rák, polip, kagyló stb.) állt, de volt marhahúsból készült finomság is. A japánok inkább ilyesmit ettek; én és hallgatótársam „tengeri herkentyűket” fogyasztottuk. A desszert torta volt, majd gyümölcsnek ananász, mangó, kiwi, dinnye és narancs következett.

A tudományos üléseken 15 ország kutatóinak 71 dolgozata lett bemutatva. Legtöbbet a japánok (14), majd az amerikaiak (10) és az ausztrálok (6) szerepeltek. Mi magyarok 4 dolgozatunkkal az előkelőnek számító 6. helyet értük el, öregbítve a magyar magnéziumkutatás hírnevét. A témák 90%-a orvosi biológiai volt, mi az agro-biokémiát képviseltük. Különösen a japán dolgozatokból tettem szert új ismeretre, amit – úgy gondolom – saját kutatásaimban is tudok majd hasznosítani.

Programban szerepelt egy délután a 26 km-re lévő Green Island korallszigetre való hajókirándulás. Odaérve egy üveg-aljú hajóba szálltunk át, és a korallzatonnyok között, az üvegfenéken át gyönyörködünk az apró és nagy halak színességében, a korallokban, az óriásteknősökben, a hullámzóan mozgó tengeri moszatokban. A sziget nemzeti parkjában óriáskrokodilok tanyájának, koalák, kiwik és más színes madarak, továbbá egy akváriumterem szépségeinek voltunk részesei.

A hajón az ausztrál Vink professzor, a kongresszus elnöke egyszer csak kis figyelmet kért a résztvevőktől, és a következő beszédet tartotta: „Hölgyeim és Uraim! A mai nap, azaz szeptember 9-e nagy nap Dr. Kiss professzornak, a magyar magnéziumkutatónak, mert ma van a 78. születésnapja. Emlékeül egy ausztrál-mintás nyakkendővel és rajta egy ékköves, mini bumerángos nyakkendőjével ajándékozzuk meg. Happy birthday!” Oriási taps és gratulációk. Soha nem gondoltam, hogy egyszer a születésnapomat egy hajón, Ausztráliában, a Korall-tenger zátonyai között fogom ünnepelni. Köszönöm, Istenem, hogy ezt is megértem!

A következő nap – Béla barátommal – a 75 km-re lévő Rainforestben (esőerdő) való barangolással telt el. A zúgó vízeséses patak fölött 30 méterre lévő függőhídon való imbolygás, az óriásfák, a liánok (ahogy a Tarzan-filmekben látni) most élőben voltak előttem. Azon a napon az éjszakát Béla barátomnál töltöttem. A terasza falán és a mennyezeten furga kis gekkók szaladgáltak, vadászták az éjszaka lepkéit, bogarait. Az udvaron a pálmák mellett papaya, mangó és narancs-

fák díszlettek. Mivel ott szeptemberben kezdődik a tavasz, így a gyümölcsök még zöldek voltak. Napközben 28 °C volt.

Meg kell jegyezmem, hogy Béla barátomat Cs. Hódy Sándor, a 3000 km-re lévő Melbourne-ben lakó volt osztálytársam szervezte nekem. Ugyanis ő maga nem tudott eljönni, pedig tervezte, mert egy ortopédiai műtétre készítették elő. Az ő életútja és így disszidálása az „Érettségi után” című könyvemben található. Bélával azóta is állandó (e-mail) levelezésben vagyok, és hálás az ottani kalauzolásért.

A vallási életet is Cs. Hódy barátom ismertetése alapján tudom, bár Béla is elvitt egy ottani református templomba. Melbourne-ben a magyaroknak saját református templomuk van. Bejárata felett magyarul olvasható „Magyar református templom”. Emellett van egy ökumenikus magyar templomuk is. Sándor, mint református, presbiterként vesz részt az egyház munkájában. Sajnos az elhalálozások miatt fogy a magyar istentisztelet résztvevőinek száma, ugyanis az ott született fiatalok inkább elmennek angol nyelvű templomba, mert a magyar már nehéz nekik, sőt van, aki szinte nem is beszél. Ennek ellenére létezik egy magyar kolónia, melynek középületei egy 10 hektáros parkban vannak, 600 autót befogadó parkolóval. Itt találkozott Sándor barátom Orbán Viktorral, amikor az meglátogatta a kolóniát. Sanyinak mind a négy lányát megkeresztelték és templomban volt az esküvőjük is. Az unokái hittanosok, konfirmáltak lettek.

A 2002. évi reformáció ünnepére a melbourne-i Dézsi Csaba lelkipásztoruk kiadott, sok templomi fényképpel gazdagított, 10 oldalas füzetet, amelyet így kezdett: „Isten csodás módon, kézen fogva vezetett bennünket, hiszen távolról érkezünk ide, a most már otthonunkká vált Ausztráliába.” A füzet végén Reményik Sándor „Templom és iskola” című verse található. Előbbiek ismeretében meg kell állapítanom, hogy a kíváncsoranlónak honfitársaink nemcsak magyarságukat (kettős állampolgárok), de hitüket is megtartották. Sajnos gyermekeik lassan beleolvadnak az angol nyelvű ausztrál lakosságba, bár hitüket megőrzik.

A felejthetetlen, szép, tudományos „kirándulásnak” egyszer a végére értünk, és szeptember 12-én Cairns–Hongkong–Frankfurt–Budapest útvonalon szerencsésen visszarepültünk edes hazánkba. Igaz, útközben kétszer is 160–180 km/h sebességű szélviharba került gépünk, kicsit dobálta a nagy „madarat” a vihar, de végül is jó utunk volt.

Köszönöm, Istenem, hogy lehetővé tetted mind tudományos, mind világljáró utamat.

Dr. KISS A. SÁNDOR

Biztonság

Emlékszem, jó néhány évtizeddel ez előtt a gyufaskatulyákon ezt olvastam: „Biztonsági gyújtó”. Furcsának találtam a szóösszetételt, idegenül hangzott, nem is értettem, mit jelenthet pontosan.

Az akadémiai Magyar Értelmező Szótár szerint „biztonság = veszélyektől vagy bántódástól mentes (zavartalan) állapot”.

Biztonság... Kérdés, vajon van-e egyáltalán ilyen állapot? Érez-e manapság bárki valóban teljes biztonságot? Milyen a biztonságérzet? Mikor és hol érezzük ezt?

Hirdetések tömkelege zúdítja ránk a különféle biztosítótársaságok ígéretes ajánlatait. Kínálnak élet-, baleset-, vagy-, háztartási, tűz-víz-kár és elemi csapás elleni, utazási és még ki tudja, mi mindenre kiterjedő biztosításokat. Ha gépjárművet tartunk forgalomban, kötelező felelősségbiztosítást kell kötnünk, de köthetünk kiegészítő biztosításokat és casco-t is.

Nyugdíjbiztosítással megkísérelhetjük „biztosítani” magunknak az áhított gondtalan, napsugaras időskort. A dolog kimenetele kérdéses.

Ha csalódunk, kitől kérhetjük számon? Ha elnyerjük, az nem a biztosítótársaság érdeme, hanem Isten kegyelme!

Sok épület ablakaira biztonsági rácsokat, ajtóira biztonsági zárat szerelnek fel, s biztonsági órök kísérik lépteinket, lesik mozgásainkat a bankokban, közintézményekben, üzletekben.

Biztonsági öv, s egyéb biztonsági berendezések hivatottak megóvni a járművel közlekedők életét és testi épségét.

Biztonság... biztonság... Óhajtott álomvilág! És a valóság? A világon minden csupa bizonytalanság! Melyikünk tudhatja, mit hoz a következő pillanat? Körül vagyunk véve leselkedő veszélyekkel. Életünket, egészségünket a túlterheltség, a sok idegfeszültség, a mindenféle kórokozók miatt, és az orvostudomány előtt is rejtett okokból reánk törő betegségek, a magunk, vagy mások hibájából minket érő közúti, otthoni, munkahelyi balesetek, szélsőséges esetekben bűncselekmények fenyegetik.

Anyagi biztonságunk sem csupán – és főleg nem elsősorban – tudásunk, ügyességünk, jó munkánk függvénye, gyakorta sokkal inkább a politikai-, gazdasági, társadalmi környezetünk adta lehetőségek és korlátok szabják meg határait.

A híradásokból naponta szerzünk tudomást a legkülönfélébb szomorú, megdöbbentő, olykor bizony tragikus esemé-

Gólhelyzetek

Arévfülöpi lelkészkonferencián (ahol feleségemmel együtt tartalmas három napot tölthettünk novemberben) egy kollégánktól néhány megfontolandó dolgot hallhattunk egy (nem evangélikus) budapesti gyülekezetéről.

Az említett gyülekezetben a kívülállók nem csak képesek, de törekszenek is megszólítani. De ezt sem akárhogyan teszik. Vannak, akik könnyen tudnak másokkal beszélgetésbe elegyedni, kapcsolatot teremteni. Ezt az adottságukat a gyülekezet építésére fordítják, és ezt szolgálatnak tekintik.

A (még) kívülálló azután találkozni olyanokkal, akikkel mélyebb párbeszéd kezdődik a hit dolgaival, Krisztus ismeretével kapcsolatban. Mert vannak, akiknek ez – a tanítás, a tudás átadásának képessége – megadatott. Ők ezt, mások hitre segítését végzik szolgálatként.

Vannak azután olyan emberek, akik tisztán látják azt a helyet, azt a feladatot, amit egy újonnan érkező betölthet a gyülekezet életében, és segítik őt oda beilleszkedni. Egészen hamar szolgálatba állítják, aki nem csak úgy érezheti, hogy fontos, hanem valóban fontos is.

Így tehát minden újonnan érkezővel, aki tagjává válik a közösségnek, egészen tudatos módon többen is foglalkoznak, kapcsolatot teremtenek, és ugyanerre képessé teszik a közösség új tagját is.

Úgy érzem, hogy mindezt nekünk is el lehetne sajátítanunk. Azért, hogy ne csak alkalmanként legyünk többen a tem-

plomban, hanem valósággal növekedjen és erősödjön közösségünk.

Néhány apróságot megosztok, amelyek alkalmasak arra, hogy otthonosabb, meghittebb, mélyebb legyen a mi gyülekezetünk közössége is. Ezek kicsiny dolgok ugyan, de az Úristen ezeket szolgálatként bízhatja valamennyiünkre.

Például nekünk, lelkészeknek (akik vezetünk minden istentiszteletet) sokkal többen elmondhatnák, hogy miként lehetne élvezhetőbb, vonzóbb az istentisztelet. Kapunk visszajelzéseket, de nagyon keveset.

Szolgálat az is, ha valaki mást elhívunk, magunkkal hozunk a gyülekezetbe. És azután segítjük őt abban is, hogy minél jobban érezze magát. Szolgálat az is, hogy a szemlátomást idegent segítjük (pl. az énekeskönyvben való eligazodásban).

Szolgálat az is, ha az iskolánk diákjait – akik sokszor félig-meddig kötelességből vannak a templomban – meg tudjuk szólítani. Biztosan vannak köztük, akik nyitottan fogadnák a szeretetteljes érdeklődést.

A közösség épülését szolgálná, ha az istentisztelet kezdete előtt – a helyhez illő módon – beszélgethetnének egymással ismerősök, vagy akár (még) ismeretlenek is. Vagy ha közelebb ülnénk egymáshoz, s a középponthoz is. Mindez természetesen legelsősorban rám vonatkozik, és igyekszem is ezeket megtenni.

NAGY ERVIN

nyekről: ellopták, meglopták, kirabolták, megölték, kisiklott, összeütközött, lezuhant, leégett, leomlott, kiáradt... Biztonság?

Gyermekkoromban, ha valami baj ért – elestem, megsérültem, valamit összetörtem, elrontottam – elkeseredtem, azt hittem, vége a világnak. Édesapám ilyenkor gyengéden a karjába vett, megsimogatott, és csak ennyit mondott: „Ne félj semmit!” Ma is fülemben cseng a hangja, most is emlékszem arra a végtelen megnyugvásra, ami e rövidke mondat után eltöltött... Tudtam, hogy már semmi rossz nem jöhet, hogy minden jóra fordul. Édesapám a védelmet, a teljes biztonságot jelentette nekem!

Gyermekeinknek, unokáinknak – amíg még valóban gyermekek – ideig-óráig megadhatjuk óvó-féltő szeretetünk melegével a biztonságérzetet, de tudjuk, s idővel ők is megtudják, megtapasztal-

ják, hogy ebben a földi létben minden bizonytalan, esetleges, ingatag. Amit mi, emberek egymásnak nyújthatunk, az legfeljebb gyarló emberi szeretetünk törékeny érzelmi biztonsága.

Az igazi biztonságot egyedül Istennél találhatjuk meg. Ő elkészítette, megígérte, Jézus Krisztus által felkínálja nekünk „Ne félj, én veled vagyok...” [Ézs 43,5] Törhet reánk sokféle baj, betegség, bánat, ha ebbe a biztos tudatba kapaszkodunk, akkor nehéz óráinkban, csalódások, kétségek és veszteségek között sem eshetünk kétségbe! Hitünk túlmutat mindenben, ami evilági! Soha, egy pillanatra sem feledhetjük el mennyei Atyánk biztatását: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” [Ézs 43,1] Ez a mi egyetlen, valódi, csálhatatlan biztonságunk!

FÜRST ENIKŐ

A toronyóra

Elromlott a toronyóránk! Megette az idő, a hosszú használattól megkopnak az alkatrészek, lefelé fordultak a néhez óramutatók, így egyelőre szünetel a működése – olvashattuk az Orosházi Harangszó legutóbbi, őszi számában.

A hír nyomán elhatározás született bennem: írok a toronyóráról. Megkíséreltem kideríteni, mióta is kopnak ezek a bizonyos alkatrészek, s az óra vajon hány-szor állt már meg eddig bajában pihenőre, szabadon futni hagyva maga mellett az időt? Tudjuk, hogy a templomtorony 1777-ben épült, de a toronyóra elhelyezésének idejére nézve nincs pontos adatunk, csak homályos utalásokra támaszkodhatunk: „A torony építése után, a négy oldalára kerülő órát is hamarosan (?) felszerelték... A toronyóra külön értéket képvisel, az építés idejéből való (?) eredeti szerkezetével...” Hiányérzetünk azáltal bővül tovább, hogy a toronyóra készítőjének kilétéről sem tudunk semmit...

A legelső órák, a toronyórák gondozói, tulajdonképpen lakatosok voltak. A toronyórának – a 18–19. század igényeinek megfelelően – fertályt (negyedét) is ütő óráknak kellett lenniük. Ilyen a mi toronyóránk is.

Orosháza történetéből tudjuk, hogy a tornyot a helytartótanács csak a templomtól távolabb engedélyezte felépíteni. A torony az első időkben nem is az egyház tulajdona volt, hanem a községé, s tűzfigyelő torony funkciója volt. Ezt a szerepét aztán templomtoronyként is hosszú ideig betöltötte. A község 1879. évi tűzvédelmi szabályzatában még ez áll: „A tűzörség, a község által körjárádával ellátott nagy toronyban az eddigi gyakorlat szerint ezentúl is fenntartatik.”

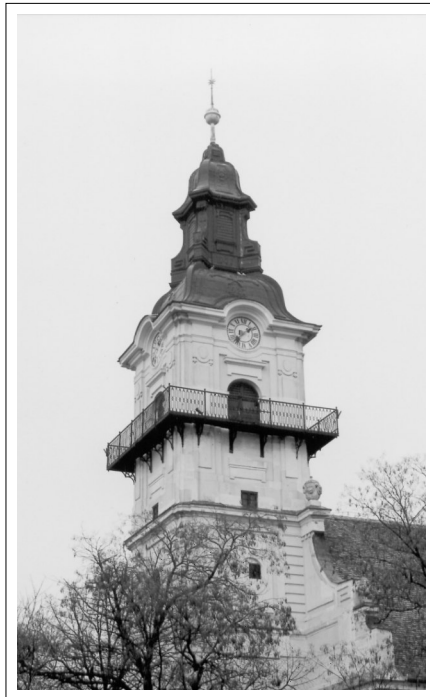
Ma már nem tudhatjuk, a községnek mennyire volt fontos vagy sürgető oka arra, hogy a különálló toronyba órát szereltesen. Tény, hogy az erkély négy oldalára nyíló kapuk felett, a főpárkánnyal egyvonalban elhelyezett, római számjegylappal ellátott órák (feltételezések alapján 1780-ig) kerültek a helyükre. A templom és a torony összeépítésének ideje szintén bizonytalan.

1821-ből találtam először írásos adatot arról, hogy az óra javításra szorult: „A szentesi órás panaszkodik, hogy a Toronybéli órának igazításáért kért, s nekie meg ígért 50 frt. Jutalom kevés volna, mivel az óra meg igazításán 's helyre hozatásán már két hetektől fogva dolgozik. Kéri tehát a Ns. Eklézsiát bérenek meg jobbítására.”

Az eklézsia méltányolta az órás kérését: „Az órának széllyel bontása után ki tetsz-

ván az, hogy annak sokkal több hibája lett légyen mintsem azt annak össze rakott állapotjában tapasztalni lehetett; eszerént az órásnak kérése igazságosnak lennie el esmértetvén, a meg ígért 50 forintot még 10 forin-tokkal meg jobbítani rendeltetett.”

Az egyház kiadásokat jegyző könyvében 1827-től rendszeres időközönként ismétlődnek az óraszerkezet kenéséhez szükséges olajbeszerzések tételei: „Fél font fa olajért a Torony Órához fizetődött 36 krajcár.” „Harangokhoz és az órához 1/2 font fa olajért...” „Olaj vevődött a Torony órához.” Később többször ismétlődően úgy is, hogy „Fél font olaj a Torony szükségére.” A szükséges olajozásokat – az óránál és a harangoknál is – a harangozók végezték.

1843-ban a toronyóra ismét meghibásodott, mert a kiadások könyvében decemberben erre utaló kiadás is szerepel: „Egy font olajért, az óra csinállásakor.”

1844-ben Balassa Pál lelkész, a százados ünnepre írt könyvében tesz említést a toronyóráról: „1836-ban a toronyot viállám ütés érte, melynek nyoma, a napkeleti óra mutató körében most is (1844) látható.”

1853 nyarán a toronyóra ajtajához „pléh és sarok vevődött”. A toronyórát a vagyionleltárakban feltüntették: „Toronyban óra és hozzávaló új kötél 2 db.” (1854). „Toronyóra jó állapotban.” (1861). „Templom-Torony-Toronyóra.” (1862)

1882-ben aztán újsághír lett a toronyórából. Az akkor már létező Orosházi Újság három alkalommal is tudósított az el-

romlásáról, először január végén: „Annyi bizonyos tény, toronyóránk ez idő szerint nagyon is lefelé, Bosznia felé mutat. Az ev. egyházé-e avagy a községé legyen-e annak megreparálása, képezte mostanában a beszélgetések tárgyát. Végre mégis eltaláltuk a közvetítő utat; a község és az egyház részéről gyűjtés fog eszközölni, hogy végre ezen kopott, gépezetében megromlott óra helyett egy oly új órát szerezhessünk, mely úgy a község, mint az egyház híveinek helyesen mutassa, hogy: hányat üt az óra. Ajánljuk lakostársainknak az e célra kibocsátott gyűjtő íveket szíves figyelmükbe.”

Tehát az újsághír szerint 1882-ben új órára gyűjtöttek. A lap februári rövid tudósításából, egyszerűen két dolog is kiderül: „Az orosházi toronyórát, mely évek óta megbízhatatlan volt, most készítik.”

S végül az újság március 26-i számában, a következőkről tudósítják a lakos-ságot: „Elkészült a toronyóra, csak hogy nem nagy benne a köszönet, mert olyan mutatókat alkalmaztak, amelyeket csakis nagyon közelről lehet meglátni, azonban ezt az illetékesek is csakhamar észrevették, s most már feketére festetik a mutatókat.”

Jogosan merül fel bennünk a kérdés, vajon 1882-ben új órát kapott-e a torony, vagy csak a régit újították fel? A korabeli sajtó ezt az igazán fontos körülményt – lévén ez akkor köztudomású dolog volt – nem tartotta fontosnak kihangsúlyozni. Számunkra, kései utódokra maradt a talány.

Az eset annál is inkább furcsállható, mivel az egyház és a község említett évi jegyzőkönyveiben, illetve az egyház kiadásai között a toronyóra fordított költségeknél nem találtuk nyomát. Annak, hogy a toronyóra gyűjtöttek volna, úgyszintén nincs nyoma ebben az esztendőben.

Tíz évvel később, 1892 szeptemberében az egyház „Horváth Károlynak toronyóra tisztításáért” fizetett másfél forintot. (1900-ban a torony javítása még a község gondozása alá tartozott.)

A következő észrevett újsághírünk az Orosháza és Vidéke lapban jelent meg, 1946-ban. A cikk szerzője – aki a toronyba is felmerészkedett – azt írja, hogy ekkor pontosságáról és rozsdás számlapjáról volt híres toronyóránk. No meg arról, hogy az óra szép csendben jár és akkuratusan üti a négy kicsit és a tizenkét nagyot, amikor éppen dél van.

Az utóbbi néhány évben toronyóránk bajait Orbán József, gyomaendrődi elektroműszerész orvosolja.

VERASZTÓ ANTAL

Hír a toronyóránkról – Veszélyben a javítása?

Avagy a város egyetlen műemlékének sorsa

Verasztó Antal komoly és tudós írása is azzal kezdődik, hogy elromlott az orosházi evangélikus templom toronyórája, hónapok óta nem mutatja az időt, így a torony esti kivilágításának sincs semmi értelme. A toronyóra megjavítása egyházközségünk számára nagy feladatot jelent, mivel mintegy 2,5 millió forint-ról van szó, amibe a teljes felújítás kerül (a jelenlegi árakon, illetve költségelőirányzat szerint).

2003 augusztusában meg is kezdtük az adományok gyűjtését, és a gyülekezet tagjai eddig nagyon áldozatkészen viszonyultak az üggyhöz: máig mintegy 300 ezer forint jött össze. Szívből reméljük, hogy még további adományokra van kilátás, sőt a 2004-es „áldozati vasárnapot” is erre a célra szánjuk.

Sajnos magunkra vagyunk hagyva! Meglepődve hallottam, hogy Békéscsabán, Hódmezővásárhelyen sok millió forinttal támogatja a helyi önkormányzat az egyházakat, hogy segítsék az életüket, míg minket az a veszély fenyeget, hogy milliós teher szakadhat ránk, és esetleg a toronyóra gyűjtött pénzecskénk is elúszhat, ha nem kapunk segítséget vagy megértést.

Mi megértéssel kezeljük, hogy az egyik temetőnk melletti utca lakói szeretnék szilárdburkolatúra változtatni a száraz időben poros, esős időben sáros utat, s éppen ebből adódik számunkra a riadalom. Az egyházközség nagyon szerény anyagi lehetőségekkel bír, és ha valóban lenne olyan törvényi kötelezettség, hogy az érintett utcában milliós nagyságrendben kellene kivenni a részünket, akkor csak arra van módunk, hogy 1.) részletfizetésre, 2.) esetleges kölcsönre gondoljunk, amit szintén vissza kell fizetni. S akkor egy időre nemcsak a már anyagi okok miatt elodázott templomfűtést kell elhalasztani, hanem a toronyóra javítását is.

Az államot csak annyiban nem értem, hogy mindenből hasznot húz: mindenki adót fizet, Európában a legmagasabbat; de van vám, van autópályadíj, van ÁFA, van örökösödési illetmény, iparüzési adó, van kéményadó, s még nem tudom, mi minden. Elképzelni sem lehet, hogy micsoda hatalmas bevételek vannak (éretsültem, hogy mekkora például az örökösödési illeték), s az ember döbbenet kérdezhetné, hová megy el az a rengeteg bevétel? Vajon miért egy utca lakosait kell, hogy terhelje meg egy-egy utca kövesíté-

se, amikor azt az utat nemcsak az ott lakók veszik igénybe, és – jelen esetben – az egyház szinte egyáltalán nem használja azt. Egyelőre reménykedünk, hogy a toronyóra gyűjtött pénzünk eredeti céljára fordítható!

Ezért továbbra is kérjük a gyülekezeti tagok mellett az összes jó szándékú felebarátunk segítségét. 2004 tavaszán kísérletet teszünk arra, hogy egy általános gyűjtést indítsunk toronyóránk érdekében, hátha a magánemberek mellett vállalatok, cégek, üzemek, nagyobb intézmények is megszánják bennünket és bármekkora összeggel is, de segítségünkre lesznek. Az önkormányzathoz már 2003 novemberében helyzetünket felvázoló kérést adtunk be.

Az evangélikus templom a város egyetlen műemléke, és az idelátogató turisták miatt sem mindegy, hogy milyen állapotban van, s működik-e a toronyórája vagy sem. Az Evangélikus Egyházközség számára igen nagy teher a templom karbantartása, renoválása, állagának és állapotának megőrzése. Mindenkinek köszönjük, akik már eddig is kivették a részüket ezekből az erőfeszítésekből!

RIBÁR JÁNOS

Hol vannak a férfiak?

A kérdés feltevése megint élő problémát vetett fel, „telibe talált”. Gondolom, senki nem értette félre, hisz Istennek hála, sok fiúgyermek születik, akiből férfiak lehetnek. Férfiak, de a Biblia fényében egyre kevesebben azok. Már a társadalom is felfigyelt a jelenségre, szociológusok, pszichológusok keresik a magyarázatot. Sok családban – csonka családban – egyedül neveli az anya a fiúgyermeket. Azután óvó néni, tanító és tanár néni kezébe kerül, a felsőoktatásban is egyre több a női tanerő. (Lehetnek persze kiválóak, lehet-e nekem jogom ezt megkérdőjelezni?!) Az azonban tény, hogy egyre kevesebb a gyermek előtt a férfiminta, a jó példakép.

A Biblia jól körülhatárolja a férfiak és a nők feladatát. Nem több és nem kevesebb egyik sem az Úr előtt a megváltottság kérdésében, csak épp a feladatuk más. Hiszem, ez a szerepkülönbség nem változott! Ma azonban az értékzavarral együtt a szerepzavar is jellemző. El kell ismerni, hogy a férj a családfő. Ahol nem így van, felborul az egyensúly. Természetesen nem vonatkozik ez arra a helyzetre, ahol valamilyen tragédia miatt kényszerűségből a nő veszi át a férfi szerepét. (Szenvednek is eleget!) Azonban sokszor az egyenjogúság hamis, félremagyarázott értelmezésétől az asszony a férfi „fejére nő”, s ahogy ő nő, úgy megy a férfi össze. Elveti a felelősséget, hárait, keserű, gyengévé válik. Sokszor agresszív magatartással akarja nem létező erejét bizonyítani (Mitscherlich korunk társadalmát „apátlan” társadalomnak nevezi).

Pedig csak elő kellene venni a Bibliát! A családban a férfi a vezető, és ez a vezetés: SZOLGÁLAT. Elöl kell mennie – Jézus példája nyomán –, s úgy vezetni az övéit. Követhetőnek kell lennie, világos értékrendet felmutatnia, úgy szeretni feleségét, mint Krisztus az egyházat. Védenie kell családját, gondoskodni a „mindennapi kenyérről”, néha sok lemondással, de állandó készenléttel, felfelé figyeléssel. Az asszonyoknak sem kevesebb a szerepe, csak MÁS. Hűséges követés, saját képességeinek, feladatának szeretetteljes kibontása, beteljesítése.

Túlságosan ideális a kép? Nem az, hisz így is tele van bukta-tóval az élet, de ha kutatjuk, egyre világosabban látjuk Isten akaratát ebben a kérdésben is, akkor nem fognak hiányozni a férfiak a templomból, s ha onnan nem, akkor a társadalomból sem.

Fel kell vetnem az egyház felelősségét is – nem külső kritikusként! Világos, egyértelmű tanítást ad-e ebben a kérdésben? Vagy „modernizálni” igyekszik, engedményeket tenni, amitől a hallgató elbizonytalanodik, vagy éppen üres szívvel távozik?

Ó, szerető Mennyei Atyánk! Te ismered gondjainkat, látod fogatkozásunkat, kérdéseinket. Te felel rájuk, Fiaidért kérünk! Engedd, hogy figyeljünk a Pásztorra, hogy helyünkön legyünk, férfiként, asszonyként, a Te akaratod szerint, egyházadban, otthonainkban, munkánkban. Engedd, hogy megbecsüljük drága ajándékodat, ahol az ígét hallhatjuk. Adj szolgáló, Rád figyelő férfiakat gyülekezeteinkbe, könyörülj rajtuk és rajtuk is, akik fájón látjuk hiányukat, de tudjuk, szerető kezében van a válasz erre a kérdésünkre is!

MUSZTAFÁNÉ HORVÁTH GYÖRGYI

Újjáéledt múzeumunk évkönyvsorozata

Az idősebbek még emlékeznek arra, hogy negyven-ötven éve Nagy Gyula néptanító, a néprajzkutatói és szerkesztői munkássága révén legendás hírűvé vált múzeumigazgató, mielőtt az *Orosháza története és néprajza* című köteteket 1965 karácsonyán letette az asztalunkra, komoly vállalkozásba kezdett. 1955, 1959, 1960, 1961–62, 1963–64-es évszámokkal jelzett, általa szerkesztett öt könyvből álló sorozatával megalapozta az Orosháza és környéke helytörténetével, néprajzával foglalkozó kutatógárdát.

A most, 38 év után kiadott, külalakjában is megújult 6. kötet 20 tanulmánya az orosházi múzeum alapításának 75. évfordulóján, a 2002 áprilisában rendezett tudományos konferencia előadásait tartalmazza. A konferenciát szervező mai múzeumigazgató, Rózsa Zoltán *Köszöntőjé*vel indul az új kötet, amelyben áttekinti az 1927-ben, Juhász Balázs által életre hívott polgári iskolai múzeum indulásától eltelt háromnegyed évszázadot.

Orosháza város önkormányzata 2001-ben vette át Békés megyétől a múzeumot. A cél nem változott – mondta Rózsa Zoltán. A Nagy Gyula által megkezdett tudományos műhelymunkát kívánják folytatni. A felújított gyopárosi víztoronyban nyitottak kiállító-helyiséget, vasúttörténeti bemutatót terveznek a volt kisvasúti megálló épületében, a zsinagógát kiállítóhellyé és a művészetek házává kívánják tenni, a Zombai utcai magtárból gabonamúzeumot, az ide csatlakozó telken élmenymúzeumot terveznek, a gimnáziummal közösen.

A körmendi múzeum igazgatója, Nagy Zoltán tisztelettel szól apjáról *Nagy Gyula gyűjtőmódszerének lehetséges kritikája* című előadásában. Nagy Gyula kutatásai leginkább Orosházára és a Vásárhelyipusztára terjedtek ki, ez utóbbról három könyve és számtalan tanulmánya tanúskodik. Mint néprajzost, a hagyományos paraszti életforma, különösen a földművelés érdekelte, adatközlőinek segítségével teljes részletességgel feldolgozta a több nemzedék által felhalmozódott munkakultúrát. Mindössze azt kritikálja édesapja adatgyűjtési módszereiben, hogy az 1950–60–70-es években publikált írásműveiben nem jelölte meg az adatközlők vallási hovatartozását.

Az egykori gyulai múzeumigazgató, Szilágyi Miklós szintén helyi témát választott, amikor *Orosháza népelete hármastükörben* címmel fogalmazta meg előadását. Az orosházi helytörténeti és néprajzi kutatások folytatásának szükségességére

és lehetőségeire figyelmeztetett, bár véleménye szerint Orosháza a legsokoldalúbban és legalaposabban kutatott alföldi mezőváros. Azt elemzi, hogy az 1930-as évek helyi társadalmát belülről ismerő Darvas József két regényében, *A legnagyobb magyar faluban* és az *Egy parasztcsalád története* címűben milyen része lehetett a kutatói szubjektumnak, az emberi vagy a politikai elfogultságnak, az írói módszereknek. Nála a személyes, családi sors hitelesítette agrárproletár nyomorra, a változásképtelenségre került a hangsúly. Mellé állítja Féja Gézát, aki „meszsziről jött”, s mint a „viruló kisbirtok” házáját említi Orosházát, a felfelé törekvő emberekről is szól. A harmadik tükör a Nagy Gyula végezte néprajzi gyűjtés, valamint az általa irányított paraszt önéletírók – elsősorban Csizmadia Imre – által létrehozott két életrajzi könyv is a helyi népelet megismételhetetlen lenyomata.

Hónapokig kutatott levéltárunkban Erostyák Zoltán András, míg az egyházközségünk birtokában lévő, kézzel írt kötet alapján *Az orosházi armalista nemesek egy evangélikus móríngönyve bejegyzéseiben (1788–1833)* című országos kitekintéssel megírt értékes tanulmányát elkészítette.

Az 1744-től kezdve ideérkező dunántúli evangélikusok ősei a török elleni harcban kitértek vitézségükkel, amiért nem földet, hanem címeres nemesi oklevelet kaptak. Ez a réteg a nemesi cím birtoklásában látta felemelkedésének útját. Leírja, hogy a már itt lakók sokszor ellenérzéssel fogadták az előjogaikat a többiek terhére érvényesíteni szándékozó kismeseri réteget. Természetesen maga a földbirtokos is idegenkedett a nemességüket kihirdető betelepülőktől, akik nem voltak hajlandók robotot teljesíteni, sem fogatikkal dolgozni, sem katonai elszállásolást vállalni, hanem igyekeztek kibújni a teherviselés alól. Harruckern báró 1775-ben végül előjogaikat is korlátozta.

A hitéből kifejlődő móríng a házasságra lépett nőknek a férj javaiból és jószágaiból adott jutalom volt, amit okiratban rögzítettek. Esetünkben Orosházán az evangélikus egyház elkészte hitelesítette és jegyezte be ezt a móríngönyvbe. Általában valamilyen pénzösszeg szerepel az iratban, legtöbbször 30, 50 vagy 100 forint, egy-két magasabb jogállású férj esetében 300, illetve 400 forint. A szerző közli a móríngönyvben leggyakrabban szereplő orosházi nemesek neveit. A rangsor: Szalay, Kunos, Szokolay, Csik, Janka, Kis, Oskó, Kontsek, Horváth – ma is köztünk élő családok ősei bukkannak

itt fel leginkább. A sok ezer bejegyzésből a nemesekre mindössze 306 vonatkozik.

A szegedi Móra Ferenc Múzeum munkatársa, Ozsváth Gábor Dániel előadása *Térképészeti adatok az orosházi hagyományos malmokról* címmel jelent meg. 1783–84-ben készült el az első katonai térkép Orosházáról, majd 1841-ben és 1848-ban rajzolta meg Fejérváry Ferenc Orosháza belterületének és határának térképét. Ozsváth írásában bemutatja azt, hogy milyen haszonnal forgathatja a kéziratos térképet például az olyan kutató, aki a malmok elterjedéséhez keres adalékot. A kitérő tanulmányt követően a szerkesztő közzétette Verasztó Antalnak *Az orosházi szárazmalmok, szélmalomok nyomában* című kötetének ismertetését, szintén Ozsváth tollából, aki megállapítja, hogy Verasztó munkáját a tudományos feldolgozások szintjére emelte.

A komoly munkabírású, mozgékony és nagy szaktekintéllyel bíró Szabó Ferenc teljesen új oldaláról mutatkozott be, amikor *Parasztkutak a Körös–Maros között* című tanulmányát publikálta. Bár Gyulán él, de mint innen elszármazott, ma is az orosházi tudományos és közművelődési élet jeles alakja. Ő az egyedüli, aki az első múzeumi évkönyvtől kezdve igen aktívan jelen van a helytörténeti kutatásokban. Igaz, az 1955-ös kötet legtöbb példányából könyvkötővel vágatták ki a Justh Zsigmond író-földbirtokost népszerűsítő írását.

Most a paraszti háztartásokat, gazdaságokat vízzel ellátó ásott kutakat vizsgálja, bevallása szerint 40 éve gyűjtögeti a levéltári, műszaki, egészségügyi forrásokat és feldolgozásokat. Kívánjuk, hogy az egész Alföldre vonatkozó gyűjtésében minél több orosházi vonatkozású anyagot találjon.

A kötet további írásai nem helyi vonatkozásúak, bár kétségtelenül értékesek, ezek elolvasását is szívből ajánljuk. Nagy Gyula bácsi most odafentről bizonyára elismeréssel nyugtázza e munkát és szól ide: – „Szép volt, fiúk, méltó folytatói vagytok az orosházi múzeumi hagyományoknak!” A kötet megjelenését a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatta, az igényes nyomdai munkát az orosházi Print-Kódex Bt. végezte.

KOSZORÚS OSZKÁR

(A Szántó Kovács Múzeum Évkönyve 6., Szerk.: Erostyák Zoltán András, Technikai szerk.: Füvesi Sándor, Felelős kiadó: Rózsa Zoltán, Orosháza, 2003, Ára: 2900 Ft)

„Mert minden mögött Isten van!”

Márai Sándor, az egyik legnagyobb magyar író, a kedvencem lett. Az egyik ok a nyelvi kifejezőerő, a másik a nagyon magas szintű gondolatiság. A nyelvi kifejezőerő a mondatok csodálatos szerkezetét, a gazdag stílust jelenti, a gondolatiság pedig azt, hogy Márai messze túl van a reáliák leírásánál, a jelzők öncélú halmozásánál. Amit leír, azt érdemes többször is elolvasni. Minden új olvasat új szellemi távlatot ragyogtat fel előttünk. „A nővér” című regényében teológiájának, hitének pároldalas megfogalmazása olvasható, figyelemre méltó kifejezés-móddal. Érdemes felidézni a Kedves Olvasó előtt ezeket az oldalakat, s mivel a gondolatiság olyan magas fokú, illetve szintű, hogy felesleges felidézni a regény tartalmát, elegendő a keret: A II. világháború idejének harmadik karácsonya, valahol a hegyekben, egy magányosan álló szálloda zárt világa. Háború, karácsony, hegyi szálloda, összezárt „nyaralók-telelők”. Az itt következő néhány egy beszélgetés részlete, a mondatokat egy bémult kezű, hajdan világhírű zongoraművész mondja. Súlyos oka van ilyen kérdésekről töprengenie, és az író hallgatja a művészt, kinek gondolatai itt töredékeseknek látszanak, de valójában – újra átnézve az egészet – csodálatos szellemi rendszert alkotnak!

„Áldozatot kell hozni. Másképpen nincs változás, nincs megváltás.”

„Ember vagyok, és egyre inkább hiszem, hogy minden, amihez az embernek köze van, nemcsak önmagában van, hanem függ az embertől is. A természet és az ember között lehetnek összefüggések, melyeket nem ismerünk. Mert minden mögött Isten van.”

„Sok ember nem tudja ezt és tagadja Isten létezését. Ez minden korban így

volt. A mi korunk azért olyan szerencsétlen, mert nem érzékeli közvetlenül az Istent... Vallás van még, igen, de ez nem ugyanaz... S vannak emberek, akik azt hiszik, vallásosak, mert félnek, s imádkoznak, a szentekhez könyörögnek. De ez sem az a végzetes kapcsolat Istennel, amely nélkül az élet nem más, mint félelmetes balesetek sorozata. Én például egyáltalán nem vagyok vallásos... Elmegyek néha a templomba, de inkább csak a szép képeket csodálom, vagy a régi zenét élvezem, s nézem a szertartás komoly, érett mozdulatait. Mindez nagyon szép, de ilyen olcsón nem lehet az Istenhez közel jutni. Kell áldozat is.”

„Az emberek áldozatot akarnak, mert csak így remélhetik, hogy újra találkozhatnak Istennel. Áldozatot akarnak... ezért vállalnak mindent. Mert Isten nélkül nem tudnak élni.”

„Minden tünemény között összefüggés van, mert minden mögött Isten van. Így hangzik az én hitem. S ez a hit olyan erős, hogy már nem is fér el semmiféle vallásban.”

„Az emberek különösen megsüketülnek, s nemcsak a hangok iránt lesznek süketek. Belesüketülnek az élet tompa zöreijeibe, nem hallják a lényegeset, nem érzékelik a figyelmeztetéseket. De Isten folytonosan beszél hozzánk, figyelmeztet. Természetesen nem a felhőkből beszél, döngő hangon. Néha egészen halkán beszél. Tanácsai, figyelmeztetései szűkszavúak. Ki mondta, hogy egész életében hallott egy hangot, mely figyelmeztette, mit ne tegyen? De soha nem hallotta a hangot, amely megsúgta volna, hogy mit tegyen... Ki mondta? Lehet, hogy Goethe. Végül minden ilyenfajta bölcsességet Goethe hátrít az ember.”

„Isten nem súgja meg az embernek, hogy mit tegyen, mert ez az ember sorsa: szabad akarata van. De a tiltó hangot mindig meghallja, aki még nem egészen süket.”

„Baldog karácsonyt! Milyen nagy szó ez, milyen szép zengése van... Olyan komoly és telt a zengése, mint egy Bach-fűga. Jó lenne megérteni, mi történik az emberrel?”

„Micsoda nap volt ez!... Olvasta a lapokat? Egy távoli földrész városait földrengés pusztítja, egy közeli balkán kikötővárosban pestist észleltek, a bombák délelőtt megint elpusztítottak egy európai várost... Háború, dögvész, földrengés, csodálatosan összevág minden. Igen, ezek az Apokalipszis jegyei.”

„Mindeniütt a pusztulás, mert az emberek már nem ismerik Istent. De hiszen ön is tudja ezt. Író, tudnia kell, hogy Isten segítsége nélkül nincs menekvés az ember számára a földön.”

Nem hiszem, hogy Márai sorait kommentálni kellene. Magukért beszélnek, miképpen a címként kiemelt gondolat is, hogy minden mögött Isten van, vagy az ember etikai érzékének a titka is. Márai apokaliptikus látása volt, de a végső konklúzió, hogy Isten segítsége nélkül nincs menekvés az ember számára.

Feltűnhet az olvasó számára a hit és a vallásosság megkülönböztetése. Az előbbi élmény, az utóbbi forma. A hit élmény, mint a szerelem; a vallásosság forma, alakzat, keret. A kettőt szétválaszthatjuk egymástól, de akkor ártunk vele mindkettőnek. Mert a hit-élményből hisztériás szeszélyesség lesz és beteges rajongás, a vallásosság pedig üres, tartalmatlan formalitássá válik.

RIBÁR JÁNOS

Érettségizők jutalmazása. Nagy öröm volt számunkra, hogy a reformáció napján tartott ifjúsági istentiszteleten jelen lehetünk a szépen gyarapodó diákokkal és a tanári kar tagjaival és számos egyháztaggal. Igazán szép volt a fiatalok közreműködése az istentiszteleti liturgiában. Annak is örülünk, hogy a jövő évben már újból érettségi vizsgák lesznek a gimnáziumunkban. Mivel a mi osztályunk után ők következnek, mint érettségizők, arra gondoltunk, hogy ezt az alkalmat emlékeztetéssé kell tenni számukra, és hogy minél jobb teljesítményre és felkészülésre biztassuk őket, a Ravasz Antal Alapítvány pénzéből jövőre csak a három legjobb érettségi vizsgát tett tanulót kellene megjutalmazni. Fentiek alapján azt kérem, hogy igazgatói vagy igazgató Tanácsi körlevél formájában mielőbb ismertetni kellene a tanulókkal a következőket: „A Ravasz Antal Alapítvány kuratóriuma egyhangúlag elfogadva a kuratórium elnökének javaslatát, úgy határozott, hogy 2004-ben az alapítvány 150 000 Ft-os összegét a legjobb érettségi vizsgát tett három tanuló számára fogja kiosztani.”

Természetesen a fenti szövegtől el is lehet térni, vagy esetleg hozzátenni, hogy a fiatalabbak is érthessék, bár valószínű, hogy 2005-ben már esetleg más módszer szerint osztjuk el az akkor rendelkezésre álló összeget. Még egyszer örömmel gratulálunk a szép ifjúsági istentisztelethez, és reméljük, hogy a délutáni közös reformációi ünnepély is sikeres volt.

Szívélyes üdvözléssel: Dr. FEHÉR DEZSŐNÉ (Dr. Ravasz Magdolna)

Papp Lászlóról

Szomorúan hallgattam a Kossuth Rádió – egyik november reggeli – híradását arról, hogy eltemették Papp László nagyszerű sportolót, s még inkább szomorúan hallgattam az előadásmódot. Felsoroltak mindenkit, akit csak lehetett – méltó és méltatlan neveket –, akik a temetésen szónokoltak, és – tisztelet a kivételnek – elmondták üres frázisaikat, talán éppen azoknak utódai, akik hajdan embertelen korlátokat állítottak a zseniális sportoló elé. De nem emiatt csodálkozom, hiszen megszokott jelenség, hogy halálában halálra dicsérik az életében megalázott embert, legyen az neves sportoló, aki rendkívül sok dicsőséget és nagyszerű hírnevet szerzett az országnak. De szomorúságom oka mégsem csupán ebben gyökerezett. Vártam, hogy egy mellékmondatban elhangzik a szertartás formája. Tudtam, emlékeztem rá, hogy Papp László mélyen hívő ember volt. Nem lett volna egyházi temetése? Mint ahogy döbbenetes, de a mi kis városunkban előfordul, hogy hívő, templomos, idős nénit hitüket veszített utódok Isten igéje, imádság nélkül temettetnek el, s nekünk még az elhunyt nevében sincs jogunk tiltakozni, hogy vasárnaponként, amíg tehet, velünk volt Isten házában. Ezért döbbenett meg a Kossuth Rádió tállalása, mintha nem lett volna egyházi temetése Papp László háromszoros olimpiai bajnoknak.

Volt-e egyházi temetése Papp Lászlónak? – Töprengtem, ahogy a Kossuth Rádió beszámolóját hallgattam, nyilvánvalóan a temetés utáni napon, reggel, s ahogy szokásom, a fürdőszobában. A bemondó egyetlen egy szót sem szólt arról, hogy egyházi temetése lett volna Papp Lászlónak. Pedig nagyon mélyen hívő katolikus ember volt! 2001 márciusában – születésnapja alkalmából – az MTV 1 és a Duna TV műsorokat készített, és akkor még – egy egészen más MTV lévén –, bemutatott Papp László hitét! Megtudhattuk a filmből, hogy a háromszoros olimpiai bajnok, profi bajnok Európában – a világ egyik legerősebb, legügyesebb embere – akiről még a híres filmszínész, Belmondo is meghatóttan beszélt – csodálatos eredményeket ért el, akadályok ellenére is, és nagyon mély hitű, vallásos ember volt. S megható volt, ahogy Papp Laci (bácsi) felesége, edzőtársa beszélt a filmben a híres bokszoló mély, nagyon személyes istenhitéről. Ez a tény meghatotta profi világbajnokunkat, Kokót is, aki ugyancsak a tévében elmondta, hogyan élte át egy közös utazás és verseny alatt

Papp Laci (bácsi) esti, elalvás előtti imádkozását. A katolikus Új Ember (2001 tavaszán) egyik számában pontosan erről ír: „Borbély Zoltán filmjében Kovács Kokó István mesélte egykori edzőjéről, Papp Lászlóról egy edzőtábor kapcsán, amelyben fiatalon egy szobában lakhatott a nagy bajnokkal: »Laci bácsi minden este, miután leoltottuk a lámpát, csöndben imádkozott, majd olyan gyönyörű hangon, hogy azt soha nem felejttem el, azt mondta nekem: Jó éjszakát, kispajtás!«.”

Annyira személyes, lelki hite volt a híres ökölvívónak, hogy este, lefekvés előtt imádkozott. A Kossuth Rádióból, az általam hallgatott hírműsorból nem tudhatom meg, hogy Papp Lászlónak, a híres ökölvívónak volt-e egyházi temetése. Végül a Nemzeti Sport november 7-ei száma tájékoztatót: „Ezrek kísérték utolsó földi útjára a háromszoros olimpiai bajnokot: Búcsú Papp Lászlótól. A Farkasréti temetőben a római katolikus egyház szertartása szerint helyezték örök nyugalomra.” Ezt a címoldalon olvastam, a 24. oldalon pedig többek között ezek a sorok állnak: „Legendák búcsúztak a legendáktól (ugyancsak régi nagy nevek!), és mondtak imát egy végtelenül tisztességes, szerény, istenfélő ember lelki üdvéért. Grosics, Buzánszky, és egy rövid időre Őcsi is.” S még más nagy nevek...

A már említett katolikus Új Ember hétilapban ezek a sorok olvashatóak: „És vajon a köztudatban a legjobb esetben is angyalföldi csibészként megjelenített Papp Lászlóról miért nem tudhatták az őt példának tekintő generációk, hogy templomba jár, vallásos katolikus családapa a nagy ökölvívó? Filmek készültek róla, és főszerepeket írtak neki azért, hogy az együgyű, de becsületes »Papplaci«-kép alakuljon ki bennünk, hogy szerethessük őt anélkül, hogy valódi emberi nagyságát megismernénk.”

Tényleg, vajon miért nem tudhattuk meg? Vajon most, 2003-ban miért hallgat el a Kossuth Rádió egy olyan hírt, aminek súlya és erkölcsi tartalma van? Hogy az élet Krisztus tanította keskeny útjáról letevédt, a kárhozat felé sodoródó emberek még véletlenül se figyelhessenek fel egy igazi lelki nagyság intő erkölcsi jelére? Hogy továbbra is lelki sötétségben élve a kárhozat fiait legyenek az istenhit nélkül élők? Hogy véletlenül se hallják meg egy ilyen sportnagyság és lelki nagyság üzenetét, aki egyetlen egy este sem felejtette el elmondani az esti imádságát? A választ az utolsó ítéleten – Krisztus ítélőszéke előtt – az illetékesek is megtudják majd.

RIBÁR JÁNOS

Az Úr érkezése óvodánkba

Mint minden évben, az idén is az adventi hetek óvodai eseményei, tevékenységei szorosan kapcsolódnak az Úr Jézus születésnapjára való készülődéshez. A szülőkkel és a gyermekekkel együtt éljük át az egyházi esztendő kezdetét, azt, hogy mit jelent ünneplőbe öltöztetni a szívünket, lelkünket, hogy az egyik legszebb ünnepünket, a karácsonyt méltóképpen fogadhassuk. Ezekben a hetekben a napok egy kicsit másképpen telnek, mint máskor. Megváltozik a környezetünk, az óvoda helyiségei is ünnepi díszbe öltöznek, az óvónénik kreativitásának köszönhetően. Ilyenkor a gyerekek is érzik, hogy minden napnak különleges varázsa van, hiszen mindennap történik valami váratlan, örömteli esemény, mindennap meglepetésekkel teli.

Ennek a várakozásnak a külső jelei a csoportszobákban az adventi házikók, csomagocskák és koszorúk. A gyermekekkel adventi, karácsonyi verseket, énekeket tanulunk, mondogatunk. A mézeskalácsütés finom illatokkal tölti be az egész óvodát. Minden tevékenység, minden történet arra utal, hogy örömteli, áldott ünnepre készülünk mindannyian.

Célunk, hogy e készülődés során, a csoportok ünnepélyes gyertyagyújtásakor a meghitt együttélésben a szülőkkel, a gyermekekkel, mindannyian átéljük, milyen reménykeltő, boldog várakozással, áldással teli ez az időszak.

Várjuk, ahogy a Földön minden keresztyén ember, hogy újra és újra átélhessük, milyen csodálatos, meg nem érdemelt ajándékot kaptunk Istentől, az Úr Jézus földre jöttével. A gyermekek boldog örömmel hallanak arról, hogy valamikor Jézus is olyan kisgyermek volt, mint ők, aki felnőttként életét adta értünk, de a feltámadása után ma is velünk van, nem hagy el bennünket. Ez a különleges születésnap mindannyiunk ünnepe!

Áldott karácsonyt és újesztendőt kívánok a legkisebbek és az óvoda nevelőtestülete nevében:

RÉVÉSNÉ TÓTH ERZSÉBET
óvodavezető

TALENTUMOK – Hírek iskolánk életéből

Az Emmaus-házban

Október 25–26-án iskolánk tantestülete az Emmaus-házban töltött egy „csendes-hétfőjét”.

„Hétfőjét” mondok, mert vasárnap és hétfőn pihentünk ott. „Csendest” mondok, mert elcsendesedtünk, pihentünk; Isten igéjét hallgatva, általa vezetve.

Emmaus-ház! Felejthetetlen hely! Ebben a csodálatos, nyugodt környezetben, a városi zajtól elrejtett „Isten hozott!”-házban töltöttünk két napot.

Megérkeztünk vasárnap délelőtt a 10 órai istentiszteletre. Ribár János esperes úr (feleségével együtt velünk töltötte e szép őszi hétfőjét) tartotta a rendhagyó istentiszteletet. Mi, a tanári kar voltunk a gyülekezet. A záró imádságban természetesen megemlékeztünk otthoni testvéreinkről, imádkoztunk értük is. A prédikáció bensőséges volt, lelkileg ráhangolt bennünket a másnapi előadás-sorozatra.

Délután 5 órára a Budapest Kongresszusi Központba igyekeztünk. Igazgatónőnk, Jantos Istvánné (Ilike) vette át a Magyarországi Evangélikus Egyház Péterfy Sándorról elnevezett oktatási díját, melyet D. Szabik Imre elnök-püspök és dr. Frenkl Róbert országos felügyelő nyújtott át. Büszkéek voltunk Ilikére, iskolánkra, egyházunkra, gyülekezetünkre.

Késő este érkeztünk „haza”, az Emmaus-házba. „Haza”, mert ott igazán otthon éreztük magunkat. Fialtaljaink még nem voltak fáradtak! Sportoltak, játszottak az udvaron (sőt parkban!). Mi, öregebbek meg beszélgettünk, s közben gyönyörködtünk az ifjak önfeledt kikapcsolódásában. (Ez volt a csendes-hétfője „hangos” estéje.)

Másnap a reggeli áhítat után elkezdődött Szarka Miklós előadássorozata. Sorozat, mert egész napját velünk töltötte. (Isten áldását kérjük életére, családjára, munkájára! Reméljük, fogunk még találkozni!) Előadása rendkívül élvezetes, tanulságos volt. No meg, közvetlen is! Bár-mikor közbeszólhattunk, kérdezhettünk. Sőt! Buzdított is erre bennünket. S mi élünk is ezzel a lehetőséggel.

Szarka Miklós a Magyar Református Egyház Bethesda Gyermekkorházának pár- és családterapeutája, református lelkipásztor. Kiváló előadó! Ezt bizonyítja, hogy szolgálata közben egy pillanatra sem lankadt figyelmünk. Előadásának témái nekünk szóltak:

Kitüntetés

2003. október 26-án a Protestáns Kulturális Est keretében iskolánk, az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium igazgatója, Jantos Istvánné országos kitüntetést, a Péterfy Sándor-díjat vehette át Budapesten, a Kongresszusi Központban. Ezen a szép alkalmon az iskola minden pedagógusa jelen volt, így részese lehetett a díjátadás ünnepi perceinek, s együtt örülhetett a kitüntetéssel.

Ezt a díjat minden évben evangélikus egyházi iskola pedagógusának ítéli oda, annak, aki kimagasló iskolaszervezői, vezetői, pedagógusi munkájával hozzájárult az egyházi iskolák újraindításához.

Jantos Istvánné igazgatónő nevelési célkitűzése – s így az általa vezetett iskoláé is – Jézus tanításainak továbbadása. Bízunk abban, hogy olyan diákok kerülnek ki az intézmény falai közül, akik érzik, tudják, élik és tovább is adják: jó dolg keresztyén magyarnak lenni.

D. Szabik Imre elnök-püspök úr és Dr. Frenkl Róbert országos felügyelő úr az alábbiakban méltatta a Péterfy Sándor-díjjal kitüntetett igazgatónőt:

Jantos Istvánné Keresztes Ilona Orosházán született. Az általános iskola elvégzése után a Táncsics Mihály Gimnáziumban érettségizett. 1968-ban végzett a szarvasi Felsőfokú Óvónőképző Intézetben, 1977-ben a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola énekzene tagozatán kapott diplomát.

1982-től 1992-ig a VI. Számú Általános Iskola igazgatóhelyetteseként dolgozott Orosházán. 1992-től az Orosházi Evangélikus Általános Iskola igazgatója. 1996-ban közoktatási vezetői diplomát szerzett Szegeden, 1997-től ve-

zető igazgatóként fogadja bázisiskolaként működő intézményében a hallgatókat.

1992-ben Orosházán újra indult az egyházi nevelés-oktatás. Több mint 40 évi szünet után folytatódott a 250 éves hagyományokkal rendelkező evangélikus iskolai munka. Az önkormányzati képviselők az iskolavezető megválasztásakor figyelembe vették az evangélikus esperes és az evangélikus egyházközösség javaslatát. A pályázók közül így az orosházi gyülekezethez gyökerében kötődő Jantos Istvánné lett az igazgató. Az iskola 1992-től folyamatosan vált egyházi-va. Jelenleg 12. évfolyamra jár az akkor beiskolázott első egyházi osztály, tehát ebben a tanévben érettségiznek diákok az intézményben.

Az iskola igazgatójának, tantestületének komoly munkája, erőfeszítése, pedagógiai hozzáértése tette lehetővé, hogy az átmeneti időszak zökkenőmentesen, kiegyensúlyozottan, szeretetben lebonyolódott.

Az iskola folyamatosan fejlődött, az általános iskola mellett kiépült a hat- és négyosztályos szerkezetű gimnáziumi oktatás is. Mindez az intézmény és az igazgató szakmai körültekintését, hozzáértését, városi elismerését jelenti.

Az igazgatónő igazgatói, nevelői munkáját szolgálatnak tekinti, elhívásnak. Jézus tanításának továbbadása a saját és az általa vezetett iskola legfőbb nevelési célkitűzése. Munkatársai, az iskola dolgozói, szülők, tanulók szeretik, tisztelik. Nagyra értékeli szeretetteljes magatartását, fáradhatatlanságát, önzetlenségét, segítőkészségét, szerénységét.

2003. október 26.

- *Mi a pedagógus feladata, kompetenciája az úgynevezett tünetelhordozó diák kapcsán?*
- *Hogyan döntsön vagy szankcionáljon olyan magatartászavarokat egy pedagógus, melyek oka a szülők, családi háttér, és a gyermek csak tünetelhordozó?*
- *Kivel ossza meg e néhol súlyos szakmai dilemmát a pedagógus?*
- *Működhet-e együtt a nevelő pszichológus, lelki gondozó segítővel?*
- *Mi az ő feladata, ami nem ellenkezik a pedagógusi kompetenciával?*

Megdöbbenő volt számunkra, hogy Szarka Miklós úgy beszélt gyerekekről, szülőkről, pedagógusokról, mintha közvetlen munkatársunk lenne. Bizonyára ezért is tudtunk őszintén kérdezni tőle, s szünetekben is őszintén beszélgetni vele.

Ilyen elcsendesedésre, együttlétre, pihenésre szükségünk volt, van és lesz is.

Köszönjük mindenkinek, aki segített bennünket ebben az elmélyülésben, megújulásban.

CSOMOR JÓZSEFNÉ

Kazinczy-díjas diákunk: Arany Mihály

2003 májusának végén örömmel töltött el bennünket, hogy az „Édes Anyanyelvünk” Országos Nyelvhasználati Versenyen Arany Mihály, akkor még 11. évfolyamos tanulónk a gimnazisták között megyei 1. helyezést ért el, de azonnal láttuk a nagy feladatot is: felkészülni az országos megmérettetésre, ahova 64 gimnáziumi és 58 szakképző iskolai tanuló kapott meghívást hazánk területéről, illetve a határon túli iskolák 26 versenyzője mérte össze tudását.

A nagyszabású versenyt a Péchy Blanka által elindított „Beszélni nehéz!” mozgalom és nyelvápoló alapítvány kezdeményezése nyomán immár 31. alkalommal rendezték meg Sátoraljaújhegyen, 2003. október 17–19-én. Az első fordulóban egy igen nehéz, minden területre kiterjedő nyelvtani feladatlap helyes kitöltése volt a cél, a második fordulóban pedig rögtönzött szónoklat előadása megadott témában és műfajban.

A komoly verseny szüneteiben helye volt egy díszünnepségnek, ahol Szakonyi Károly Kossuth-díjas író mondott ünnepi beszédet, egy irodalmi estnek, itt Arany János megzenésített balladáit hallhattuk, és egy kirándulásnak is, amelyen a környék nevezetességeit, Kazinczy Ferenc életének fontos helyszíneit jártuk végig. Minden az anyanyelvünkről szólt, a magyar nyelv szép ünnepe volt ez a hétvége!

A díjkiosztás előtt még nagy volt az izgalomunk, hisz a magyar anyanyelvű diákság legjobbjai között kellett helytállnia Misinek. Minden évben többen kapnak Kazinczy-díjat (helyezés nélkül), ebben az esztendőben 25 középiskolás érdemelte ezt ki. Köztük Arany Mihály, az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium tanulója is, aki a versenyzők között a legmagasabb összpontszámot érte el, kiemelkedő szóbeli teljesítményéért pedig a Kazinczy-díj Alapítvány különdíját is átvehette a széphalmi díjkiosztón.

Nagyon nagy kitüntetés ez iskolánk számára is, és jól mutatja, milyen nagy figyelmet szentelünk az anyanyelv ápolásának. Nagy részt vállalt ebben Fülöp Béla tanár úr, aki Misit felkészítette nemcsak most, hanem az Ordass Lajos Országos Retorikaversenyre is – ahonnan már kétszer tért haza 1. helyezéssel –, ill. a Kossuth Lajos Egyetemi Retorikaversenyre, ahol az elmúlt évben különdíjat kapott.

Gratulálunk a szép sikereket arató Arany Misinek, Isten áldása kísérje további életútján is! A következőkben az ő vallomását olvashatják a Kazinczy-versenyéről.
KILIÁN SZILVIA

Örökség

Gondolatok az „Édes Anyanyelvünk” Országos Nyelvhasználati Verseny élményei alapján

Egy fontos téma fejtegetése mindig okoz némi töprengést és vívódást. Így van ez rendjén. Sátoraljaújhegy is megannyi fontos kérdést felvetett. A festői környezetben fekvő város és környéke nemcsak megfogott, hanem kérdezett is. Ez az északi város nincs híján a történelmi személyiségeknek: V. István, Kazinczy, Kossuth; mind valamiféle kapcsolatban álltak vele. Széphalom pedig csak egy ugrás. A legendás Széphalom. Az elfeledett Széphalom.

Kazinczy sírja és az emlékére állított múzeum. „Kazinczy Ferenc emlékének a hálás utókor.”

Vannak dolgok, melyek emlékeztetésre rendeltettek, mások cselekvésre. Jó ideje emlékezünk már, eljött az ideje a cselekvésnek.

A cselekvések terén csepp a tengerben az „Édes Anyanyelvünk” Országos Nyelvhasználati Verseny, mely megpróbálja rábírní a „hálás utókort” arra, hogy kapcsolja ki kicsit a tévét a valóságshow-ival, megymással együtt, s fedezze fel anyanyelvünk szépségét.

Sokan mondják, hogy mit kell ezzel annyit foglalkozni. Magyarok vagyunk, magyarul beszélünk, s még ha itt is állunk az Unió kapujában, tessék megnézni: a németek megmaradtak németek, a franciák franciák stb. Nos, azért foglalkozunk vele, hogy legalább ezen a szinten megmaradjon a nyelv, a magyarságtudat kérdése. Van valami alapja a felhozott példáknak, de sose felejtsük el: a magyar nemzet kis nemzet, ezért kell, illetve kellene erősíteni identitását.

A verseny szóbeli részének témái között a népszerűségi listán is első helyen szerepelt a magyarságtudatról való fejtegetés, melynek címe egy Ravasz László-idézet volt: „Jobban ismerni, mi a magyar. Jobban akarni, ami magyar.” Ez a két mondat megfogalmazza az egész téma velejét. Ravasz László középpontba állítja a „magart”, és ehhez két fogalmat, mintegy két utat jelöl meg: ismeret és akarat.

Az ismeret nem más, mint hogy tudjuk-e, mit jelent magyarnak lenni, tudjuk-e, mi a magyar. E versenynek ez is feladata: rámutatni, kiemelni a magyar eszmét, a nyelvet, a kultúrát, az oly sok szenvedéssel összefonódott magyar földet, a tragédiákkal átítatott történelmet – ez az ismeret. S ez az ismeret szeretni tanít és buzdít. Buzdít a nemzet felemelésére.

Az ismeretből következik az akarat, amit Vörösmarty „szent akaratnak” nevez (vö. Szózat). A baj csak az, ha ez az akarat kiveszik az embekekből. Micsoda dolgokat lehetne véghezvinni ezzel a nemzettel, ha lenne akarat! Kell, hogy legyen újult akaratunk.

Rögtön első este egy megnyitó díszünnepségen vehettünk részt. Ennek központi gondolata három szó volt: „éltem, jövöm és reménységem”. Azt gondolom, hogy valahol ennek a hármasságnak kellene megszületnie mindenki benn, ha a hazáról, nemzetről van szó.

Magyarnak lenni olyan kitüntetés, amit előre kaptunk, s később kell bizonyítanunk, hogy érdemesek vagyunk rá. Nem rajongásról és kultuszszzerű imádatról beszélek, csak egy egészséges magyarságtudatról. Ha ezt átérezzük, átérezhetjük a széphalmi örökség jelentőségét is.

„Vándor, vidd híru!l:
Kardunk rozsdás, erőnk megfogyott,
Zászlónkról a dicsőség régen lekopott.
Ott egy korona, s tetején kereszt,
Ez a remény, hogy utunkon vezet.
Ó, vándor, menj, vidd híru!l:
Lássátok! Ennyi maradt öröku!l.”

Szegényes örökség, de nekünk ez a mindenünk.

ARANY MIHÁLY

Országos sikert aratott iskolánk

Kazinczy-díjasnak lenni büszkeség és felelősség

A több évtizedes múltra visszatekintő, Kazinczy Ferenc nagy magyar nyelvújító nevével jelzett „Édes Anyanyelvünk” Országos Nyelvhasználati Verseny az ország középiskolás diákjainak és felkészítő tanárainak igen rangos megmérettetése évente. A többlépcsős verseny csúcsa a Sátoraljaújhelyen tartott országos döntő. Ez már a legjobbak vetélkedője, ahová érdem eljutni, díj nélkül is. Iskolánk neve az idén az országos érdeklődés középpontjába került.

Különös érzés az, amikor a tanár tanítványával készít interjút. Különös, mert óhatatlanul is ott van az ő személye, ott látja munkája eredményét, s ott van az is, hogy a tanítvány egy kicsit túlnőtte a „mester”-t. Ez utóbbi pedig jó, mert tanárnak lenni olyan „mesterség”, amikor a tanár azt akarja, az a vágya, hogy tanítványa több legyen, sikert érjen el. Ez a siker valahol az övé is, de mindenképpen a tanítványé a nagy érdem, mert megértette a tanári szándékot, másrészt felébredt benne a vágy, hogy bizonyítson, hogy megízlelje a tudás kettősségét: a hasznosságát és a veszély lehetőségét, ha nem jól sáfárokodik vele. Mert a tudással a világ sorsát is magaménak érzem.

Kazinczy-díjasnak lenni büszkeség és felelősség. Büszkeség, mert hírnevet szerez az ember önmagának, de iskolájának is. Felelősség, mert a mércét magasra helyezte önmaga előtt, de azok előtt is, akik ebbe a közösségbe tartoznak, úgy a diákok, mint a tanárok számára. Ez kell legyen a követendő példa.

Arany Mihály, iskolánk tanulója 2003 októberében Sátoraljaújhelyen Kazinczy-díjas lett, de a 20 díjazott között is ő lett a rangsorban az első. Vele, tanítványommal beszéltem:

– Mit éreztél, mire gondoltál abban a pillanatban, amikor átvetted a Kazinczy-díjat, és megtudtad, hogy különdíjat is nyertél?

– Nagyon meglepődtem, hisz a néhány hónapja még elérhetetlennek látszó cél valósággá vált, és ott szorongattam a kezemben a Kazinczy-plakettet. Még fel sem ocsúdtam, mikor jött a különdíj. Nagyon jó érzés volt. Felemelő.

– Milyen gondolatok jutnak eszedbe e kifejezések hallatán: Édes anyanyelvünk, Szép magyar beszéd?

– Az az út, ami mögöttem van, és az, ami még előttem. A magyar egy szép és páratlan nyelv, ezért kell és kellene folyamatosan művelni. E néhány versennyel

egy kicsit talán én is hozzájárulhattam ehhez a szép, de nehéz feladathoz.

– Miért éppen a magyar nyelv és az irodalom lett az a választott terület, ahol országosan is sikerült megmérettetni magadat? E tárgyon kívül mi az, ami vonzó, mert személyiségedet teljessé teszi?

– Az irodalom kezdettől fogva közel állt hozzám, és a nyelvtan iránt sem voltam közömbös – mindkettő egy gazdag és érdekes világot rejtett számomra, ami felé nagy lelkesedéssel fordultam már általános iskolában is; de az indíttatást éppen Tanár úrtól kaptam, mikor engem küldtek az első retorikaversenyre, Bonyhádra. A magyaron kívül fontos számomra a történelem és a hittan is, hisz elengedhetetlenek tartom azon útnak ismeretét, ami idáig elvezetett minket, és különösen népünk története értékes számomra. A hittan pedig – sok más egyéb mellett – etikai alapot ad – ez mindenképpen fontos, különösen egy szónoklatnál. Érdekelnek a nyelvek is, hisz a maga módján minden új nyelv egy új szemléletmód.

– Milyen út vezetett a Kazinczy-díjig?

– Miután túl voltam három retorikaversenyen, Tanár úr arra ösztönözött, hogy egy másfajta környezettel, egy másik versennyel is ismerkedjünk meg. Az Édes anyanyelvünk versenyről – a Tanár úrtól kapott némi útbaigazításon kívül – szinte semmit sem tudtam, így valóban csak „kipróbálásnak” indult, nem vártam és nem reméltem semmit. Aztán, hála Istennek, olyan jól sikerült az „ismerkedés” a versennyel, hogy egyszerre a sátoraljaújhelyi országos döntőn találtam magam. Ezt persze megelőzte egy mélyebb felkészülés, amihez sok segítséget kaptam Tanár úrtól, amit még egyszer, ezúton is nagyon köszönök. Már nyáron kezembe került Péchy Blanka könyve, s elkezdtem álmodozni...

– E verseny alapja egy igen nehéz irodalmi műfaj, írásban az esszé, megszólaltatva pedig a szónoki beszéd. Nagy és széles körű tudást, a világra való rálátást követel. Mennyire fontos életedben az állandó művelődés, a tudás biztonság?

– Olyan beállítottságú vagyok, hogy érdeklődöm a számomra ismeretlen után, szeretek a dolgoknak utánanézni.

– Ez egy folyamat. Ebben a folyamatban milyen módszerekkel gyarapítod ismereteidet?

– Az iskola a legjobb „módszer”, tanárainkon keresztül folyamatosan épülhetünk, csak a megfelelő utat kell megtalálni.

Főként a felsorolt tantárgyak – a magyar, történelem és a hittan – olyanok, hogy általuk szélesebb látókörre tehetünk szert. Emellett a könyvtár állandó és kiapadhatatlan forrás, ugyanakkor nem tartom magamat igazán „olvasottnak”, csak – mint már említettem – utánanézek egy-két dolognak.

– Nyilvánvaló, hogy a személyes akarat a meghatározó minden alkotásban, a szellemekben pedig különösen igaz ez. Kaptál-e személyes példákat környezetedből, hogy mindig továbblépj?

– A retorika egy idő után gondolkodásmóddá válik – ahogy ezt Tanár úr is mondta. Számomra a szónoklatoknál nagy segítséget jelentett lelkészeink példája, a számtalan és gyakorta hallott prédikációk. Különösen János bácsi (Ribár János esperes úr) beszédei vannak rám nagy hatással, ezeket kezdettől fogva nagy csodálattal hallgattam.

– Milyen módon van segítségére a családi háttér, a szülői ház?

– Szüleim mindig szeretettel támogatnak és támogatnak, beszédeimnek nemegyszer voltak ők az első „kritikusai”; úgy érzem, nem itt tartanék, ha az ő nevelésük és gondoskodásuk nem lett volna ilyen erős irányban. Szívemből hálát adok Istennek, hogy köztük élhetek.

– Mennyiben meghatározó az iskolád szellemisége, különös tekintettel arra, hogy az evangélikus gimnázium első érettségiző osztályába jársz?

– Az evangélikus szellem, a hangsúlyozott magyarságtudat mindenképpen domináns számomra. Hogy az első érettségiző osztályba járok, ez egyfajta feladatot, kötelességtudatot jelent, aminek remélem, meg fogok tudni felelni.

– Érettségi! S merre tovább?

– Hosszas töprengés után úgy tervezem, hogy bölcsészettudományi karra szeretnék menni.

– S erre az útra, amelyre érettségi után rálépsz, milyen példaképek kísérik el?

– Ezen az úton igazán nincsenek példaképeim, talán mert még messzinek tűnik a cél.

– Mi életed nagy álma?

– Kölcsey a Parainesisben valami olyasmit írt, hogy ki boldogságot vadász, árnyékot vadász – valahogy így vagyok én is a „nagy álmokkal”. Rövidtávon sikeres érettségi, sikeres felvételi – ez minden diák álma ebben a korszakban. Azután pedig csak annyi, hogy azt az utat, melyet Isten végigjárnom rendel, az

Íme, nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be.” [Jel 3,8]

EVANGÉLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM

5900 Orosháza, Bajcsy-Zsilinszky u. 1. · Telefon: (68) 411-771
E-mail: evangiskoh@freemail.hu

Az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium szeretettel várja mindazokat a tanulókat, akik ebben az intézményben szeretnének tanulmányokat folytatni.

Képzési formák:

- Általános iskola: 1–8. osztályig kiemelt (angol és német) idegen nyelvi képzés, 5. osztálytól számítástechnika-oktatás.
- Négyosztályos gimnázium: általános tantervű képzés, számítástechnikai képzés (ECDL-vizsga megszerzésének lehetőségével).
- Hatosztályos gimnázium: emelt szintű német, illetve angol nyelvoktatás (fakultatív latin), számítástechnikai képzés (ECDL-vizsga megszerzésének lehetőségével).

Minden osztályban jellemző:

- Hitben elkötelezett, szilárd erkölcsű, szeretetben élő személyiség formálása.
- Hazaszeretetre nevelés, a családok méltó szerepének visszaállítás.
- Történelmi és keresztyén múltunk hagyományainak megismertetése.
- Kommunikációs képességek, szókinccs fejlesztése, a szép beszéd ápolása.
- Szakköri, önképzőköri, sportolási lehetőségek biztosítása.
- Néptánc- és társastáncoktatás, a kulturált szórakozás igényének felkeltése.
- Gimnazisták számára klubfoglalkozás.

A 2004–2005. tanévben két általános iskolai 1. osztályt indítunk. A tanítás csak délelőtt folyik, délután igény szerint napközis ellátást biztosítunk. Mindkét osztályban lehetőség van idegen nyelvi (angol, német) vagy informatikai előkészítőre járn, heti 1 órában. Ezek térítésmentesek. Mérlegelve lehetőségeinket, kérjük, az iskolai beiratkozás során jelezzék, gyermekük milyen tantárgyi előkészítőn kíván részt venni, valamint azt, mely történelmi egyház (evangélikus, katolikus, református) hitoktatását igénylik.

Egy iskola azok számára, akiknek fontos gyermekük magas szintű testi-szellemi nevelésén túl a lelki nevelés is! Szeretettel várjuk az általános iskolát most kezdők és a középiskolában továbbtanulni szándékozók jelentkezését is.

Nyílt nap a gimnáziumba jelentkezők számára: 2003. december 12., 8.00 óra

Iskolai kód: 028280

Tagozati kód:

Négyosztályos gimnáziumi osztály: 01, hatosztályos gimnáziumi osztály: 03

Jób imája

Tűz égette testem
pusztítón lobogva,
s én márványként feküdtem,
forró könnycseppé válva.

Homályos fahéjillat,
vén idők alkotó keze.
Láttam, amint rám pillant,
s hajnal jött vele.

De a tűz még nem lohadt,
vadul tört rám újra.
Szédületes kínokat
és vad szenvedést hozva.

Mint ágat a levelek,
elhagytak a társak.
Bajomon nevettek,
mind vádlókká váltak.

A lelkem összetört.
Felnéztem az égbe,
mely sebekkel gyötört,
és fellázdattam végre.

Miért élek, mondd?!
S miért hívtál létre,
ha jutalmam csak gond,
hol van már a béke?!

Így szólt az Úr:
„Miért lázdattál fel?
Szíved miért ver vadul?
Nem tudod, ki az Úr?!”

Szava oly szelíd volt,
akár a hajnali ég.
De szóltam már, csak átkarolt
és megtisztultam én.

Szenvedéstől meggyötörten
szelíd szaván összetörtem,
mert a titkát megismertem.
Mikor legjobban szenvedtem,
csak ő volt ott mellettem.

Karjaiban megvallottam
minden bűnt, mit eltitkoltam,
de ő csak hallgatott,
örült, hogy újra itt vagyok.

A pokolból az égbe
ragad most a béke.
Csak kiáltanom kellett,
és Ő megmentett.

Laszli Beáta 12/4 osztályos tanuló e verse az
Evangélikus Gimnáziumok Országos Találkozásán
a „Legjobb vers” címet nyerte el.

ő tetszése szerint tegyem meg – bármerre
vezessen is.

– E beszélgetés zárásaként elmondhatom:
Büszke vagyok rád, Misi! Most már te is ott
vagy azok között, akik nekem örömet, lelki
megnyugvást és elismerést hoztak. Te is beke-
rültél abba a kis titkos noteszembe, amelynek
bejegyzettjei nemcsak a tárgyi tudást és annak
szeretét „lopták el” tőlem, hanem azt is meg-
értették, hogy az ember akkor lesz érték, ha a
mércét nem mások, hanem önmaga előtt teszi
a legmagasabbra, s azt, bármilyen testi vagy
lelki állapotban is, megőrzi. Munkálkodjunk,
Babitsot idézve, „szólhassak... míg az égi és
ninivei hatalmak engedik”.

FÜLÖP BÉLA
magyar tanár

„A mi iskolánk a szeretet iskolája” E jelmonddal indul intézményünk a beiskolá-
zási időszaknak. Így jelezzük mindenki számára: az evangélikus iskola más, mint a többi
oktatási intézmény. Többet, jobbat szeretnénk nyújtani gyermekeink számára, erkölcsi ér-
telemben is. Szinte nem is kell hangsúlyozni, milyen fontos a szeretet a mai világban. A
gyerekek egyre nagyobb számban élnek csonka családban. Közülük mind többen téved-
nek el a kinti világ hideg, érzelmentes környezetében. Ez ellen szeretnénk fellépni, s mi-
nél több gyermeken segíteni. Az elmúlt tanévben örvendetesen nőtt az iskolánkba érkező
gyerekek száma általános iskolai és gimnáziumi szinten egyaránt. Köszönjük a gyülekezet
tagjainak segítségét, és további áldozatos szerepvállalást kérünk mindenkitől. Vigyük szét
iskolánk híret a városba, környezetünkbe! Beszéljünk mindenkinek a keresztyén nevelés
fontosságáról! Csak így segíthetünk azon, hogy a felnövekvő nemzedékben legyen egy
szilárd erkölcsökkel rendelkező mag, amelynek meglétén egyházunk, városunk, orszá-
gunk boldogulása múlhat! Egész tantestületünk ennek jegyében végzi feladatát. Várjuk és
hívogatjuk a kis első osztályosokat, hogy Jézus szeretetének útján vezetgessük őket, és a
nagy gimnazistákat is, hogy becsületes, erkölcsös életre tanítsuk őket. Legyen iskolánk a
város számára világító fátyla, melynek tüzét közös összefogásunk, egységes keresztyén
testvéri szeretetünk táplálja! Legyünk minél többen, hogy tovább vigyük a fényt! Jöjjön
HAJDU ATTILA

Néhány gondolat a drogozásról

Mottó:

*A drogra könnyű rászokni,
de nehéz abbahagyni.*

Szinte jajkiáltásként mondom: a középiskolások körében szaporodnak a különböző magatartásbeli nehézségek: a közömbösség, az agresszivitás, az anyagiakkal való problémák. Felvetődik és a kedves szülőnek erre tessék gondolni: lehet, hogy a fű, a drog van a háttérben?

A fű a fiatalság körében eléggé közkedvelt. Sajnos elég korán kezdik a használatát. Gyakori a 12–13 évesek körében is. Mi is ez a fű? Ez az indiai vadkender (cannabis indica), amelynek leveleit, virágait dohánnyal keverve szívják és annak marihuána a neve. Hatóanyaga a kannabiol, mely többgyűrűs óriásmolekula. Ez a „fű” a könnyű drogokhoz van besorolva, de a hozzászokás, a keményebb drogok igénye fennáll.

Mi oka lehet a füvezésnek, a drogozásnak? Rohanó világot élünk. Nem figyelünk eléggé egymásra, ami a szülőkgyerek vonatkozásában is igaz. Nem veszik észre, hogy a gyerekek változás történt. Feszültségtől terhelt az életünk. Ennek a feszültségnek az oldását vélik felismerni a fűben. Ezen kívül a kíváncsiság, a divat. Először csak ezért szívják, majd pedig már nem tudják abbahagyni. Kezdetben csak a diszkóban szívják, „mert ők már nagyfiúk”. Később már hét közben is. Sajnos mind többször kívánja a szervezet az újabb füvet. Ezt pedig követi a keményebb drog. (Kezdetben az alkoholista is csak „hosszúlépéssel” indít, majd jön a tisztán, majd a sör töménnyel „hígítva”, és végül a cirrhosis [májzsugor] általi halál.)

De nézzük, mi a drogozás biokémiai magyarázata? Előljáróban megjegyzem,

hogy az emberi szervezetben különböző mennyiségben „termelődnek” az ún. „boldogsághormonok”, a dopamin, az „endorfinok”. Ezek a boldogságot, örömet kiváltó hormonok, vegyületek. Minél több termelődik, annál nagyobb a boldogságérzetünk.

A drogok ezek keletkezését fokozzák, ezért idéznek elő kellemes érzetet. Ha már a „boldogsághormonok”, a drogok, örömszerző voltáról tettem említést, lássuk mik is ezek! A kémikus nyelven szövege különböző aminok és alkaloidok. Az alkaloidok családjába sok közismert vegyület tartozik, amelyek mégsem tekintendők drogoknak, például a koffein a kávéban vagy a tein a teában (és még lehetne sorolni). Bár ezek is az agyban képesek megkötődni és hatni (éppen ezért nevezzük őket ében tartó vegyületeknek is), mégsem kábítószer, viszont ugyanúgy hozzájuk lehet szokni.

Az endorfin kifejezés az endogén és a morfin szavak kombinációjából jött létre, azaz belső elválasztású (endogén) morfiinszerű vegyület. Közismert alkaloida a morfiium mint fájdalomcsillapító, jó közérzetet, gondolatcsapongást, álmodozást (eufória) és örömszerzést okozó gyógyszer és drog. Hát ehhez hasonló hatású az endorfin. Tartós fogyasztás esetén minden drog testi és lelki (szellemi, agyi) károsodást okoz.

Mind a természetes, mind a mesterséges (drogos) örömmélynny, a kellemesség érzetét az endorfin nevű vegyület biztosítja. Minden kábítószer és ajzószer, az alkoholtól a nikotinton át, a lágy és kemény drogokig endorfint termel, amihez a szervezet pokoli gyorsan hozzászokik, drogfüggővé válik. Eközben leáll, azaz attól kezdve nem képes a drog aktiválása nélkül a szervezet önmaga endorfint termelni. A drogtól való elvonás azzal jár,

hogy a szervezetből hiányzik az endorfin és ettől a világ mérhetetlenül üres, sivár, nyomasztó, értelmetlen és örömtelen lesz az egyén számára. Tehát nem közvetlenül a drog, hanem az általa termeltetett endorfin az örömszerző. K. Ákos író, aki alkohol-, (drog) fogyasztó volt, amikor abbahagyta az alkohelizálást, előbbieket érezte. Erről így ír: „A szerelmeknek sem tudtam örülni. A szexnek sem. Imádtam kislányomnak sem. Nem éreztem az alkotás, a siker örömét. És bár szervezetem már régen nem volt függő, és nem kívánta az alkoholt, a drogot, a lelkem viszont kívánta az örömmélynny! A szervezetem azonban »leszokott« az endorfin-termelésről, alig működött. Ez a csapda, a drogfogyasztók csapdája! Hosszú idő után éledt fel újra az endorfintermelés”.

A drogozás a lágy droggal kezdődik, majd a keményebbel folytatódik, mind több és több „anyaggal”. Szinte hetente lehet olvasni drogtúlادagolástól bekövetkező halálról.

Szülők, figyeljétek a gyermekeitek! Vegyétek észre, hogy történt-e valami; főleg nemkívánatos változás a magatartásukban. Ne nyugtassátok magatokat azzal, hogy ez csak a serdülőkorral összefüggő. Nem attól vagytok jó szülők, hogy számolatlanul „tömíték” pénzzel a gyereket, sőt! Időnként beszélgetsetek el velük szórakozásukról, barátaikról. Merre, hol jártak, mikor is jöttek haza? Lehet, hogy ezeket sokan maradiságnak, konzervatívizmusnak tartják, de egy kis odafigyelés, felvilágosítás, netán ennek a cikknek a megbeszélése, kedvező lehet. Az elbeszélgetés ne kérdőre vonó, hanem baráti legyen. Sok sikert Anyukák, Apukák! Gyerekek, Ti pedig óvakodjatok, ne legyetek kíváncsiak a drogra, a „fűre”! Ezt kívánja Nektek:

Dr. KISS A. SÁNDOR

Olvasói levél

Mindig várom az Orosházi Harangszó megjelenését. Köszönöm, hogy elküldtek kérésemre néhány példányt, hogy többeket megörvendeztethetünk vele. Visszajelzésekből is tudom, sok cikk épülésünkre szolgál. Így volt ez a legutóbbi számmal is. Jó néhány mondatát aláhúztam, újra és újra elolvastam. Erőt ad, hogy azokat a gondolatokat, örömeiket és gondokat fogalmazza meg, ami engem is foglalkoztat. Őszintén szól, súlypontosan válogat. Sokoldalúságával lelkünket, szellemünket is megszólítja, evangelizál, újra és újra ráirányítja figyelmünket a legfontosabbra, az „egy szükséges dologra”. Teológiai fejtegetései „továbbképzésre” készítetnek. Jó olvasni intézményeink életéről, gyülekezeti alkalmakról, testvéri találkozókról. Életünk minden kérdését – társadalmi, politikait, magán- és közéletit – az Ige fényében jó látnunk és élnünk. Nincs vasárnapi és hétköznapi keresztyén, igen, kell, hogy legyen a „rosszkedvű országban” derűs, Istenben bízó, és ezért reménykedő egyház és ember.

Köszönöm, hogy az újság sorain átsüt a felelősségtudat, ettől igényes, átgondolt, szép stílusú. Szeretettel kívánom, adjon Isten erőt továbbra is, hogy az Orosházi Harangszó a missziót szolgálhassa, olvasóit ébressze, építse, segítse világosabban látni, gondolkodni, igeszerűen élni.

MUSZTAFÁNE HORVÁTH GYÖRGYI

Adventi készülődés – elmaradt karácsony

Híres novella, talán „A látogató” lehetett a címe, vagy valami hasonló, de erre már nem emlékszem. Arról szól, hogy az Úristen – követe által – megígérte egy középkorú házaspárnak, hogy ekkor és ekkor, talán karácsony előtt, meglátogatja őket, benéz hozzájuk. G.-ék – nevezük így őket – rendkívül boldogok voltak, hiszen ilyen előkelő látogató, mint maga az Úristen, még soha nem járt náluk. Ez lesz hát életük igazi karácsonya!

Napokon keresztül takarítottak, szorgosan zúgott a porszívó, megpucolták az ablakokat, kimosták a függönyöket. G.-né nagytővel vizsgálta a kicsit kopottas szőnyeget, nincs-e rajtuk folt vagy elkerülhető szépséghiba. Újra és újra vikszelte a recsegő parkettát, vasalta a fodros szélű asztalterítőt. Ilyen nagy lázban égtek, készültek az Úristen fogadására. Valóságos énekeket dúdoltak, áldásformákat tanultak, szorgalmasan olvasták a Bibliát, nem is csak naponta egyszer, hanem többször. Az énekeskönyv is ott volt előttük, hol ezt, hol azt az éneket dúdolták vagy énekeltek.

– Mit gondolsz, vajon melyik ének lehet az Úristen kedvence? – kérdezte G.-né izgatottan a férjét. De mert az nem tudott válaszolni, G.-né ingerülten legyintett:

– Nem tudsz te semmit.

Nagyon nagy volt az izgalom, s így érkezett el a látogatás napja. A novellista – emlékeim szerint – különösen szenzációs

érzékkel írta le az utolsó napot. A délelőttöt még csak óráról órára: hogyan sietnek a boltba friss péksüteményért, ízletes enivalóért, szénsavval dúsított és szénsavmentes innivalóért (nem tudni, hogy az előkelő vendég nincs-e a szénsav ellen, bár azt is Ő teremtette). A dél körüli időben már félóránként következnek a felvázolt és írói fantáziával leírt események, délután háromtól pedig 10 percenként – az izgatottság fokozódott. Az Úristent a bejelentés szerinti 5 órára várták, s éppen ezért eleget vitatkoztak egymással azon, hogy ez már vacsoraidő, vagy sem, mert akkor bizony nem mindegy, hogy mi van az asztalon.

Öt előtt 10 perccel már a percenkénti események leírása került sor: igazából már csak az izgatott le s fel járkálás következett. G. úr a bor színét nézegette fény felé emelve a flaskát, s remélte, hogy a palackban megfelelő ízű ital van, nem úgy, mint a múltkor, amikor ihatatlanul savanya volt az egész, de visszavinni sem lehetett a már felnyitott palackot. G.-né a feltételezett porszemeket üldözte, pedig minden csillogott a tisztaságtól. Az óra elűtötte az ötöt. Csend. Nagyon füleltek, lélegzetüket is visszafojtották. Már tíz perc is eltelt, az előkelő vendég késett. Nagyon sok dolga van, hiszen sok milliárd ember van, talán valahol feltartóztatták.

Negyed hat. Felberregett a csengő. G. úr remegő lábakkal ment az ajtóhoz, s alig

találta az ismert és megszokott sárga kilincset. Kinyitotta: bosszúságára és meglepetésére a szomszéd öregasszony volt. Valami olyasmit motyogott fáradt hangon, hogy nagyon beteg és nincs ereje elmenni a patikába. Nem tenné-e meg a szomszéd úr? G. úr ingerülten felelte, hogy nem ér rá, nagyon előkelő vendéget várnak, a mama nemjen már haza, még meg talál fájni, és becsapta az ajtót. Tényleg, hogy is juthatott a vénasszonynak ilyesmi az eszébe?! Füstölögve korholta magában az öregasszonyt, de nem sokáig tehetette, mert ismét csengettek.

Most már biztos, hogy az Úristen az, és pattant az ajtóhoz, felesége izgatottan a háta mögött, majd férjét félretolta, és ő nyitott ajtót: egy koldus állt ott, udvariasan enni kért. G.-né mérgesen hátrította el a kérést, hogy nekik sincs semmijük. A koldus elég magas volt, G.-né válla felett belátott a vendégvárásra felkészített nappaliba, majd éhes megjegyzést tett a terített asztalra, hogy csak egy falatra engedjék be. „Nem lehet, mit képzelsz, te koldus, nálunk minden olyan tiszta, hogy még a napfény is elcsúszna, előkelő vendéget várunk.” A koldus eloldalgott, mint a megszégyenített eb. (A novella szerint még volt egy váratlan látogató, akit elküldtek, de már nem emlékszem, hogy ki vagy mi volt, mindegy is.)

G.-ék esteje végül nagyon szomorú lett, az Úristen csak nem jött el hozzájuk vendégségbe.

Késő éjjel mentek lefeküdni, és ha nehezen is, de elaludtak. G. úr és G.-né ugyanazt álmodták: megjelent nekik ál-mukban az angyali követ, akinek panaszt tettek, hogy hiába volt a nagy készülődés, az Úristen nem jött el hozzájuk. S akkor az angyal azt felelte: de bizony ott volt, háromszor is meg akart titeket látogatni, a beteg szomszédasszony formájában, az éhes koldus alakjában, és még valaki alakjában, akire már nem emlékszem.

Reggel, ébredés után, nem kellett egymásnak semmit mondaniuk.

Adventi készülődés! Lehet, hogy alaposan felkészülünk a nagy ünnepre, de nem születik meg a szívünkben Jézus? Félélmetes veszély, hogy ne ismerjük fel jövetelét. Ezért nem kellene agyontévézni, enni-inni az ünnepeket, hanem sokkal nagyobb áldás lenne, hogyha befogadnánk az Isten Fia születésének evangéliumát, örömhírét. Adja a kegyelem Istene, hogy jól készüljünk fel, és felismerjük az Ő érkezését!

Mi, férfiak, egymás között

Csak férfiaknak

Nagyon fontos kezdeményezés indult el iskolánkban, ahol 2003. december 1-jén 16.30 órára ún. „apás szülői értekezletet” hirdettünk meg. Iskolánk dísztermében csak férfiak, mintegy 50–60 fő voltunk együtt.

A kb. 20 percig tartó bevezetésben – személyes élmények mellett – ismerttem egy holland pszichológus könyvének alap gondolatát. A mű címe németül: „Vaterlose Gesellschaft”, aminek különféle fordítási lehetőségei vannak: 1.) Az apa nélküli társadalom, 2.) Az apátlanodott társadalom, 3.) Társadalom, amelyben nincsenek apák.

Vagyis szembesülnünk kell azzal a kérdéssel, hogy az apák, az édesapák nem veszítették-e el ősi helyüket a családon belül? A keresztyén házasság családszerkezete szerint a családfő Isten helyettese, a modern világban pedig ke-

resőgép, s legfeljebb mumus, ha egyáltalán létezik. Pedig a gyermekeknek szükségük van az apákra is. A fiúgyermeknek apamintaként, a lányok pedig az apa létének és lényének segítségével tanulják a másik nemmel kapcsolatos viselkedést.

Túl nagy az apa- és a férfitársadalom krízise ahhoz, hogy szó nélkül menjünk el mellette. Ezt az összejövetelet azzal a reménységgel szerveztük, hátha lesznek olyan édesapák, férfiak, akik szívesen beszélgetnének korunk olyan problémáiról, amelyek a házasságot, a gyermeknevelést, az apa- és a férfiszerepeket érintik. Tervünk szerint a következő összejövetelet 2004. januárjának utolsó hétfőjén, 26-án 16.30 órakor lesz – emberi terveink szerint.

RIBÁR JÁNOS

RIBÁR JÁNOS

Levéltár 2003

Ismét 850 ezer forintot nyertünk

Az evangélikus templom kertjében is hullanak a fák aranypénzre vált levelei. Aranyak, sárgák, rozsdások, barnák. Gyönyörűen pazarló a természet – állapítom meg ismét, sokadszor a csendes levéltári szobából.

A kutatók ezt nem nézik. Szorgalmasan forgatják a lapokat, jegyzetelnek. Mindig kevés az idő, sok a feladat. A 2003. év vége van. A levéltárosnak sincsen oka elégedetlenségre, amikor az évi munka összegzésére készül. Úgy érzem, változatlanul nyereség a gyülekezetnek az, hogy értékes iratait nyilvános magánlevéltárként őrizheti ma is.

A levéltáros őrzi ennek minden darabját. A kutatásra rendelkezésre bocsátja, de nem kölcsönzi. Fizetését és annak járulékait is a Magyarországi Evangélikus Egyház fizeti a Gyűjteményi Tanács támogatásából. Külön megemlíteném, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának pályázatain évente ennek a bérnek a kétszeresét, háromszorosát nyerheti meg, amely ott marad a levéltárban, annak értékét gyarapítva. Ebben az évben a gyűjteményi támogatáson kívül 850 ezer Ft-ot nyert pályázaton levéltárunk. Anyakönyvet restauráltunk belőle, s egy digitális adatrögzítőre kaptunk pénzt, mellyel a filiák anyagát vihetjük számítógépre és tesszük a kutatás számá-ra hozzáférhetővé. De 2000 óta a pályázatok segítségével vettünk már számítógépet, nagy értékű fénymásolót, biztonságtechnikai berendezést szereltettünk, kb. 1 millió Ft-ért. Régi anyakönyveinkről mikrofilmeket szereztünk be. A későbbi anyakönyveket mikrofilmbeztettünk, a mikrofilmekről készült papírmásolatokat megvásároltuk, köttettük, közel 1 millió Ft értékben. A hét anyakönyv restaurálására is kaptunk másfélmillió forintot az elmúlt években. Alkalmanként 100–120 ezer Ft-tal támogatta a minisztérium az anyakönyvi adatok és nyilvántartás számítógépre vitelét. Jó lenne minden adatot gépre tenni, hogy könnyedén kereshető legyen minden, de az idej keret szűkösebb volt, nem tudtuk folytatni.

Elégedett lehetek az iratanyag gyarapodásával is. A Lelkészi Hivatalból átkeült iratokon kívül az Orosházi Evangélikusok Lapjának 1929–33 közötti évfolyamait kaptuk fénymásolásra Koszorús Oszkártól, 18. századi Vas megyei anyakönyvekből másolt lapokat, valamint az 1746. évi adóösszeírást Kunos Miklóstól, Verasztó Antaltól legújabb könyvét, az

Árnyak és fények címűt, amelynek megírásához ez a levéltár is sok anyaggal segítette. Újabb öröm forrása volt, hogy az Evangélikus Országos Levéltár segítségével 15 ezer Ft értékben helytörténeti könyveket vehettem nemrégben.

A kutatómunka is folytatódott. 2003-ban eddig 20 kutató 195 alkalommal kereste meg a levéltárat. Hatan tudományos munkához gyűjtöttek adatot, mások családfát kutattak, bár a kettőnek sok érintkezési pontja van. Anyakönyveket, jegyzőkönyveket, háztartási iratokat kerestek. De szükség volt a levelezésekre, a hirdetőkönyvekre, s a jogi iratokat is keresték. Szívesen segíték, hisz minden tollvonással a gyülekezet gazdagodik, feltárult múltját olvashatja.

Az idén is 32–35 esetben kerestek meg adatért, bizonyítványért, határon innen és túl. Áttelepüléshez, örökösödéshez, továbbtanuláshoz, keresztszülőség vállalásához kértek igazolást leggyakrabban. A keresgetés időigényes munka. Évente 1000–1200 keresztelest jegyeztek be.

Levéltárunk feldolgozottsága, nyilvántartásai az Evangélikus Országos Levéltár mellett állnak. A nyári MELTE konferencián is meggyőződhettem erről. Három napig a Tiszántúli Református Egyházkerület és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület szervezésében betekintheztünk más levéltárak problémáiba, helyzetébe. Ezekben a tanácskozásokon részt vettek a minisztérium képviselői is, a levéltári kollégium főtanácsosa, levéltárak szakfelügyelete, minisztériumi pályázati referensek is. Természetesen eljöttek külföldi (német) előadók is. Igen értékes tanácskozás volt, melynek költségeit az Országos Levéltár fedezte.

Minden szép és jó volt ebben az évben? Nem. A közelmúltban végtelenül szomorú szívvel vettünk búcsút kedves kutatóunktól, Torda Molnár Józseftől. Derűs volt, precíz, figyelmes. Külsejében, emberi tartásában magyar, evangélikus és orosházi. Váratlanul ment el, örökre. Levéltárunk mintegy száz kutatója közül elsőként. Magával vitte a félig kibontott titkokat. Távozásával szegényebbek lettünk.

A kopott levéltári asztalok mellett csak látszólag áll az idő. Sok a tennivaló. Többnyire 3–4 kutató szorgoskodik. Jegyzetelnek, digitális felvételeket készítenek. Egy-egy 2 oldalnyi írás olykor 10–12 munkaórát igényel. Ingyen végzik, fizetés nélkül. Sok idő után érttem meg,

hogy küldetésből. Kevesen vállalják, tudom. Teszik mások helyett is. Írnak, hogy olvassa, ismerje meg, értse meg mindenki: a település léte, épülése az evangélikusok érdeme volt. Hátha ez felébreszti az embereket a szülőföld iránti kötelesség- és felelősségtudatot. Így nézzünk a 2004. év, a jubileumi esztendő elé.

KÖRÖSY EDIT

Történet a meleg kavicsról

Csodálatos példázat. Talált valaki egy ismeretlen nyelven írt könyvet. Ha nehezen is, de tudósok megfejtették, és a fő mondanivalóját lefordították, majd közzé tették. Egy érdekes kijelentés volt benne olvasható: ha valaki elmegy a Holt-tenger partjára, és ott a parton talál egy meleg követ, kavicsot, a kezébe veszi, annak minden sikerülni fog, csupa béke, gazdagság, boldogság, harmónia, egyszóval csodálatossá változik az élete.

Barátunk bízik a mottó igazában, s felkészül. Mindenét eladja, pénzébe teszi, majd bevásárol: sátrat, élelmiszert és mindent, ami kell. A Holt-tenger partján felveri a sátrat, s utána rögtön megkezdni a munkát. Kezébe veszi az első követ: hideg és bedobja a tengerbe... a másodikat, hideg és bedobja a tengerbe, a harmadikat, hideg és bedobja a tengerbe. Beesteledik. Lefekszik aludni, másnap folytatja, harmadnap, negyediknap... mennek a hetek, a hónapok... kezébe veszi a követ és hideg, bedobja a tengerbe, kezébe veszi... mennek az évek, már eltelt 10 év és mindennap ugyanazt teszi. Kezébe veszi a követ, hideg és bedobja a tengerbe, kezébe veszi a követ, hideg és bedobja a tengerbe, kezébe veszi a követ, meleg és bedobja a tengerbe... Bedobja azt is! Mert a munka eredeti értelme elveszett. S ha az ember elveszti munkájának értelmét, lélektelen robottá lesz minden, és a legnagyobb kincset is bedobhatja a tengerbe.

Lehet, hogy az örök életünket veszítjük el ilyen meggondolatlan mozdulattal? Talán újra tudatosítani kellene életünk igazi értelmét, rendeltetését, örök célját.

A hitetlenség és a szekták áfiuma ellen való orvosság

Mottó:

„Áldjad, Ielkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!” [Zsolt 103,2]

Esorok megírására a tapasztalat, a fülembé jutott „mendemonda” és egy újságcikk adta az inspirációt. A címet meg a felejthetetlen magyar–történelem-szakos tanárom, Holeccka Gyula által sokszor emlegetett költő, Zrínyi Miklós műve: „Az török áfium ellen való orvosság” (1660) motíválta (áfium = mákony, bódító, ámitó).

Az „Érettségi után...” című könyvemben a 336. oldalon írtam: „1990 után sokan szorgos templomba járók és kereszteltek lettek, míg ma közülük sokan, finoman mondva, megint elmaradnak a templomból.” Ezzel cseng össze a Nemzeti Újság egyik későbbi cikke, ami e problémát boncolgatja. Ebből idézek: „Ma már egyértelmű, hogy a rendszerváltás után megnövekedett templomba járók száma mára visszaesett a kádári időkére. Ez jelzi, hogy valami nagyon el lett hibázva. E helyzetben pusztán a lelkiismeret vizsgálata nem hozhat megoldást. Munkamódszert kell változtatni... Ma elébe kell menni az embereknek... Például a túlzott tekintélytisztelet, a beidegződött vallásgyakorlat formassággá válása... a hosszú vasárnapi szentbeszéd, ez néha 30 percig is eltart (ami fárasztó), mert a plébános szereti kibeszélni magát... sokakat ez is visszatart a vasárnapi szentmiséktől... a negyvenévi kommunista vallásüldözés után az embereket úgy kell visszaédesgetni a templomba... Feltételezem, hogy a református, evangélikus és unitárius templomokban is ez a helyzet... Egy nem tudom miféle „gyógyító alkalmat” hirdető szekta már olyan sok (felnőtt) hívőre tett szert, hogy a kultúrházba be sem férnek...”

Nézzük, mit mutat a rideg statisztika az SZJA (személyi jövedelemadó) felajánlása alapján az egyház céljaira. E szerint hazánkban az „egyházak” száma 2002-ben 116 volt, azaz a három történelmi egyház (katolikus, református, evangélikus + a zsidó felekezet az SZJA szerinti sorrend), mellett 112 szekta működik.

Ebből a Hit Gyülekezete létszámailag (10 ezer) a negyedik a sorban. Nézzük meg, hogy egy-egy személyre az SZJA utáni felajánlásából mennyi adomány jutott. A katolikusoknál 4553 Ft, a reformátusoknál 4864 Ft, az evangélikusoknál

5345 Ft, a zsidóknál 9686 Ft, a Hit Gyülekezetenél 3116 Ft, a Fény Gyermekai Magyar Esszenius Egyháznál 5313 Ft, a Cson Buddha Közösségnél 7142 Ft. Egyenként a zsidók után a buddhista közösség adta a legtöbbet, amit az evangélikusok követnek. Ezek szerint jó az evangélikus hívők minősítése. Ez azonban sajnos csak látszat, mert baj van a létszámmal. Hogyan lehet az, hogy a Hit Gyülekezete néhány év alatt – létszámát tekintve – negyediknek tornázta fel magát? Milyen taktikával érték ezt el? Ezek szerint igaza van a Nemzeti Újságnak, hogy a szekták valahogy jobban „magukhoz édesgeték” az embereket, elcsábítva a történelmi egyházaktól a híveket?

Fülembé jutott (sutgó propaganda ellenünk?), hogy a papjaink erőszakosak például a diáksággal szemben, mint hajdan a kommunisták. Ezt nem akarom elhinni. Talán játékosan, dallal, zenével kellene „fűszerezni” a hitoktatást. Erre példaként Győri Gábor módszere mutat rá. Rajongtak érte a gyerekek.

Emlékszem Székely Béla tanító úrra, az én első tanítómra, aki Mózes megmenetelését a vízre tett kosárban, játékosan, mesével mondta el. „Tudjátok, gyerekek, fúj a szél, susogott a nád, a sás, és sötét éjszaka volt. Az anyuka a bepólyált gyereket, az olvadt szurokkal bekent kosárban vitte a vízre. Gyerekek! Tudjátok hogyan susog a nád, a sás? Miért kente be az anyuka a kosarat olvadt szurokkal? stb.” Most is bennem él az a hittanóra, csak úgy, mint a többi, mesés rögzítéssel. Nem tanulás volt ez, hanem mesejáték. A nagyobbaknak természetesen más stílusú kell.

Nem feladatom, mivel nem „szakmám” a lelkészek, hitoktatók részére „receptet” adni, de valahol mégis csak van hiba, amin változtatni kell. Jézus ad itt is útmutatást. Ő rövid példabeszédekkel tanított. Esetleg nekünk is erre kellene törekedni, mind a prédikációnál, mind a hitoktatásnál. Akkor talán „visszaédesgetők” lesznek az emberek, megmarad hiténél a gyermekesereg.

A lelkészt nem akkor és azért tartják „nagy embernek”, ha magasröptű, nehezen érthető, illetve megjegyezhető és hosszú prédikációt tart, hanem ha közérthető, figyelemébresztő, rövid, hangsúlyozott és nem monoton. „Sok beszédnek sok az alja” – tartja a magyar közmondás. A hosszú beszédnél nehéz a lényegét kihozni és megjegyezni. Egyik, kibővített egyházi ülésünkön, amikor az egyik

hozzászóló bőbeszédűségét kifogásoltam a szomszéd település mellett ülő lelkészének, azt súgta a fülembé, hogy „nekünk papoknak hibánk, hogy szeretünk hosszan beszélni”.

Örömmel állapítom meg, hogy lelkészeink többsége az utóbbi időben felismerte ezt, és igyekszik megvalósítani az előbb emlegetett kritériumokat. Példaképpen hozom fel Ribár esperes úr prédikációját a 2002. június 16-i tanévzáró istentiszteleten. Nemcsak az ifjúság, hanem a szülők és mi felnőttek is nagy figyelemmel, megelégedéssel hallgattuk közérthető példákkal fűszerezett beszédét. Nem fáradtunk bele a figyelésbe, a meghallgatásba.

Meg kell jegyezni, hogy lelkészeink, hitoktatóink és a mi erőfeszítésünk, bizonyos esetekben egymagában kevés az istenhit elmélyítésére. Ugyanis azok, akik például a rendszerváltás után csak „divatból”, karrierizmusból kezdtek el templomba járni, azok elfelejtik, hogy a hitéletbe való bekapcsolódás nem jelent egyben business-t (bizniszt) is, sőt. Mint korábban írtam, a „ma emberének” a pénz, a business az „istene”, és ettől nehezélszakadnia. Íme, ez a hátulütője a vallási élet megerősödésének, terjedésének megzavarásában. Ezért kell nekünk kitartóan munkálkodni az emberek lelki üdvéért.

Érdemesnek tartom felhívni a figyelmet Németh Sándornak a Hit Gyülekezete lelkészének a „Hetek” című újságában megjelent írására. Ebben mind a mohamedán, mind a keresztény egyházakat rágalmazza és valótlanosságokat állít. A mohamedánokat így becsmerli: „A ravasz és pragmatikus Mohamed próféta voltaképpen egy korabeli terrorista volt, aki örökké a hegyekben bujkált és karavánokat fosztogatott. A terrorizmus hozzá tartozik az arab vérhez. Egy arab előbb terrorista és csak utána ember.” A kereszténységet meg így rágalmazza: „A mostani római katolicizmust, minden túlzás nélkül ki lehet mondani, Mussolini alapította... és az Adolf Hitlerrel kötött egyezés erősítette meg”. Azt hiszem, minden, a történelemben csak kicsit is jártas ember tudja, hogy a katolikus (keresztény) vallás mintegy kétezer éve létezik. Hogyan lehet az, hogy az 1883-ban született Mussolini, a duce lenne az alapítója, azaz saját születése előtt majd' kétezer évvel korábban? Azt hinné az ember, hogy ilyen rágalmozó hordódemagógiával csak a nem

Hatodévesek között jártam

Evangélikus Egyházunkban a lelkészképzésnek van egy új formája: a hatodévesek „intézménye”. Ez azt jelenti, hogy az V. évfolyamot sikeres vizsgával befejezők nem lesznek azonnal segédlelkészek, hanem hatodévesként a gyülekezeti élet valóságában kell eltölteniük egy teljes tanévet. Így van közöttünk Laczki János testvérünk is, aki a Harangszó előző számában be is mutatkozott nekünk.

A hatodévesek a gyülekezeti élet valóságában munkát is vállalnak, igehirdetést áhítatokon vagy iskolában, óvodában, s lehetőleg minél több alkalmon kell részt venniük. Gyakorlatoznak, hogy majd a saját gyülekezetükben bizonyos tapasztalatok birtokában kezdhesék meg a lelkési szolgálatot. Minden hatodévesnek van egy mentora, aki felelős a felkészülésért, felkészítésért.

Közben a gyülekezeti szolgálat során szerzett tapasztalataikat értékelni, elemezni kell, ezért időnként egyhetes kurzusok vannak tanáraikkal együtt valahol, így legutoljára Piliscsabán, a Béthel nevezetű missziós helyen, november közepén. 13 hatodéves (2 hölgy és 11 fiatalember), valamint kinek-kinek saját mentora volt együtt Piliscsabán – ők négy, én két napig. Kedvesek, vidámak, nyitottak, érdeklődők, és valóban készülnek a lelkési szolgálatra. Jó volt közöttük lenni, jó volt látni őszinteségüket, kedvességüket – és az idősödő lelkész-mentor kicsit irigykedve nézte őket. Előttük a jövő, az új világ, az új lehetőségek. Nagyon megnyugtató és biztató volt a közösség hangulata, szelleme. A sok közösségi beszélgetés arra engedett következtetni, hogy tele van

gondolkodó, primitív embereket lehet félrevezetni. Sajnos nem így van, mert ún. értelmiségiek is tagjai és az SZJA-felajánlás alapján lettek a szekták között létszámilag az elsők és az egyházak vonatkozásában negyedik. Íme, a szekták így támadják, becsmérlik és próbálják az alapjaiban meggingatni történelmi egyházainkat.

Ezt a kis írást figyelemébresztőnek, elgondolkodtatónak szántam. Örülnék, ha a felvetett problémák megoldásához némi segítségül szolgálna. Kérjük az Isten segítségét, hogy ismét nagy legyen híveink tábora, és minden vasárnap (ne csak a nevezetes ünnepeken) teljenek meg ősi templomunk padjai.

Dr. KISS A. SÁNDOR

nak gondolatokkal, érzésekkel, tervekkel, elkötelezettségekkel.

Döbbenet

A hatodéveseket megdöbbenette az szomorú tény, hogy vidékünkön a társadalmi temetések száma magas. Nyíregyházát említette valaki, hogy ott szinte nem ismert ez a jelenség, s vannak az országnak olyan részei, ahol egyáltalán nincs társadalmi temetés. A fiatal lelkészelöltek láthatóan őszintén elcsodálkoztak azon, hogy sokaknak még a gyász fájdalmában sincs szükségük Isten örök életet adó és vigaszt nyújtó szent igéjére.

Életrajz és búcsúztató

Leginkább arra voltam kíváncsi, miképpen gondolkodnak a hatodévesek a temetési szolgálatokról, illetve itt Oroszán a számunkra is sok gondot okozó, az igehirdetést többnyire agyonnyomó életrajzról, búcsúztatóról. Nem lepott meg, hogy nagyon ellene voltak, s feltehetően nem is helytelenül. Az orosházi gyakorlat nem mindenütt ismert. Vannak olyan gyülekezetek, és az ilyenek vannak többségben, ahol egyáltalán nincs életrajz, „csak” igehirdetés. Magától értődik, hogy az igehirdetésben van utalás az elhunyt személyére, életére, de a legtöbb helyen nem divat, nem szokás a hosszú, sokszor nagyon hosszú életrajz, és sok helyen a búcsúztató nevek nélkül, csak a legközvetlenebb rokonsági fok megemlékezésével történik, vagyis alapjában véve nincs búcsúztató. „Csak” igehirdetés van, az örök élet evangéliumának hirdetése a bűnbocsánat jegyében, és az igei figyelmeltetéssel, hogy Krisztus ítélszéke előtt mindenkinek meg kell jelennie [2Kor 5,1kk], vagyis a megtérést ne feledjük. Hogy ez hány esetben talál süket fülekre, vagy nyitott szívekre, azt nem nekünk, lelkészeknek kell megítélnünk, hiszen csak az a feladatunk, hogy hirdessük Isten igéjét azzal a hittel, hogy az ige nem tér vissza üresen [Ézs 55,11]. A többi Istenre tartozik.

Mindenesetre érdemes elgondolkodni azon az itt ismert gyakorlaton, helyes-e, hogy életrajz felmondására vagyunk kötelezve? Isten színe előtt úgyis ismert minden egyes ember élete. Vajon a

gyászolóknak mit használ, ha a temetőben hallják az évszámokat, vagy az események sorjázását? S a legkockázatosabb része a temetésnek éppen a nevek felsorolása, amitől minden lelkész retteg, mert ha véletlenül kihagy valakit, akkor nagy a felháborodás, ami szinte az igehirdetés teljes tartalmát kimossa a szívekből. S bizony már az is előfordult, hogy a család valakit elfelejtett bediktálni, és utólag a lelkészre kenték a dolgot.

Van-e megoldás?

Egy kollégánk tartott a témával kapcsolatosan körültekintő bevezetést, és utána a hozzászólásban a következőket mondtam el: mindig „ad hominem”, azaz az embernek szólunk; a szegedi gyülekezetben nem volt életrajz, és csak rokonsági fok említésére került sor, nevekre nem. Nálunk van életrajz, vannak a nevek. Természetesen elfogadtam a helyi gyakorlatunkat, van életrajz és mondom – állandó szorongással – a neveket. A szorongás oka: jaj, kit felejték ki. Tehát a helyi szokást elfogadtam, ami a sajnálatos társadalmi temetések miatt alakulhatott ki. Igyekezem az életrajzokban is a keresztény elemeket aláhúzni (megkeresztelték, ami az üdvösség eszköze, vagy oltár előtt házasságot kötöttek stb.) De amikor az én édesapámat temettük, őt gyászoltam, a szolgálatot végző kollégáimtól csak igehirdetést és liturgiát kértem, s a legközvetlenebb családtagok említését. Életrajzot nem. Vagyis a megoldás az, hogy majd mindenki látni fogja saját szolgálati helyén: mit is kell tennie.

Itthon pedig...

A hívó keresztény embernek, aki meggyőződésesen keresztényen, tudnia kell, hogy az egyházi temetési szertartás lényege a hitre biztató ének, a vigaszt és reménységet hirdető ige, imádság, amely természetesen nem lehet neutrális, azaz semleges, mert konkrét emberek valóságos fájdalommal állnak a ravatal mellett. A hangsúly azonban Isten igéjén van, hogy „*úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*” [Jn 3,16]

RIBÁR JÁNOS

Örömmel adjuk hírül, hogy Horváth Erika virágkötő, és férje, Hajdú Zoltán, gyülekezetünk tagjai megnyitották virágüzletüket a Szőlő krt. 87. sz. alatt. A hangulatos boltban, mely a „Jázmin” nevet kapta, vágott és cserepes virágok mellett minőségi borok, édességek és ajándéktárgyak kaphatók. Testvéreink már két esküvői díszítéshez adták szakértelmüket templomunkban, s a tizenéves ifi adventi kézműves házában is nagy segítséget nyújtottak.

Híradó és hazugság?

Csak 40% igaz! Jobb esetben 60% is! – Avagy tessék csak nézni!

Jelentős ideje nem nézek TV Híradót, különösen nem az MTV 1-en, sem az ún. kereskedelmi csatornákon (csatorna – mi is folyik benne?), s a NŐK LAPJA 2003/44. számában olvasható döbbenetes interjú meg is erősített ebben a nem dicséretes döntésemben.

Az interjúalany a TV2 (korábban csigatévé) hajdani sztárja, a mindenki által ismert Pálffy István, aki a kormányváltás táján átment a királynak mondott MTV 1-hez híradót szerkeszteni és vezetni – a fáma szerint – mesés havi, illetve évi javadalmért.

Az interjú címe „Szabadabb lettem, és magányosabb is”. Romantikus cím, de a most következő, szóvá teendő tartalom döbbenetes, ugyanis a neves tévésztár-hírmondó azt állítja, hogy mesemondó. Illetve rosszabb, mert a meséknek van mély értelmük és eligazító tartalmuk, de a hazugságoknak nincs, illetve az igazság és a hazugság keveréke a legsátánibb jelenségek egyike. Márpedig a hírszerkesztő és hírmondó sztár azt állítja, hogy bizonyos hírek a TV Híradókban egyszerűen

nem igazak, vagy nagyrészt nem igazak. De milyen nagy részben nem azok?

A következő kérdést tette fel a riporter megnevezett sztárunknak a hitelességgel kapcsolatban:

„Nem félsz, hogy a hitel(esség) fogyóeszköz? Hogy a hírműsor felfalhatja? Hiszen bemondasz, mert be kell mondanod olykor olyan híreket is, amelyekről te is tudod, hogy nem, vagy legalábbis nem így igaz.”

Válasz szó szerint idézve: „Azt pontosan tudjuk, hogy más az információ, más a hír és más a tény. Hogy más az élet igazsága és más a kommunikáció valósága, hogy jó, ha a kettő legalább egy irányba mutat.” Majd a folytatásban: „Most nagyképpű leszek. Létezik olyan hírműsor, ahol azt mondom, jó, ha az elmondottak 40%-a igaz. A közszolgálati televízióban ez ma hatvan százalék fölött van.”

Ámulva nézem a szavakat: más az információ, más a hír és más a tény! Hogy vannak olyan hírműsorok, ahol 60% hazugság van, és még a legtöbbször által nézett MTV 1 híradóiban – Pálffy István szerint – a hírek 40%-a hazugság. S a nem éppen rosszul fizetett sztár még büszke is

erre a közszolgálati eredményre, hiszen a híreknek csak a 40%-a hazugság. Ez rettenetes! Ennél sátánibbat aligha lehet elképzelni, hiszen a hazugság és az igazság keveréke a legveszedelmesebb fegyver, alattomos, mint a hínár. S átani, mert az igazság látszata a hazugságot terjeszti, s így még az igazság is a hazugság szolgálatában áll.

Egy betű csak a differencia az igazság és a gázság között! Egyetlen egy kicsinyke betű! S az egyik helyen az arány 60–40%, a másik helyen 40–60%. Tessék választani! A néző pedig meditálhat egy-egy híradó után, vajon most 60–40 az eredmény vagy 40–60?

Nem felháborító? Nem kellene ordítva tiltakozni az ilyesmi ellen? Undorral elfordulni ettől? Hazudni pedig nem lenne szabad – se reggel, se délben, se este, se éjjel! Hazudni csak azok számára lehet, akik el is hiszik a hazugságot, mert azok meg is érdemlik, hogy kifícamodott hitük szerint legyen nekik. Minden rémálomból van egyszer felébredés.

RIBÁR JÁNOS

Emlékezés

„Minden test fű, és minden szépsége, mint a mező virága!
Meggzáradt a fű, elhullt a virág, ha az Úrnak szele fuvallt reá;
bizony fű a nép. Meggzáradt a fű, elhullt a virág; de Istenünk beszéde mindörökké megmarad!” [Ézs 40,6–8]

Az Ige szava szinte költői, de ami mögötte van, az elmúlás, az elválás szomorúsága a legnagyobb emberi fájdalom. Különösen, ha gyermekről van szó!

Négy évvel ezelőtt, karácsony szent estéjének napján egy 13 éves kislány sokat szenvedett, elgyötört kis szíve megszűnt tovább dobogni, pedig hogy szeretett volna még élni! Fájdalom. Felfoghatatlan fájdalom, felfoghatatlan isteni akarat, hisz' senkinek sem vétett emberi mérték szerint. Ki érti ezt, hogy miért?

Fájdalom. Még ma is elevenen sajgó fájdalom, a lélek bensejéig ható hiánya a hozzátartozókban.

A nagymama, aki most szintén nagybeteg, az ő szívéből megválaszolhatatlanul törtek elő a fájdalmas szavak, mondatok egy kórházi beszélgetés alkalmával, nem találva a megnyugvást, a magyarázatot. Ez a beszélgetés indította el ezt a rövid megemlékezést Csécsai Palikára.

Palika született szívbeteg volt, Amerikában megműtötték, többször volt halál-közeli állapotban ott a messi országban, majd hazatérve évekig egészen jól volt. Palika okos volt, kedves, érdeklődő, sokat beszélgettünk Isten dolgairól: halálról, életről, túlvilágról, teremtésről. Amerikába való kiutazása előtt megkeresztelkedett és később elkezdett járni a konfirmációi oktatásra is, ezt azonban nem tudta végigvinni. Hétvégére a beteg kis szív már sokszor fáradt volt, szívesebben maradt ott-

hon. Azt, hogy ő mit érzett, mit gondolt csak ő tudta és az Úr!

„Képzetelemben.
Meggfeszített kék égen szőke angyal lépked,
Magamban így képelem földöntúli lényed.”

Így gondolt az édesanyjai szív a kislányra nem sokkal a halál után papírra vetett egyik versében.

Ki gondolhatja, hogy meg tud egyedül birkózni a képzetelemben, az álomban megjelenő képek, a hiány mardosó erejével? Ilyenkor sokféle kapaszkodót keresünk, sok mindent vigasztalónak gondolunk, sokszor nem értjük Isten akaratát, hisz az oly érthetetlen és oly fájdalmas, de reménységre, bizakodásra, hitre van szükségünk.

Nem tudjuk még csak elgondolni sem, hogy Isten honnan, mely kortól fogva számítja egy ember döntéskéességét. Ezért az Ő nagy irgalmában bízva és abban a reményben gondolunk e nagyon hamar lehullott kis virág életre, Palikára, hogy az irgalmas és nagy kegyelmű Isten az Ő Fiáért, Jézus Krisztusért befogadta őt a mennyei hazába, az örök békesség, szépség honába!

„Minden test fű és minden szépsége, mint a mező virága”

Szeretnénk hinni, hogy a mennyei Atya elkészítette őt és meglátta benne azt a kicsiny hitet, mely az Ő számára elegendő volt ahhoz, hogy ráborítsa erre a sokat szenvedett gyermekére a kegyelem palástját. Ezzel a reménységgel emlékezzünk Palikára, akik ismertük, és akik csak e sorok által hallottak róla. HM

Márai Sándor prófétai látása és tanácsa

Érdekes írás került elém Márai Sándor tollából, szívéből, amelynek a címe: „Röpirat a nemzetnevelés ügyében.” Az írás 1942-ben keletkezett, és Márai ebben az írásában prófétai módon előre meglátta az Európai Unió létrejöttét. Érdemes az 1942-ben leírt, Unióval kapcsolatos sorokat idézni:

„Ma talán még valószínűtlennek tetszik, de néhány esztendő múlva egyáltalán nem lesz valószínűtlen a föltevés, hogy a mai, gazdasági érdekektől és világnézeti szempontoktól tragikusan részletekre szaggatott Európa helyén fölépül egy másik, ahol minden európai nemzet polgára akadály nélkül utazhat, s az útlevelel zsebében jogot ad arra, hogy vízum nélkül lépje át az európai országok határait; Oslóban ugyanazzal a pénzzel fizessen, mint Nápolyban, s a norvég halász árúját egyenesen és külön engedély nélkül feladhassa a svájci nagykereskedő címére.”

Így írja le Márai az Európai Uniót ebben az írásában, amelynek az a címe, hogy „Röpirat a nemzetnevelés ügyében”! De a nagy író nem elégszik meg az- zal, hogy az Unióval kapcsolatos prófétai látását papírra vesse, hanem egyrészt definiálja azt is, mi az, hogy „európai”, és azt is, hogy az Unió tengerében mi őrizheti meg magyar identitásunkat, önazonosság-tudatunkat. Vagyis hogyan maradhatunk meg magyaroknak a nemzetek nagy családjában – a tanács, a tanítás 1942-ből hangzik ide, 2003–2004-be, és jövőnkbe. Márai tehát prófétai módon tudta, hogy lesz egyszer egy Európai

Unió. De mi az, hogy „európai” és miként maradhat meg a magyar az uniós tengerben?

Tehát az első kérdése Márainak az európaisággal függ össze, és így fogalmazza meg az európai kultúra lényegét: „Az európai kultúrát nem a hatemeletes betonházak, nem a repülőterek jelentik, nem is a vízle-folyós klozet. Az európai kultúrát egy lelkiállapot jelenti, mely a keresztény műveltség hagyományából szöveje erőit. Aki ennek az élményszerű lelkiállapotnak részese, az európai.”

Ismétlendő: az európai kultúra a keresztényen lelkiállapot! Olyan lelkiállapot, ami egyben a műveltséget is jelenti. Ki az európai? Nem az, aki itt él, hanem vö. a fenti Márai-mondattal.

Márai második kérdése a magyarság megmaradására vonatkozik, ebben az esetben is őt érdemes olvasni: Mi a mi helyzetünk, a magyarok helyzete Európában?

Márai nyomán megvizsgálható, mi az, ami minket, magyarokat ebben az Európai Unióban megőriz, és az író két kapaszkodót talál 1942-ben: a most említett keresztényiséget, írásának egy későbbi részében ugyanezt így foglalta össze: „Kelet felé haladva Magyarország az utolsó kultúrterület, ahol az európai keresztény műveltség hivatásérzete egyértelmű egy nemzet életformájával. Mi nem akarunk európaiak lenni, mert azok vagyunk; s nemcsak a kórházak, egyetemek, jó szállodák, repülőterek s fűrgé napilapok külsőségeiben vagyunk azok, ha-

nem azzá nevelt szerepünk és hivatásérzeteink.”

A másik kapaszkodó pedig a műveltség! Európa új gazdasági rendje nem teremthető meg gazdaságilag bármennyire is szakértő, de műveletlen szakemberekkel. A múlt e tekintetben eléggé lehangelő, nem is szólva az azóta eltelt újabb ötvenhét évről: „Nem valószínű, hogy valaki lángeszű feltaláló, zsenije szakmájának, ha máskülönben beéri egy civilizáció szórakoztató iparának selejtes hulladékaival, rabja a sportörületnek, a rekordrögeszmemnek, s egyéni erőfeszítés által megszerzett műveltség helyett megelégszik az újságok négyhasábos címei, a mozgóképfhíradók és a rádió sietős, felületes, külsőséges eszközei által továbbított értesültséggel.” Mi nem érhetjük be ennyivel: „egy civilizáció szórakoztató iparának selejtes hulladékaival”. „A tömegember erőfeszítés nélkül szerzi értesüléseit a világról, s azt hiszi, ez értesülések egyértelműek a műveltséggel. A művelt világ nagy tömegei az újságok címszalagjairól, a rádió népszerű tudományos hísz perceiből, a mozgóképszínházak ledarált oktatóműsorából alkotnak valamilyen homályos világgépet, melynek a műveltséghez csak annyi a köze, mint a családi képes folyóiratok innen-onnan rovatának az Encyclopaedia Britannicához.”

Keresztényesség és műveltség! Nem lehet, hogy ne értsük meg az egyik legnagyobb magyar író szavait. Az nem lehet...

ERJÉ

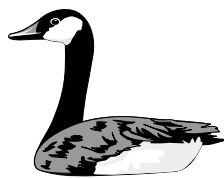
Amit a kanadai vadlibáktól tanulhatunk

Tény: A vadlibák csoportosan „V”-alakban szállnak. Repülés közben mozgatják szárnyukat, s a levegő felhajtóereje fenntartja a következő libákat. Így lehetséges, hogy 71%-kal hosszabb távolságot tudnak megtenni, mintha csak egyetlen pár repülne.

Tanulság: Ha egymást segítve dolgozunk, s közösségi szellemben végezzük a munkánkat, sokkal gyorsabban érjük el a célt.

Tény: Ha egy vadliba kirepül a sorból, és egyedül próbál célhoz érni, azonnal lelassul, mert nem segíti őt többé a levegő emelő hatása, amelyet a többi vadliba szárnycsapásai biztosítanak számára. Így gyorsan visszarepül a sorba, hogy repülése könnyebbé váljon a társai erőfeszítése által.

Tanulság: Ha annyi eszünk van, mint egy kanadai vadlibának, akkor együtt dolgozunk a közösséggel a közös cél érdekében.

Tény: Amikor a vezető liba elfárad, egy másik veszi át a helyét az élen.

Tanulság: A közösségben el kell fogadnunk egymásrautaltságunkat, s a megfelelő pillanatban átadni vagy átvenni a munkát éppúgy, mint a vezetést.

Tény: Repülés közben a hátsó vadlibák hangosan gágognak, hogy az elsőket erőfeszítéseikben biztassák.

Tanulság: A közösség nem létezhet szurkolók nélkül, és fontos, hogy a gágogás biztató legyen.

Tény: Ha egy vadliba megbetegszik, két társa leszáll vele, s addig együtt maradnak, míg meggyógyul, vagy elpusztul. A libák ezután visszatérnek a saját közösségükhöz vagy harmasban vagy már csak kettesben. Olykor egy másik közösséggel repülnek, míg el nem érik a sajátjukat.

Tanulság: Ha annyi együttérzés lenne bennünk, mint a vadlibákban, átsegítenénk egymást a nehéz időkön, ahogyan ők teszik.

Közli: KILIÁN SZILVIA

Boldogok a halottak...

Elszomorító élmény egy temetőben, és felemelő egy haldokló családtag mellett

2003. november 1-jén, mindenszentek ünnepén délután 14 óra, helyszín (Orosházán) az alvégi temető. Igazi kellemes őszi idő, még nem fagyos, nem esős, csak kicsit szeles. Csak a hulló, fonynyadó falevelek, friss, hervadásra ítélt koszorúk, és virágok láthatók a sírokon, meg mindenféle rengeteg ember. Sírkövek dzsungele és embertenger.

Istentiszteletre készültünk a temető urnafalánál, számításaim szerint mintegy harmincan, mások ötven fölöttinek látták a résztvevők számát. A temetőben pedig mindenféle – nem százak, hanem ezrek. Családok csapatostul, fűrtökben, virággal felszerelve, sietősen vagy komótosan áramlanak folyamatosan. Az állandósult nyüzsgés hangyabolyra emlékeztet, s kicsit sajnáltam, hogy nem láthatom felülről, például hegyoldalról azt a töménytelenül sok embert. Ebből ötvenen köröttünk, akik énekelünk, majd imádságot mondok, ígét olvasok, és – igehirdetés keretében – elmondom a híres magyar író, Gárdonyi Géza végrendeletét, hogy sírján, illetve a fején, „csak a teste” felirat legyen olvasható. Majd arról beszélek, hogy a fiatal korában hitetlen író hogyan tért meg, lett Isten- és Krisztus-hívó és idézek leveleiből, valamint az „Útrakészülés” című versének az első felét. A vers egyik szép képe, amikor az író leírja, hogy számára a halál már nem félelmetes valóság, hanem csak annyi, hogy itt a földön becsukódik egy ajtó, és ott az égen pedig egy másik kinyílik. Ehhez kapcsolom a mondandót, hogy Jézus Krisztus éppen így mutatkozott be, hogy Ő az ajtó stb.

Mondom, hirdetem a maroknyi csapatnak, kicsit csüggedten, látva azt, hogy mi itt ötvenen, és szerte a temetőben az áramló ötezer, vagy még annál is sokkal több, hiszen csak a sírok száma közel tízezer. S csak ötven ember kíváncsi az élet ígéjére, az üdvösség hírére, a megváltás módjára, a halállal, gyással kapcsolatos vigasztaló ígére. Csak ötven ember kíváncsi arra, hogy Isten mit akar mondani a halálról, utolsó ítéletről (amiről alig merünk beszélni), megváltásról, Isten országáról... csak ötven ember jön oda az urnafalhoz a sok ezezből.

A legvégén derül ki, hogy az ötven is csak kényszer. Pontosan 25 percig tartott a temetői istentisztelet, s míg a kántor az 5-6 igényelt énekeskönyvet begyűjti, s kigombolom a Luther-kabátot, egy öttagú család némán átgázol rajtam az urnafal-

hoz, a harcias arcot vágó hölgy jobb könyökével igyekszik elsodorni, de én elhajlok, és gyorsan pakolok. Útban vagyok. Csak ezért álltak ott mintegy 10 perce, mert az urnafalhoz akartak menni, az arc feszült, neki ennyi ideje nincs.

És nagyon sajnálom az áramló emberek tömegét, akik messze ívben kerülnek Isten ígétjét, és még a kulturáltság is nagyon nehezükre esik. Pedig eljön a pillanat az életükben, amikor nekik is el kell menni: útravaló, irány, hit, remény, vigasz, kilátás nélkül. Elmennek, mint a szakadékba zuhanó. Elmennek, mint a folyam sodorta rönk a mély zuhatagba. Belezuhannak a halálba, kilátástalanul, kiszolgáltatva, elhagyatottan, tehetetlenül. Pedig lehetne világosságuk, kapaszkodójuk, hitük, reményük, lehetne mindenük. Hogyan könnyebb?

Talán a temetőben ezt még nem is élem át annyira világosan, mint pár óra múlva egy haldokló családtag ágya mellett. A világ nagyon megváltozott. Nagyon régen, talán a lenézett középkorban nem fordult volna elő, hogy egyházi intézményben valaki egyedül, magányosan haldoklik. A haldokló idős családtag félelmetes magányát legközelebbi hozzátartozójával együtt osztjuk meg délután 4 órától. Ki az életet kapta tőle, vele volt, az édesanyjával a délelőtt nagy részében. Visszaérve – szomorú lélekkel – a temetői istentiszteletről, előttem a szelíden megfogalmazott csendes kérés, menjünk vissza a véglegesen távozni készülőhöz.

Természetesen. A jeles szeretetotthon zsebkdzsonyi szobájából a koros szomszédasszony távol, sőt kiköltöztetve, hogy ne zavarja a távozni készültöt. A félreértett tapintat mindenféle cserbenhagyásos döntést eredményez. Semmi sem rosszabb a távozni készülőnek a magányánál, a félelmetes és sötét magányánál.

Az ágyon zaklatottan ziháló, magáról láthatóan már semmit sem tudó, tágra nyílt szemű haldokló, aki a végtelen messzibe néz, és a frissen érkezőket sem látja, nem érzékeli. Gondolhatnánk mi, ha csak felületesen szemlélnénk a dolgokat, és csak azt látnánk, ami a szemünk előtt van. Az ágyban valaki csont és bőr, a vékony paplan alatt csupa izzadtság az egész test, a kéz lehülve, a homlok verítékben, s félelmetesen erőtlen, gyenge teremtés kovácsfűjtatós, mellkast rengető, hörgő lélegzése hallható. Lelkész vagyok régen, elég sokszor láthattam a folyamatosan, és csak annyit szólhatok magunk kö-

zött: bármikor elmegy. Most már bármikor. Ránk – vejére, lányára – nem reagál, arra sem, akit édesanyjai szeretettel felnevelt, tanított, s aki ekkor azonnal odaült az ágyához, megfogta csupa csont-bőr édesanyjai kezét, simogatni kezdte és kedves szavakat mondott, folyamatosan, majdnem szünet nélkül. Csendben ültem, imádkoztam. Majd a hideg homlokot takarva, érintve tenyeremmel elmondtuk az Úr Jézustól tanult imádságot... Miatyánk... A test végső küzdelme nem lankadt. Egy órahossza után elővetük az énekeskönyv imádságos részét, és el kezdtem olvasni a haldokló ágya mellett. Talán 20 percig olvastam, azaz imádkoztam az imádságokat (ahogy a közepkorban tehetők egyházi intézményekben, kolostorokban), majd lassan olvastam az Úr Jézus szavait az énekeskönyv legvégéről, ahol a haldoklókkal kapcsolatos rész van. Nekem is, a lelkesnek, s mellettem ülő, haldoklót simogató páromnak is nagyon jót tettek Jézus szavai: például azok, hogy „Én vagyok...”.

Végig, minden ott található ige elhangzott, volt, amit megismételtem, és ott volt előttem a nagy küzdő. Még hallan énekelünk is, hogy „a keresztfához megyek”, hogy „Jézus én bizodalmam”, és a többire nem emlékszem. Aztán elcsendesedtünk és magamban imádkoztam újra.

Egyszer csak hallható volt, eleinte alig feltűnően: egy kicsit csökkent a lélegzetvétel zaklatottsága. Mintha a fűjtatós lélegzés kicsit megnyugodni kezdett volna. Erősen sötétedett kinn a határban, de a szobába mintha szent nyugalom áldott atmoszférája kúszott volna be. A békeség egyre jobban megkötött. Az ágyban fekvő szerettünk egyre békésebben lélegzett, mint a csecsemő, aki éppen elégedett álmát készül aludni. Újra és újra Jézushoz könyörögtem, hogy szabadítsa meg a szenvedőt a szenvedéseitől, legyen hozzá irgalmas. Az ágyban egyre nagyobb volt a csend és nyugalom. Az alig halható lélegzet egyszer csak végleg elcsendesedett, és minden feltűnő jelenség nélkül mély álom borult az ágyban fekvőre, s mi tudtuk, hogy elment. Az ügyeletes orvos futó pillantása, és alig másodpercig tartó pulzuspróbája csak hivatalosan megerősítette, amit mi tudtunk.

Ekkor újra eszembe jutottak a magukra hagyottak, a szeretethiányban meghalók, azok az ezrek, akik messzi ívben kerültek ugyanezen a napon Isten ígétjét, az

Adventben készülünk a karácsonyra

„Megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek.” [Tit 2,11]

Gyermekek, ifjak, felnőttek! Készülünk a karácsonyra, Isten Fia születésnapjára! De nemcsak takarítással, főzéssel, bevásárlással, hogy a család méltó keretben, ünnepi feltételek között legyen együtt, hanem a gyülekezetünkben is, hogy Jézus Krisztus születését méltóképpen ünnepelhesük meg.

- December 24-én (szerdán) szenteste délutánján 15 órakor GYERMEKEK KARÁCSONYI ÜNNEPE lesz a templomban, a karácsonyfa mellett. Minden óvodás és kisiskolás gyermeket szeretettel várunk a műsorra, és az ajándékosztásra.

- Ugyanaznap 17 órakor istentisztelet lesz a templomban. Az adventi vasárnapok után az egyik legszebb istentisztelet, amivel készülünk a „csendes éjre”, éppen ezért hagyomány, hogy ezzel a szép karácsonyi énekkel fejezzük be istentiszteletünket: Csendes éj, tiszta szent éj...

- KONCERT KARÁCSONY ÉJJEL Immáron mintegy 10 éve minden karácsony éjjel 23.30-kor kezdődik az ünnepi alkalom a templomban. Idén is készül az ifjúság egy karácsonyi koncertre, ami kb. fél 1-ig tart, hogy így köszöntsük a Megváltót az éjszaka kellős közepén. Reméljük, hogy idén is lesznek, akik vállalják az éjszakai sötétséget, és eljönnek erre a koncertre. Sajnos az utóbbi években meg-

csappant az érdeklődés ezen alkalom iránt, így feszült kíváncsisággal várjuk, vajon idén mennyien leszünk.

- Karácsony mindkét napján 10 órakor kezdődnek az istentiszteletek, s ezen alkalmon ünnepeljük az Úr szent vacsoráját.

- December 28-a vasárnap, amikor a vasárnapi rend szerint 10 órai kezdettel lesz istentisztelet a templomban.

- SZILVESZTER ESTE December 31-én (szerdán) esti istentiszteletünk 17 órakor kezdődik, amikor is a kegyelem és a bűnbocsánat reménységében búcsúztatjuk az óévet, és mindent, ami az elmúlt esztendőben történt, leteszünk Isten kezébe, hogy Ő legyen irgalmas hozzánk. Bizony, méltó lenne ez az istentisztelet arra, hogy többen legyünk a megszokottánál.

*„Most jertek, hálával
Dicsérrjük Istenünket,
Ki annyi áldással,
Szerette életünket,
S naponként mint Atyánk,
Híven vigyázott ránk.
(ÉK 174. 2. vsz.)*

- 2004. január 1-jén (csütörtökön) 10 órától újévet köszöntő istentisztelet:

*„Ím, elődbe járulunk,
Előtted arcra borulunk:
Ó, terjeszd ki védő kezed,
És te oltalmazd népedet.
(ÉK 178. 2. vsz.)*

S az Úr szent vacsorájával kezdjük a 2004-es esztendőt.

- Január 1-jén 17 órakor is lesz úrvacsorás istentisztelet, tekintettel a szilveszter éjjelre, amikor sokan éjszakáznak, szórakoznak, s ezért a délelőtti istentiszteletre nem érnek el. Így szeretnénk az esti istentisztelettel biztosítani, hogy ők is az Úr Jézus nevében kezdhesék az újévet.

- Az újesztendő első vasárnapja január 4-én lesz (úrvacsorai alkalom), és január 6-án, kedden délelőtt Vízkereszt (Epifánia) ünnepe alkalmából 10 órakor istentisztelet, valamint este presbiteri és képviselőtestületi bibliaóra 17 órakor. Kedves és szép lenne, ha presbiteri és képviselő-testületi szeretetvendégség lenne, de ez az érintettek szándékától függ.

Alkalmainkra nagy szeretettel hívogatunk Jézus Krisztus nevében: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” [Mt 11,28]

Hívogató szeretettel közreadja a szerkesztő, igazgató lelkész.

imádságot, az éneket, a Krisztus kínálta megoldást, a bűnbocsánat evangéliumát. Pedig így még sokkal könnyebb a nagyon nehéz is. Ahogy itt a halálos ágy mellett átéltem: a vergődő zaklatott lélegzésből hogyan lett a szent atmoszférájában megbékélés, igazi elcsendesedés, és végül egy csodálatosan békés, végleges elszenderedés.

Krisztussal, Isten igéjével egészen más... Boldogok a halottak, akik a Krisztusban mentek el [Jel 14,13]. S megvigasztalódnak mi, a gyászolók, akik a Krisztusban maradtunk itt. Krisztusban könnyebb az elmenetel is, az itt maradás is. Roppant nyomorult és kifosztott, szegény és elesett, aki mindentől megfosztja magát, és a széles útra tódulva kerüli Isten igéjét, Krisztus keresztségét, szeretetét, amit éppen azért kínál nekünk, hogy életünk legyen, itt és most és mindörökké. Igazán nagy kár a Krisztust kerülőkért.

RIBÁR JÁNOS

10 évesek vagyunk

Mindenkinek köszönet, aki egyház-községünk évenként 4-5 alkalommal megjelenő lapját, az Orosházi Harangszót adományával támogatta. Lapunk 2004-ben lesz 10 éves. 1994. február 20-ai keltezéssel jelent meg az első szerény számunk, és attól kezdve évente rendszeresen megjelenünk. Méltóképpen kellene megünnepelnünk a 10 éves jubileumot 2004. februárjában. Dr. Kiss A. Sándor professzor úr ebből az alkalomból

már javaslatokkal is élt, levelében ezt írja: „A Harangszó 10 éves fennállására reflektálva, azt hiszem, hogy nem ártana a beérkezett elismerő leveleket (pl. 2000. karácsonyi szám 16. oldalán levő „olvasói levél”), és néhány szóbeli megnyilvánulást ismertetni. Talán nem volna érdektelen statisztikailag, hogy kik és ki hány cikket írtak, összegezni.”

Orosházi
HARANGSZÓ

Javaslat és terv, hogy pl. 2004. február 22-én, vasárnap ún. sajtóvasárnapot tartunk, a délelőtti istentisztelet hálaadás alkalma lehetne, délután pedig „sajtókonferenciát” tartanánk, szeretetvendégség keretében.

Szívből reméljük, hogy a gyülekezet tagjai itthon, és a máshol élő Kedves Olvasók szívesen veszik a kezükbe az

Orosházi Harangszót. Kérdés lehet, hogy milyen tartalmi változtatás(ok)ra lenne

szükség? Például maradjunk-e meg a továbbiakban is a „Harangszó” elnevezés mellett? Csak azért merül fel a kérdés, mert már van Dunántúli Harangszó, és újabban a Déli Evangélikus Egyházkerületnek Déli Harangszó elnevezésű kiadványa. Nem sok-e a Harangszóból? De Isten kegyelméből 10 évesek vagyunk!

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELÉSEK (3 éven aluli gyermekek)

Kapocsi János és Góg Edina fia:

BALÁZS ADRIÁN 2003. szeptember 28.

Árus Norbert és Seres Angelika leánya:

ANGELIKA 2003. szeptember 28.

Szelezsán József és Németh Ágnes leánya:

ADRIENN 2003. október 5.

Tóth Árpád és Kiss Gabriella leánya:

HANNA REBEKA 2003. október 11.

Kunos Károly és Csikós Edit fia:

BOTOND 2003. október 19.

Fülöp Csaba és Holeccka Szilvia leánya:

DOROTTYA 2003. október 19.

Lőcsei Krisztián és Jároli Andrea gyermekei:

VIVIEN és MÁRK KRISZTIÁN 2003. november 23.

ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

HÁZASSÁGKÖTÉSEK

Fejes Róbert és Oravecza Nóra Beáta 2003. szeptember 13.

Molnár Sándor és Kovács Henriett 2003. szeptember 13.

Jankai Zoltán és Zelenka Anikó 2003. október 4.

Balló Lajos és Petróczi Beatrix 2003. október 11.

*ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ŐKET ÉLETÚTJUKON
ÉS SEGÍTSEN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!*

TEMETÉSEK (2003. szeptember 30.–november 26.)

Kakuk Józsefné Vági Julianna (78) · Kovács Péter (62) · özv. Szemenyei Sándorné Tóth Julianna (79) · Tóth Miklósné Szabó Erzsébet (80) · özv. Madarász Jenőné Benkő Margit (82) · Horváth Bálintné Kovács Margit (77) · Lendvai Sándor (67) · Kovács Józsefné Lövei Eszter (74) · Bánki Horváth Pál (77) · Sütő Árpádné Vági Márta (47) · Kunszeri Miklósné Háger Erzsébet (78) · Bán Imréné Horváth Irén (76) · özv. Király Mártonné Holeccka Erzsébet (69) · Záluszi Pál (60) · Torda Molnár József (61) · Horváth Antalné Takács Eszter (77) · Macher Lajosné Dénes Jolán (75) · Fehér Imre (68) · Lazanyecz Mihályné Bagi Mária (88)

*A VILÁG PEDIG ELMÚLIK [...] DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT CSELEKSZI,
MEGMARAD ŐRÖKKÉ. [1Jn 2,17]*

TÖBBEN TANÁCSOLTÁK, hogy már most, a karácsonyi számban hívjuk fel a kedves testvérek figyelmét a 2004-es esztendő adózásának 1%-os lehetőségére, amit Evangélikus Egyházunknak, illetve alapítványainknak ajánlhatunk fel. Kérjük, ilymódon is támogassanak minket!

Egyházközségünknek a gyülekezettől három bevételi forrása van: 1.) egyházfenntartói járulék (az egyháztagságot adminisztrációs szinten biztosítja), 2.) az istentiszteletek perselypénzei és 3.) az alkalmi, illetve a céladományok. Mindenkinek köszönjük, aki valamilyen formában anyagilag segíti az egyházközség életét!

Hajnalka • 2002. március 17-én kezdte áldásos tevékenységét a Fénysugár Nyugdíjas Klub Koszorús Oszkárné Kovács Hajnalka vezetésével. HAJNALKA – FÉNYSUGÁR. E két név találkozása nem véletlen, nem léteznek egymás nélkül. Ő a mi tyúkanyónk. Harcos, temperamentumos, igazságérzeténél csak segítőkészsége és az emberek iránti szeretete nagyobb. Milyen szerencse, hogy már nyugdíjas, így ő és a klub egymásra találtak. A Jó Isten vezérelte egyházi előjárók sorainkból a legméltóbbat választották. Az eltelt másfél év változatos programjai és családi hétköznapijai nélküle unalmasak, színtelenek lennének. Nem tudom, hogyan csinálja, de ideje és ereje van népes családjára és ránk is. Az Úr adjon neki erőt, türelmet és egészséget egész életére, hogy sokáig együtt lehessünk még. SZALAY JUDIT

ADOMÁNYOK AZ „OROSHÁZI HARANGSZÓ” ÚJSÁGRA

2002. szeptember 30.–2003. november 25.

Vági Andrásné	500
özv. Kalmár Pálné	1000
Kilián László és neje	1000
Kilián Szilvia	1000
Kakuk József	1000
Mucsi Istvánné	500
Csepregi Ervin és neje	1000
Ilovszki Béla és családja	4000
Tóth Bálintné	1000
Győri Gábor (Budapest)	2000
Szász Zoltán	2000
özv. Ujj Tiborné	1000
Gombkötő Sándor és neje	500
Dr. Dénesné Ujj Ilona	3000
Hajdú János és neje	1000
Kertai Jánosné	500
Szemenyei Ferencné	1000
Csiszár Mihályné	1000
Papp Vilmosné	1000
Iványi Istvánné	2000
R. M. Iványi Lenke (Budapest)	1000
Csotó Nagy Istvánné (Kardoskút)	1000
Fábián Ferencné (Budapest)	1000
özv. Sáro Gáborné	500
Török Sándor (Franciaország)	5000
Dr. Fehér Dezsőné Dr. Ravasz Magdolna	2000
Benkő Istvánné (Salgótarján)	2000
Horváth Ádám és neje	1000
Gombkötő Pálné	1000
Zsoldi Attiláné	1200
Ravasz Antalné (Gádoros)	1000
Evangélikus Általános Iskola és Gimn.	4000
Czikora Emília	5000
Kovács Ferencné	500
Szekeres Istvánné	500
Fejes Sándorné	500
Keller Józsefné	500
Dr. Farkas Péter (Budapest)	5000
Verasztó Józsefné	1000
Király Béla	1000
Musztafáné Horváth Györgyi	2000
Molnár Lászlóné (Eger)	500
Adamkovics Mária	500
Deák Ferencné	1000
Nagy Ferenc és neje (Kecskemét)	1000
Pataki Etelka	1000
Ur Elekné	1000
Szász István és neje	1600
Czikora Lajos és neje (Kardoskút)	2000
Szabó Jánosné	500
Szikora József és neje	1000
Sólyom Lajosné	1000
Györgyi Bálint és neje	2000
Nagy Lajos és neje	1000

KÖSZÖNJÜK! ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN AZ ADAKOZÓKON!

Orosházi
HARANGSZÓ

Kiadja: az Orosházi Evangélikus Egyházközség (5900 Orosháza, Thék E. u. 2.) · **Felelős kiadó:** Ribár János lelkész, esperes és Koszorús Oszkár egyházmegyei felügyelő · **Tördelőszerkesztő:** Szatmári László · **Nyomtatás:** Iniciale Bt., Orosháza